

**Smotra projekata iz područja
Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja
za ljudska prava i demokratsko građanstvo**

2011.

ISSN 1846-4572



Agencija za odgoj i obrazovanje

NAKLADNIK

Agencija za odgoj i obrazovanje
Donje Svetice 38, 10000 Zagreb
www.azoo.hr

ZA NAKLADNIKA

Vinko Filipović, prof.
© Agencija za odgoj i obrazovanje

UREDNIK

Miroslav Mićanović

ZBORNİK PRIREDILI

Nevenka Lončarić-Jelačić, prof.
Andreja Silić, prof.
Tomislav Ogrinšak, prof.

OBLIKOVANJE I SLOG

KaramanDesign
www.karaman-design.com

TISAK

Domagoj Dizajn d.o.o.

ISSN 1846-4572

Pripremljeno u Agenciji za odgoj i obrazovanje
Tiskano u Hrvatskoj 2011.

Smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo 2011.

Priredili

Nevenka Lončarić-Jelačić, Andreja Silić, Tomislav Ogrinšak



Agencija za odgoj i obrazovanje

Zagreb, 2011.

Sadržaj

Smotre učeničkih projekata i ostvarivanje ljudskih prava i demokracije – <i>Luka Mađerić</i>	9
Program građanskog odgoja i obrazovanja u hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu – <i>Nevenka Lončarić-Jelačić</i>	11
Projekti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava u dječjim vrtićima – <i>Povjerenstvo za ocjenu projekata u području ranog odgoja</i>	13
1. Projekti predškolskog odgoja i obrazovanja	
1. Znam i mogu sam/sama	19
2. Promet u našim jaslicama – od zbrkovite do cjelovite prometnice	20
3. Kutina, zdravi grad	22
4. Dižemo glas za zemlje spas	23
5. Naše šetnjice gradom	24
6. Mađarski moj prvi – drugi jezik	25
7. Drnjanski vez	26
8. Kulturna baština	28
9. Žugice hote dimo	30
10. Mi smo djeca svoga grada	31
2. Projekti osnovne škole – razredna nastava	
1. Mali volonteri	35
2. Dodir priča	38
3. Upoznajmo Marina Getaldića	41
4. Roditelj suradnik u nastavi	43
5. Ženske narodne nošnje stubičkoga kraja	46
6. Kruh – dar života	49
7. Razglednica Zlatar Bistrice	51
3. Projekti osnovne škole – predmetna nastava	
1. Čuvajte nas, pazite nas jer zakoni se krše	57
2. Anoreksija i bulimija – utjecaj medija na mlade	60

3. Prehranom i vježbom do zdravlja	62
4. Školski turizam – dio hrvatske turističke ponude	64
5. Kršenje članka 95 Obiteljskog zakona	69
6. Odlaganje i selekcija otpada u Molvama	72
7. Europski odgoj	76
8. Stop plastičnim vrećicama	80
9. Stari recepti – zdraviji život	82
10. Ulična umjetnost	85
11. Zajedno možemo više	87
12. Kulturna baština naše škole	89
13. Pretjerani unos soli u organizam školske djece	91
14. Reklamo, gdje se gasiš?	94
15. Održivom potrošnjom do čistog okoliša	96
16. Prehrana – zdravlje i poremećaji!	98
17. Zeleni komaček	101
18. <i>Angeljeki čuvari</i> – djeca za osobe treće životne dobi	104
19. Veseli stolci	107
20. Antun Mihanović i srce grada Klanjca	111
21. Ovisnosti – debata	113
22. Školske kronike	115
23. Dubrava u Domovinskom ratu	118

4. Projekti srednje škole

1. Volonterstvo	123
2. Jesmo li svjesni problema u komunikaciji?	127
3. Znaš li što jedeš?	129
4. Zalogajnica za učenike	131
5. Uvođenje građanskoga odgoja – poziv na stvaralačku avanturu	133
6. Nacionalizam mladih u našem društvenom okružju	136
7. Siromaštvo u našoj sredini	138
8. Putuješ li? – razvijanje kulturnog identiteta i interkulturalizma srednjoškolaca kroz putovanja	141

9. Pred vratima Europe.	144
10. Stari običaji padaju u zaborav	148
11. Ovisnosti – Budi jak, nemoj početi!.	151
12. Preko pruge do škole – sigurnije	153
13. »U Europu sa svjetlom«	156
14. Pokrenimo promjene, pokažimo primjerom	159
15. Plavi biser zelenog Zagorja.	162
16. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti.	165
17. Ne budemo li čitali, pročitat će nas!	167
5. Dokumenti za organizaciju i provedbu smotre	
Program smotre.	173
Organizatori smotre	175
Suci / procjenitelji.	177
Popis projekata dječjih vrtića.	179
Popis projekata osnovnih škola – razredna nastava.	180
Popis projekata osnovnih škola – predmetna nastava	181
Popis projekata srednjih škola	184
Programske teme.	186
Opis provedbe projekata.	188
Sadržaj smotre i vrednovanje postignuća	192
Upute za suce / procjenitelje	196
6. Dodatak: županijske smotre projekata	
Primorsko-goranska županija	205
Koprivničko-križevačka županija	207
Krapinsko-zagorska županija.	209

Smotre učeničkih projekata i ostvarivanje ljudskih prava i demokracije – Smotra 2011.

Suvremeni odgoj i obrazovanje pridonose stjecanju znanja, vještina i stavova potrebnih za život i rad u društvu utemeljenom na znanju koje se ubrzano razvija. Stoga nije dovoljno da djeca u školi nauče propisana znanja nego je važno da budu opremljena intelektualnim alatima koji će im omogućavati da budu inovativna, kreativna, da znaju rješavati probleme – osobne, društvene i gospodarske, da budu poduzetna, društveno i građanski pismena, da znaju stvarati društvene i gospodarske uvjete u svojim sredinama i u Republici Hrvatskoj, koji će omogućiti kvalitetno življenje ljudskih prava i građanskih odgovornosti.

Upravo je već tradicionalna Smotra projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, odlična metoda kako učenicima na praktičan i interaktivan način približiti tematiku i sadržaj demokratskog građanstva i ljudskih prava.

Važno je posebno naglasiti da je u obrazovanju bitan kontinuitet, jer bez njega svako obrazovanje postaje površno i nedorečeno. Jedna od najvećih vrijednosti ove Smotre upravo su njezin kontinuitet i stalnost budući da se samo na taj način može ostvariti cilj cjelovitog integriranja obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u naš obrazovni sustav.

Upravo je učinkovitije integriranje obrazovanja za ljudska prava u naš obrazovni sustav jedan od najvažnijih ciljeva Vlade Republike Hrvatske na području zaštite i promicanja ljudskih prava. Stoga je u travnju mjesecu 2010. godine Vlada Republike Hrvatske osnovala novi Nacionalni odbor za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo s temeljnim ciljem promicanja odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo na svim razinama, od predškolskog odgoja i obrazovanja do sustava visokog obrazovanja, i u svim oblicima, od formalnog do neformalnog obrazovanja. Važno je istaknuti da u ostvarivanju svojih zadaća Nacionalni odbor prije svega prati i usmjerava aktivnosti koje se poduzimaju u području odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, predlaže donošenje i promjenu važećih propisa koji uređuju odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo te prati provedbu stručnog osposobljavanja odgojitelja, učitelja i profesora za odgoj i obrazovanje za ljudska prava i demokratsko građanstvo.

Iz svega navedenog očito je da Vlada podržava sve one aktivnosti, kao što je to uostalom i ova Smotra, koje pridonose još znatnijoj prisutnosti obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u našem odgojno-obrazovnom sustavu.

Siguran sam da će projekti predstavljeni na ovogodišnjoj smotri biti na već visoko uspostavljenoj razini kvalitete projekata iz prethodnih godina te da će pridonijeti poštivanju ljudsko-pravnih načela u našoj neposrednoj okolini.

Luka Mađerić, dipl. iur.
predstojnik Ureda za ljudska prava
Vlade Republike Hrvatske

Program građanskog odgoja i obrazovanja u hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu¹

Nakon donošenja Nacionalnoga okvirnog kurikuluma provođenje građanskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj obvezno je u cjelokupnom odgojno-obrazovnom sustavu. U Nacionalnom okvirnom kurikulumu za osnovne i srednje škole utvrđene su kompetencije koje se mogu razvijati kroz građanski odgoj i obrazovanje.

Da bi se one mogle sustavno razvijati od najranije dječje dobi, potrebno je da se građanski odgoj i obrazovanje primijeni kao obvezatan kroskurikularni predmet u osnovnoj i srednjoj školi, kao izborni u višim razredima osnovne škole i kao redoviti u srednjoj školi (inoviranje postojećeg predmeta Politika i gospodarstvo s proširenjem u izbornoj nastavi). Građanska kompetencija utvrđena je također kao jedna od ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

U tijeku je izrada kurikuluma za građanski odgoj i obrazovanje. On treba omogućiti školama sustavno uključivanje građanskih kompetencija u kurikulumе škola – utvrđenih u NOK-u i u predmetnom kurikulumu. *Škole će same utvrditi načine provedbe u skladu sa svojim mogućnostima i osposobljenosti svojih nastavnika.*

U Agenciji za odgoj i obrazovanje tijekom su proteklih deset godina razvijeni brojni moduli i projekti konkretne primjene građanskog odgoja i obrazovanja u školi koji se temelji na interaktivnim metodama učenja i poučavanja te projektima povezivanja škole i lokalne zajednice:

- Modul odgoja za mir i nenasilno rješavanje sukoba
- Osnove demokracije: vlast, pravda, odgovornost, privatnost
- Projekt građanin i učenje za poduzetništvo
- Zakon u razredu i simulacija suđenja
- Razvoj identiteta i interkulturalnosti
- Učenje volontiranja i razvoj socijalne solidarnosti
- Humane vrednote i humanitarno pravo

1 Političke, pravne i stručne pretpostavke za ugrađivanje takvog odgoja i obrazovanja razvijaju se od 1999. godine kad je Vlada Republike Hrvatske donijela prvi Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava. Provođenje takvog odgoja temelji se na brojnim nacionalnim programima, strategijama i akcijskim planovima koje su donijeli Vlada i Sabor Republike Hrvatske: više od 33 nacionalna programa, strategije i akcijska plana provedbe s više od 300 konkretnih mjera za čiju su provedbu u školama zaduženi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa s pripadajućim agencijama.

- Prevencija trgovanja ljudima
- Suzbijanje predrasuda prema nacionalnim manjinama i nacionalnih manjina prema većini
- Modul zaštite i promicanja ravnopravnosti spolova
- Modul obrazovanja za zaštitu potrošača.

Agencija za odgoj i obrazovanje, u suradnji sa sveučilišnim profesorima i stručnjacima nevladinih organizacija u sklopu obveznog stručnog usavršavanja, u proteklih je deset godina osposobila više od 10.000 odgojno-obrazovnih radnika za provođenje građanskog odgoja i obrazovanja. Imenovala je i osposobila *županijske voditelje stručnih vijeća za demokratsko građanstvo da budu treneri drugih nastavnika* za interaktivne metode učenja i poučavanja. Razvila je brojne priručnike za nastavnike i udžbenike za učenike te druge nastavne materijale.

Svake godine u organizaciji Agencije i MZOŠ-a održavaju se *školske, županijske smotre i državna smotra projekata iz demokratskog građanstva* te smotra simuliranih suđenja u suradnji školskog i pravosudnog sustava.

U razvijanju stručnih pretpostavki za sustavno uvođenje građanskog odgoja i obrazovanja Agencija surađuje s predstavnicima Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Županijskog suda u Zagrebu, s predstavnicima Ureda dječje pravobraniteljice, s Centrom za istraživanje ljudskih prava, sa sveučilišnim profesorima i nastavnicima u školama, s predstavnicima javnih medija i sl.

Kroz međunarodne projekte, također, redovito surađuje sa stručnjacima za građanski odgoj. Dugotrajna razmjena stručnjaka ostvaruje se s Centrom za građanski odgoj i Federalnim ministarstvom obrazovanja SAD-a, s Vijećem Europe i njegovim Odjelom za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Aktivno sudjeluje u radu klastera Europske komisije, a za suradnju koristi i projekte Europske unije.

Nevenka Lončarić-Jelačić

viša savjetnica za nacionalne programe
Agencija za odgoj i obrazovanje

Projekti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava u dječjim vrtićima

Važnost Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i odgovornosti te demokratsko građanstvo (1999) očituje se svakodnevno u promicanju temeljnih ljudskih vrijednosti i njihovu življenju u dječjim vrtićima u Republici Hrvatskoj. Pored ovog dokumenta ističemo važnost priručnika *Živjeti i učiti prava* (2003), koji je nastao na temeljima prethodnog dokumenta. Oba znače veliki doprinos ostvarivanju humanističko-razvojne koncepcije programa rada s djecom rane dobi, na koju obvezuju temeljni zakonski dokumenti iz ovog područja. Prihvaćeni dokumenti na državnoj razini obvezuju sve nositelje programa ranog odgoja na preispitivanje ostvarivanja dječjih prava i unapređivanje uvjeta za njihovo ostvarivanje. U pripremi je sedma Smotra na kojoj sudjeluju i ustanove za odgoj djece rane dobi. Na prvih je šest smotri bilo prijavljeno 179 projekta, od kojih je prezentirano 93.

Ranije smotre projekata pokazale su samo neke od primjera iz prakse, odnosno različite načine na koje se taj proces ostvaruje u ustanovama ranog odgoja. Svake je godine moguće pratiti napredak u življenju dječjih prava u sve većem broju odgojno-obrazovnih ustanova za rani odgoj i razvoj u Republici Hrvatskoj. Možemo reći da su vrijednosti prihvaćene ovim Nacionalnim programom doista zaživjele i postale temeljem kurikula svake ustanove i da ih je moguće ne samo iščitati u godišnjim planovima i izvješćima, nego i pratiti u odgojnoj praksi dječjih vrtića.

Naziv *Projekti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava u dječjem vrtiću* implicira dvije bitne teme o kojima valja govoriti kada se radi o projektima u dječjim vrtićima kojima je cilj oživotvorenje prava djeteta i učenje o pravima u okviru odgoja i obrazovanja za ljudska prava. Prva tema su *projekti* i strategije rada na projektu, a druga tema su *ljudska prava* i u okviru njih prava djeteta. Postavlja se pitanje zašto projekt u dječjem vrtiću, s kojim ciljem, po čemu je specifičan kao strategija rada i kako provođenje projekta s djecom može pridonijeti oživotvorenju njihovih prava i usvajanju vrijednosti demokratskog građanstva.

Učenje u ranoj dobi temelji se prvenstveno na iskustvenom učenju. Stoga, kad je riječ o učenju o ljudskim pravima polazi se od onog što je djeci najbliže, što se izravno odnosi na njihov život i odgovara na njihove temeljne potrebe, a čini prava djeteta. Pravo preživljavanja možemo u psihološkom smislu tumačiti kao pravo na postojanje te je odnos prema djetetu kao biću kompetentnom u području osjeta, osjećaja i potreba

osnovno polazište za građenje odnosa tijekom kojih dijete jača svoju intrapsihičku inteligenciju. Pravo na razvoj u odgojno-obrazovnom kontekstu stoga uključuje odgojiteljevu odgovornost za poticanje djeteta na izražavanje osjećaja i potreba bez tjeskobe, te na djelovanje kako bi bilo sve konstruktivnije u izražavanju svojih osjećaja i sve vještije i samostalnije u zadovoljavanju svojih potreba. Djeca o svojim pravima najbolje uče živeći u uvjetima gdje se ta prava poštuju i oživotvoruju. Zato je odgojno-obrazovni kontekst, koji uključuje i materijalne uvjete i međusobne odnose sudionika, od presudne važnosti za razvoj predškolskog djeteta, jer poticajno okruženje za učenje i razvoj otvara mogućnosti za usvajanje znanja, razvoj socijalnih vještina i kompetencija i izgradnju stavova nužnih za život u demokratskom društvu. Okruženje u kojem dijete ima priliku izraziti svoje mišljenje i ono se čuje i uvažava, osnažuje ga za djelovanje i uspostavljanje odnosa temeljenih na suživotu što pridonosi razvoju stavova temeljenih na humanim društvenim vrijednostima. Stoga projekti koji se s djecom provode i na ovoj Smotri predstavljaju, polaze od životno važnih pitanja vezanih uz prava djeteta i od načina na koje djeca sudjeluju u njihovu pojašnjavanju ili rješavanju. Rad na projektu strategija je koja potiče i omogućava aktivno učenje svih sudionika. Uključenost djece u svim etapama rada na projektima je bitna jer se vještine demokratskog građanstva razvijaju ponajprije sudjelovanjem u aktivnostima koje se temelje na strategijama aktivnog učenja i djelovanja. Pritom posebnu pozornost valja usmjeriti na razinu stvarnog sudjelovanja djece, polazeći od činjenice da se stupnjevi onoga što se naziva sudjelovanjem razlikuju – od onih situacija gdje se djecom samo manipulira jer i ne znaju cilj svog sudjelovanja do onih u kojima djeca aktivno sudjeluju u svim etapama, od planiranja i pripreme do realizacije. Težište projekata u području odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u predškolskom odgoju mora biti na višim razinama sudjelovanja.

Sa stajališta nacionalne Smotre specifičnost projekata u području predškolskog odgoja, u odnosu na projekte u području ljudskih prava i demokratskog građanstva koji se provode u školama, jest da svoj rad ne predstavljaju sama djeca, nego to čine odgojitelji i stručni suradnici. Problemi koji se obrađuju polaze od stvarnih potreba djece koje proizlaze iz života u zajednici (vršnjaka, ustanove i šireg okruženja), a djeca uz pomoć odraslih iniciraju, planiraju i sudjeluju u projektnom procesu. Stoga se i u vrednovanju projekata naglasak stavlja na sagledavanje doprinosa djece u procesu odvijanja projekta. Cilj je da djeca iskazuju inicijativu, zajedno s odraslima stvaraju situacije interakcijskog učenja i usvajaju demokratske vrijednosti koje omogućuju da uistinu žive svoja

prava, što pridonosi poboljšanju kvalitete života sve djece u ustanovi i zajednici.

Interakcijsko učenje podrazumijeva odgojiteljeve spremnost za mijenjanje vlastitih zamisli, ciljeva, strategija i očekivanja u skladu s onim što djecu zanima i što djeca mogu. Tek spremnost na odustajanje od vlastitog planiranog načina daje djeci priliku za živu i bogatu interakciju te jača njihove interpersonalne vještine i sposobnosti.

I ove je godine odaziv bio velik, o čemu govori broj prijavljenih projekata (27). To svakako govori i o promicanju kvalitete života i temeljnih ljudskih vrijednosti te njihova življenja u svakodnevnoj praksi dječjih vrtića. Povjerenstvo odabire projekte na osnovi sažetih prijedloga i prijava, a tek na Smotri bit će vidljiv cijeli kontekst i moguće je rad na projektu doživjeti kao cjelinu.

Smotra projekata iz područja ranog odgoja prilika je da se razmijene iskustva i uči, jer kao što demokracija nije neko idealno postignuto stanje, nego proces koji se razvija i unapređuje, tako i projekti koji se predstavljaju nisu finalno postignuto stanje, nego poticaj na promišljanje kako stvarati situacije učenja u kojima djeca žive prava i uče o njima.

*Povjerenstvo za ocjenu projekata
u području ranog odgoja*

1

Projekti predškolskog odgoja i obrazovanja

1. Znam i mogu sam/sama

Dječji vrtić Bjelovar

Matošev trg bb, 43 000 Bjelovar

Telefon/telefaks: 043/246-750, 043/246-760

E-adresa: djecji.vrtic.bjelovar@bj.t-com.hr

Tematsko područje

Razvojna prava

Cilj projekta

- Poticanje razvoja pozitivne slike o sebi
- stvaranje uvjeta da uz podršku djeteta doživi osjećaj uspjeha
- omogućiti djetetu da se afirmira među vršnjacima i odraslima
- omogućiti djetetu da se kreativno izražava, vrednuje trud i stvaralaštvo sebe i drugoga
- poticanje na obavljanje svakodnevnih životno-praktičnih aktivnosti u skladu s dobi.

Voditeljice

Odgoviteljice Klaudija Krmpotić, Stela Čanađija

Djeca

Srednja odgojna skupina, 25-ero djece u petoj godini

OPIS

Vidljivi su pomaci u razvoju socijalnih vještina, dosljednom izvršavanju zadataka i stjecanju samopouzdanja. Nakon ovog projekta zanimljivo je bilo vidjeti i reakcije roditelja koji su bili vrlo iznenađeni što sve njihova djeca mogu sama, a oni im ne daju priliku da to pokažu već rade umjesto njih. Stručnim djelatnicima je od posebne važnosti bila strpljivost, oslušivanje djece te prepoznavanje trenutaka pogodnih za djelovanje. Od neprocjenjive je važnosti uloga odraslih u stvaranju pozitivne atmosfere i sredine koja će poticati na cjelokupan razvoj djeteta i zadovoljenje svih njegovih potreba. Ukoliko radimo umjesto djeteta nešto što ono može samo, djeteta gubi interes te očekuje od nas da i sve drugo učinimo umjesto njega. Pri tome mu onemogućavamo doživljaj uspjeha, stjecanje sigurnosti u sebe i osjećaj ponosa jer je to samo učinilo. Dijete neće odmah napraviti idealno, ali uz podršku stvaramo uvjete za učenje i osvješćivanje procesa učenja i postizanja postavljenog cilja. Važno je omogućiti djeci da uče na svojim pogreškama u sigurnom i poticajnom okruženju u vrtiću te toplini i sigurnosti roditeljskog doma. Dio procesa učenja jest i neuspjeh te pokušaji njegova prevladavanja i pronalaženja konstruktivnih rješenja.

2. Promet u našim jaslicama – od zbrkovite do cjelovite prometnice

Dječji vrtić Sunce Zadar

Veslačka br. 1

Telefon/telefaks: 023/236-410

Tematsko područje

Zaštitna prava

Cilj projekta

- Učiti s djecom o pravdi, pravednosti, odgovornosti i pravilima (pravedan način podjele stvari, pravedan način odgovaranja i dogovaranja na nešto pogrešno, donošenje odluka)
- primjena naučenih i dogovorenih pravila u svakodnevnim situacijama
- zadovoljiti potrebe djece za igrom, zabavom i afirmacijom
- pridonijeti sigurnosti djece u prometu
- proširivati djetetovo saznanje o prometu koji on svakodnevno susreće i ukazati mu na to da to nije totalna zbrka već da tu postoji određeni red i pravila
- obogatiti dječje iskustvo pravilnim predodžbama i doživljajima o onome što se zbiva u njihovoj okolini
- omogućiti djeci učenje i istraživanje vlastitom aktivnošću.

Voditeljice

Marija Prižmić, Natalija Begonja

Djeca

Starija jaslička skupina 15-ero djece

OPIS

Uočili smo koliko su djeca uživala u vožnji autića i tricikla u hodniku vrtića i na dvorištu. No njihova vožnja odvijala se u potpunom kaosu, često bi nastajali čepovi i sudari. A znalo se i dogoditi da djeca ne pazeći udare autićima drugu djecu koja se nisu vozila. Po dogovoru s djecom odlučili smo promijeniti situaciju. Bilo je raznih ideja i prijedloga pa smo krenuli u akciju. Osigurali smo poticajne materijale u hodniku jasllica (napravili poligon, označili parking, napravili benzinsku postaju, izradili i postavili prometne znakove i omogućili bogatstvo ostalih prometnih sredstava). Roditelji su se rado uključili u projekt donošenjem raznih neoblikovanih materijala, edukativnih materijala (CD, slikovni-

ce, odjeću prometnika). Roditelj prometnik u skupini rado se odazvao pozivu djece i sudjelovao u igri i raznim prometnim situacijama (prekršaj, sudar, nepoštivanje znakova). Djeca su aktivno sudjelovala u organiziranju prostora, aktivnosti i igara: izradi velikog autobusa s djecom iz starije grupe, bojanje kartonske kutije i pretvaranje iste u benzinsku postaju, promatranje Hlapića u prometu, izrada prometnih znakova, izrada semafora, bojanje Hlapićeve bojanke, razgovor o prometnim znakovima, polaganje ispita za svako dijete, igra u kutiću građenja, gradeći svoju prometnicu od kocaka, rješavajući problemske situacije u prometu (poštivanje pravila kretanja i pravila vožnje). Stečena smo iskustva provjeravali kroz šetnju u najbližem okruženju vrtića. Tijekom godine proširivali smo stečena iskustva o ponašanju i sigurnosti u prometu i sve svoje doživljaje su prorađivali kroz likovne, glazbene i praktične aktivnosti. Aktivno sudjelujući u iniciranju, planiranju i realizaciji projekta, djeca su učila u konkretnim situacijama, zajednički rješavajući probleme, mijenjajući neka ponašanja. Radeći na ovom projektu odgojitelji su bolje upoznali djecu, njihove mogućnosti, ideje i kreativnost. Ozračje i klima u ustanovi bilo je vedro, suradničko i konstruktivno. Prostor hodnika je bio maksimalno iskorišten i poticajno organiziran, te je pozivao na igru i druženje djece, roditelja i odgojitelja.

Projekt je trajao cijelu pedagošku godinu, a na poticaj djece uskoro planiramo obogatiti naš vanjski prostor prometnim sadržajima.

3. Kutina, zdravi grad

Dječji vrtić Kutina

Augusta Cesarca 4a, 44 320 Kutina

Telefon/telefaks: 044 681-300, 044 631-333

..... Tematsko područje

Prava sudjelovanja

Cilj projekta

Razvijati ekološki osviješteno dijete koje ima znanja, navike i vještine potrebne za zaštitu i očuvanje prirode te aktivno sudjeluje u uočavanju i rješavanju problema u bližem okolišu.

Voditeljice

Renata Brozović i Ružica Krančević

Djeca

Starija skupina podružnice Neven, 30-ero djece u dobi od 6 do 7 godina

OPIS

Polazeći od dječjeg interesa i uočenih problema za vrijeme boravka u prirodi, postavljen je cilj i zadaci projekta. Odgojiteljice i djeca starije skupine osnovali su eko-patrolu koja je uočavala problemske situacije u okolišu vrtića i u gradu. Djeca su raspravljala i predlagala rješenja problema. Upoznala su rad gradskih službi, posebno Komunalni servis i pozvala ih na sudjelovanje i suradnju u eko-akcijama. U vrtiću su izradila spremnike za odlaganje papira i plastičnih boca, a prikupljeno su redovito odnosili na zeleni otok. Ove aktivnosti su potaknule roditelje i djecu na razvrstavanje otpada u vlastitom domu i odlaganje na zeleni otok. Djeca su naučila da vlastitim zalaganjem, uz pomoć odraslih, mogu aktivno pridonijeti očuvanju i brizi za okoliš.

4. Dižemo glas za zemlje spas

Dječji vrtić Vandela Božtković Hvar

Hanibala Lucića 4, 21450 Hvar

Telefon/telefaks: 021/ 741-837, 021/741-837

E-adresa: vrtic-hvar@hi.t-com.hr

Tematsko područje

Prava sudjelovanja

Cilj projekta

Osnovni cilj ovog projekta je razviti svijest o potrebi brige za prirodu, to jest upoznati djecu sa životnom važnošću zdravog okoliša za sva živa bića na Zemlji i potrebom njezina očuvanja, stvoriti temelje za učenje djece na području ekologije i dobiti konkretan uvid u mogućnost svog djelovanja.

Voditeljice

Odgojiteljice Sendi Petrić i Ivana Vidošević, pedagoginja, Veronika Puljić, prof.

Djeca

Dvije starije vrtičke skupine (47-ero djece u dobi od 5 do 6 godina)

OPIS

Učeći o prirodi, djelujući u skladu sa svojim mogućnostima i primjenjujući ono naučen, djeca su postala svjesna koliko je potrebno sačuvati zdrav okoliš. Oni ne samo da su dobro naučili nego i ta svoja znanja prenose na druge da bi ih ekološki osvijestili i tako još više doprinijeli da čista priroda ostane za sljedeće generacije. Kroz ovaj se projekt poticala dječja spoznaja i senzibilizacija za zdrav okoliš. Djeca su svojim sudjelovanjem u akciji očuvanja okoliša zadovoljili potrebu za samostalnošću i razvili pozitivnu sliku o sebi i svom sudjelovanju, povezali vrtić i obitelji te upoznali širu društvenu zajednicu.

Stariji koji su promatrali djecu učili su od njih i čudili se kako nam je mladi naraštaj ekološki osviješten, kako i oni sami nisu svjesni koliko čine pogrešaka onečišćavajući prirodu. Briga za prirodu djeci je postala način razmišljanja. Oni svakim danom uče nešto novo o prirodi, ali svjesni su koliko treba i dalje živjeti u skladu s prirodom i očuvati je što je moguće više. Naš projekt ide dalje u želji da nam planet Zemlja bude što očuvaniji i ljepši. I dalje ćemo saditi ružmarin i lavandu, masline i cvijeće, čistiti plaže i more, praviti kompost, skupljati i reciklirati stari papir itd., stvarajući nove ideje za očuvanje okoliša.

5. Naše šetnjice gradom

Dječji vrtić Dječji svijet

Anina 2, 42000 Varaždin

Telefon/telefaks: 042 310753

E-adresa: vrticdjecjisvijet@gmail.com

Tematsko područje

Prava preživljavanja

Cilj projekta

Razvijanje navika svakodnevnog boravka na zraku u svim vremenskim prilikama, uz korištenje prikladne odjeće i obuće, adekvatno vremenskim prilikama.

Voditeljice

Odgoviteljice Jelena Kežić i Dijana Maltar te pedagoginja i ravnateljica Ljubimka Hajdin.

Djeca

Mješovita odgojna skupina (28-ero djece u dobi od 5 do 6 godina)

OPIS

Projekt je započeo na inicijativu roditelja, koji su predložili da djecu izlaze iz prostora vrtića po svim vremenskim uvjetima, a ne samo za vrijeme suhog vremena. Roditelji su smatrali da je potrebno djecu osamostaliti u kretanju za vrijeme padalina (kiša, snijeg), jer će im to biti potrebno prilikom odlaska u osnovnu školu. Nakon početne inicijative u vrtiću smo prikupili potpise roditelja koji se slažu da im djeca sudjeluju u šetnjama po svim vremenskim prilikama, a roditelji su se obvezali da će djecu svakodnevno oblačiti shodno vremenskim prilikama. Djeca su upoznata s prijedlogom roditelja. Ideja da šećemo po kiši, izađemo van iz vrtića i po magli, kao i u vrijeme kada će padati snijeg, oduševila je djecu. Zajedno s djecom dogovoreno je da ćemo svaki dan produžiti dužinu šetnji, da ćemo prilikom šetnji hodati različitim brzinama, vodeći računa da smo zajedno u koloni i da ćemo se uvijek kretati brzinom onih koji su najsporiji. Jednako kao i planinari pazit ćemo jedni na druge, držati prijatelja/icu uvijek za ruku i šetati u parovima. Nikada nećemo biti ispred tete koja je prva u koloni, a niti zaostati iza tete koja je zadnja u koloni. Dogovorili smo da ćemo svaki dan izlaziti van, bez obzira na vremenske prilike i padaline, ali da ćemo se uvijek obući prikladno vremenskim prilikama, te da ćemo provoditi i duže šetnje, u pravilu jedanput tjedno, petkom. Zajedničke duže šetnje uvijek smo zajednički planirali i dogovarali.

6. Mađarski moj prvi – drugi jezik

Dječji vrtić Vrapčić Drnje, podružnica Bambi

Braće Radića bb, 48 332 Ždala

Telefon: 048 866 078

Tematsko područje

Razvojna prava

Cilj projekta

Upoznavanje, prenošenje i očuvanje tradicije korištenja mađarskog govora u našem mjestu te poticanje znatiželje za učenjem mađarskog jezika, kulture i običaja susjednog naroda. Također i razvijanje komunikacijskih vještina na razini usmenog i pismenog izražavanja te razvijanje svijesti o sličnostima i razlikama u govoru.

Voditeljice

Odgovateljice Maja Šobak i Željka Hrženjak

Djeca

Mješovita odgojna skupina (17-ero djece u dobi od 3 do 7 godina)

OPIS

U ovaj projekt ušli smo zadovoljavajući prvenstveno dječji interes za razumijevanjem jezika djevojčica upisanih u redoviti program predškolskog odgoja u našem mjestu koji se naravno odvija na materinskom hrvatskom književnom jeziku, a nepredviđena situacija nalagala je učiniti veliku novinu u programu jer djevojčice nisu znale ništa osim mađarskog jezika. U projektu sva su djeca sudjelovala, a veliki doprinos vidljiv je i u sredini u kojoj živimo – očuvanjem osobnog i zavičajnog identiteta našeg mjesta, općine, ali i županije Koprivničko-križevačke. Projektom smo razvijali sposobnosti slušanja i razumijevanja odslušanog, pravilno izgovaranje riječi, poticali komunikaciju i suradništvo među djecom, razvijali kreativnost i maštu. Da smo na pravom putu, pokazala su nam djeca svojom neiscrpnom znatiželjom, pitanjima i ugrađivanjem proživljenih iskustava u slobodne aktivnosti tijekom dana. Aktivno uključivanje svih sudionika projekta pomoglo nam je u zadovoljavanju dječjih interesa. Preko priča, pjesama i usmene predaje te posjeta stvorena su nova dječja iskustva koja i dalje aktivno nadograđujemo vodeći se njihovim interesima. Spontanom i neplanskom situacijom vezanom uz uključivanje djece čiji je materinski jezik mađarski, prihvaćenom od odgovateljica, nastojali smo zadovoljili temeljna dječja prava.

7. Drnjanski vez

Dječji vrtić Vrapčić

Trg kralja Tomislava 26, 48322 Drnje
Tel.: 048 831 492

Tematsko područje

Razvojna prava

Cilj projekta

Proširivati spoznaje o svojem mjestu i kulturnoj baštini istraživanjem i aktivnim sudjelovanjem u istraživanju. Njegovati ljubav i ponos prema kraju u kojem djeca žive, njegovoj prošlosti i posebnostima kulturne baštine. Poticati poduzetničke kompetencije zalaganjem za očuvanje autohtonog suvenira i razvijanjem kulturološke osviještenosti o zavičajnom identitetu.

Voditeljica

Odgojiteljica Adrijana Široki

Djeca

Mješovita odgojna skupina (30-ero djece u dobi od 3 do 7 godina)

OPIS

Budući da se već dulji niz godina u sklopu redovitog programa vrtića, između ostalog, obilježava i Dan starijih osoba ugostili smo ovaj puta u našoj skupini djedove i bake da bi nam predstavili igre i igračke iz njihova djetinjstva. Djeca su bila jako zainteresirana za temu, a posebno što su je predstavljali članovi njihovih obitelji. Na osnovi njihove zainteresiranosti odlučili smo krenuti s projektom kroz različite aktivnosti da bismo djeci približili narodne običaje njihova mjesta. Rad na projektu pridonio je i proširivanju znanja svih koji su bili uključeni u njega. Upoznavali smo tradicionalna glazbala, božićne običaje, narodnu nošnju, dječje igre, pjesme i plesove. Aktivno su se uključivali roditelji, bake i djedovi. Budući da su djeca pokazala interes za tradicijsku podravsku glazbu, vanjskom suradnjom s profesorom glazbe, koji izrađuje stare narodne instrumente Podravine i Prigorja, upriličena je radionica u kojoj su djeca mogla istražiti sve postojeće instrumente, ali i izrađivati jednostavne pastirske instrumente.

Druženjem u kojem su djeca upoznala izvornu drnjansku nošnju iznjedrila je ideja da se formira skupina malih vrtićkih vezilja što je ubrzo nakon toga i započelo s realizacijom.

Sva zainteresirana djeca uz svoje mame, u radionici su izrađivala (nakon istraživanja) detalje izvornog drnjanskog veza na starinskom platnu, uz demonstraciju najstarije izrađivačice narodnih drnjanskih nošnji gospođe Katarine Dombaj. Druženjem se došlo do ideje da se isti vez kandidira na natječaj za financijsku pomoć da bi se prikupila sredstva uz pomoć kojih bi se istim autohtonim vezom ukrasile i dječje narodne nošnje. Projekt je prepoznat od potencijalnih donatora i ideja je ostvarena uz pomoć grupe Nexe iz Našica. Ostvarena je suradnja s Muzejom grada Koprivnice, Udrugom žena »Hrvatsko srce«, Turističkom zajednicom, općinom Drnje i drugima.

8. Kulturna baština

Dječji vrtić Bubamara

Velebítska 3, 23 420 Benkovac

Telefon/telefaks: 023 681689, 023 681444

E-adresa: dv.bubamara@zd.t-com.hr

Tematsko područje

Razvojna prava

Cilj projekta

Upoznati djecu sa starim zanatima našeg kraja, poticati kod djece osjećaj ljubavi i poštovanja prema ostavštini naših predaka kako bi je znali sačuvati za budućnost i živjeti s njom danas.

Voditeljice

Odgovornice Melijana Jurica, Marica Gulan, u suradnji sa ravnateljicom, zdravstvenom voditeljicom i pedagoginjom vrtića

Djeca

Starija vrtićka skupina (23-je djece u dobi od 5 do 6 godina)

OPIS

Djeca žive u bogatom tradicijskom okruženju. U suradnji s roditeljima i vanjskim suradnicima kroz roditeljske sastanke, radionice, individualno i kroz sklopove aktivnosti, djeca upoznaju narodne običaje i stare zanate kraja u kojem žive. Osnovna znanja o starim zanatima i običajima našeg benkovačkog kraja djeca su upoznala kroz zanimanja pekar (kruh ispod peke), pastir, zidar, lončar, prelja, tkalja, vezilja.

Nakon posjeta kamenoj kući, krenuli smo u izgradnju kamene kućice u našoj sobi dnevnog boravka. Izrađivali smo jaslíce od vrbova pruća koje smo postavili pod božićni bor. Tako su od kamena, komušine, vune, u spretnim dječjim rukama nastajale male kamene kućice, figurice, kamene ploče, suhozidi, bunari, lopari, sita, bronzini, ognjišta... Posjetili smo seosko domaćinstvo, sudjelovali u pripremanju kruha ispod peke, družili se, pjevali i plesali kolo s članovima KUD-a »Vinac«. Upoznali smo izvorni govor i običaje našeg kraja. Djeca su imala prilíku upoznati ovčarstvo, gospodarsku granu našeg kraja, kroz različite su aktivnosti sudjelovala u pripremi vune od šišanja do gotovog proizvoda.

Naš vrtić su posjetile mnoge osobe koji se profesionalno bave starim zanatima (kamenoklesari, viša stručna savjetnica za stočarstvo, KUD Bra-

nimir Benkovac, stočari, zidari starog kamena, pastir...) Posjetili smo i izletišta Vidikovac Kamenjak, farmu ovaca, KUD »Vinac« Stankovci, gradsku knjižnicu, stočni sajam, zavičajni muzej, seoska domaćinstva u Dobroj vodi i Korlatu.

Zajedničkim smo radom i suradnjom pokazali da je uspjeh u radu moguć ako djelujemo usklađeno i ako imamo zajednički cilj: sačuvati našu kulturnu baštinu od zaborava. Puno smo naučili o starim zanatima našeg kraja, kako se odnositi prema njima kao neprocjenjivu kulturnom bogatstvu. Različitim aktivnostima poticali smo razvoj kreativnosti, uspješno dogovaranje, empatiju, pomaganje, samostalnost u traženju informacija i toleranciju u međusobnim odnosima. Zajednici smo pomogli u očuvanju kulturne baštine od zaborava i obogaćivanje turističke ponude.

9. Žugice hote dimo

Dječji vrtić Čakovec, područni odjel Maslačak

J. Bedekovića bb, 40 000 Čakovec

Telefon/telefaks: : 040 384-488, 040 391-510

E-adresa: nevenka.zganec@gmail.com

Tematsko područje

Razvojna prava

Cilj projekta

Upoznati i približiti djeci tradicijsku kulturu Međimurja kroz običaje, dječje igre i plesove, te prikaz nekadašnjeg života u našem kraju.

Voditeljice

Odgojiteljice Nevenka Žganec i Liljana Smiljanić

Djeca

Mješovita odgojna skupina u dobi od 3 do 7 godina

OPIS

Projekt Žugice hote dimo od tradicijskih se pokretnih igara proširio na velik dio tradicijske kulture Međimurja, uključivši roditelje, bake i djedove djece iz skupine. Djeca su u vrtić donosila stare predmete, odjeću i obuću i igrali se tradicijskih, ali i imitativnih igara – zamišljajući sebe u ambijentu prošlih vremena. Oformljeni smo etnokutak nadopunjavali i tako obogaćivali dječju igru.

Povezali smo se i sa širom društvenom zajednicom – posjetivši Muzej prehrane u Koprivnici, Muzej Međimurja, pozvavši u vrtić majstore starih zanata, bake i djedove koji su nam pričali o tome kako se nekad živjelo, kako se oblačilo, što se jelo, kako se igralo.

Kroz aktivnosti vezane uz taj projekt, djeca su puno naučila o tradicijskoj kulturi Međimurja, običajima, pjesmama, plesu – stekla su osnovu koju će produbljivati prema vlastitom interesu, ali i okruženju koje će ih pratiti.

Sadržaji proizašli iz projekta potiču djecu na daljnja istraživanja kulturne baštine. Počeo je interes za narodne bajke i priče koje djecu uvode u čarobni svijet života. To nas uvodi u jednu novu istraživačku temu koja zahtijeva dovođenje u vrtić pripovjedačice narodnih bajki.

10. Mi smo djeca svoga grada

Dječji vrtić Tratinčica

Trg podravske heroja 7, 48 000 Koprivnica
Telefon/telefaks: : 048 621358; 048 222 770

Tematsko područje
Prava sudjelovanja

Cilj projekta

Promicanje i osvještavanje ideje kretanja kao stila života s ciljem poboljšanja zdravlja i očuvanja okoliša za sretnu i ljepšu budućnost u svome gradu

Voditeljice

Odgovateljice Ksenija Zember i Adrijana Gajski

Djeca

Djeca odgojno-obrazovne skupine »Točkice« (24 djece u petoj i šestoj godini života)

OPIS

Polazište projekta bilo je kretanje kao jedna od osnovnih potreba predškolskog djeteta. Danas se sve manje krećemo, a sve više vremena provodimo pred kompjutorskim i televizijskim ekranom, generacija smo automobila čak i na najkraćim gradskim rutama. Osim nas, ovaj problem prepoznat je u našem gradu Koprivnici. Uključili smo se u projekt na lokalnoj razini s ciljem kretanjem do zdravlja i čistog okoliša.

Mislimo da smo zajedno na dobrom početku, da nam svaki odlazak na ulice grada, u obližnju prirodu pridonosi veliko zadovoljstvo, da je igra sa prijateljima, ili članovima obitelji, na nekom od gradskih igrališta, u parku, šumi pravo bogatstvo. Djeca su zaključila da se vrijeme provedeno u šetnji, vožnji biciklima, rolama ili romobilom može koristiti za obiteljske razgovore, oslušivanje ptičjeg pjeva, za oslušivanje priča koje pričaju biljke, životinje, kamenčići... Vidljivi je napredak u tjelesnom razvoju, jer krećući se djeca su izdržljivija, pokreti su koordiniraniji, duže šetnje nisu problem kao što je to bilo na početku. Uz kabanice, gumene čizme kiša, blato omogućuju zanimljive istraživačke igre.

Aktivnim sudjelovanjem u aktivnostima u gradu, istraživanjem i uočavanjem problemskih situacija, kreiranjem i pronalaženjem mogućih rješenja svojim primjerom djeca su unosila promjene u mišljenja, stavove i navike u svojim obiteljima te ih širila dalje u širu zajednicu.

2

Projekti osnovne šole - razredna nastava

1. Mali volonteri

III. osnovna škola Čakovec

Ivana pl. Zajca 24, 40 000 Čakovec

Telefon/telefaks: 040 328 001

Tematsko područje

**Osobna prava i odgovornosti
djece**

Cilj projekta

Osposobljavanje i uključivanje učenika osnovnoškolske dobi (od prvog do četvrtog razreda) u pomaganje djeci s poteškoćama u razvoju

Voditeljice

Zdenka Novak, dipl. učiteljica razredne nastave – mentor, Katarina Pahek Čajić, dipl. kateheta – vjeroučiteljica

Učenicima

Dora Pajić (3.b), Mia Vlah (3.b), Edita Trstenjak (3.b), Sara Leško (3.b), Janja Petrović (4.b), Ena Meglič (4.b), Fran Bendelja (2.c), Ema Bogdan (2.c), Borna Činć (2.c), Niko Dering (2.c), Fran Golubić (2.c), Mateja Horvat (2.c), Una Jakšić (2.c), Rajna Međimurec (2.c), Fran Meglič (2.c), Luka Micek (2.c), Ilan Mislović (2.c), Miša Ovčar (2.c), Eno Peršić (2.c), Aleksandar Posavec (2.c), Ira Pucko (2.c), Lena Sarić (2.c), Laura Šardi (2.c), Tomi Tkalec (2.c), Matija Vidaković (2.c), Ema Vurušić (2.c), Gabriela Židov (2.c), Žana Žilić (2.c)

Učenice koje će predstaviti projekt: Una Jakšić (2.c), Ema Vurušić (2.c), Dora Pajić (3.b), Miša Ovčar (2. c)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na različitim radionicama na tjednim druženjima mnogo smo naučili o djeci s poteškoćama u razvoju. Uvidjeli smo da nismo bili ni svjesni da oni žive u našoj okolini i da nas trebaju.

Posjet djeci u Caritasovu dječjem domu »Antun Bogdan« u Čakovcu, koji djeluje u sklopu Varaždinske biskupije, potaknuo nas je na razmišljanje.

Većina nas je tada prvi put u životu vidjela kako izgledaju djeca s najtežim oblicima fizičkog i intelektualnog oštećenja, što nas je neizmjereno dirnulo. Naše osjećaje primijetila je i ravnateljica Caritasova dječjeg doma Katarina Hobljaj. Opisala nam je kako izgleda jedan dan u njihovu

domu. Iz njezinih riječi o potrebama i sposobnostima te djece, o tome kako s njima svaki dan rade i volonterima koji im povremeno pomažu, uvidjeli smo da je svaka pomoć u radu s tom djecom dobrodošla. Na naše pitanje mogu li i djeca volontirati, ravnateljica Katarina sa smiješkom je odgovorila da je to izvrsna ideja.

Moguća rješenja problema

Već na prvom tjednom druženju počeli smo tražiti rješenja za uočeni problem. Zamolili smo naše učiteljice da nam detaljno objasne što je volontiranje. Objasnili smo da i mi želimo pomoći i biti prijatelji djece s poteškoćama u razvoju.

U okviru radionice na sljedećem tjednom druženju detaljno smo na internetu istražili o volontiranju, ali ne samo u našem Međimurju nego i u zemljama Europske unije. Doznali smo da u našem gradu Čakovcu volontiraju samo odrasle osobe, a naše je mišljenje da je svakom djetetu potreban prijatelj – dijete.

Na radionici smo odlučili da želimo postati mali volonteri, prijatelji djece Caritasova dječjeg doma »Antun Bogdan«. Vodili smo se sljedećom idejom: s obzirom na to da čitati i pjevati znamo te da se rado igramo, a primijetili smo da djeci u domu toga nedostaje, poželjeli smo to podijeliti s njima. Nakon toga osmislili smo načine na koje bismo kao mali volonteri mogli pomoći prijateljima u Caritasovu domu.

Najbolji pristup rješenju problema

Svoje ideje i prijedloge pretočili smo u plakat i pokazali ga ravnateljici Caritasova doma. Ona ga je proučila, složila se s našim uključivanjem u volonterski rad u njihovoj ustanovi te naše prijedloge dopunila važnim detaljima o tome na što trebamo posebno pripaziti s obzirom na to da je riječ o djeci s najtežim oblicima poteškoća u razvoju.

Dogovorili smo se da nas posjeti u našoj školi, gdje smo na radionicama upoznali osnovne korake volontiranja. Kazala nam je da će izraditi plan našeg tjednog volontiranja, koji mora prilagoditi potrebama djece i organizaciji rada u Caritasovu domu, napomenuvši i da za volontiranje trebamo odobrenje roditelja i ravnateljice škole.

Na roditeljskom sastanku naše voditeljice prenijele su roditeljima ideju da postanemo mali volonteri. Naši su roditelji to prihvatili, potpisali suglasnosti i ponudili pomoć u prijevozu od škole do Caritasova doma. Nakon toga ravnateljica naše škole s veseljem je odobrila taj naš mali projekt.

Plan djelovanja

Na tjednom druženju gošća nam je bila ravnateljica Caritasova doma, koja nas je na radionici uputila na to kako se moramo ponašati i što raditi kao mali volonteri. Prema njezinim uputama, ali i uputama naših voditeljica, formirali smo skupine koje su svakoga petka bile mali volonteri. Svaka je skupina imala osmero članova koji su dobili upute o ponašanju i zadacima koje kao mali volonteri moraju ispuniti.

Skupina »čitača« čitala je bajke i ostale priče i tako obogatila slobodno vrijeme djece u domu između nastave i terapijskih vježbi.

Skupina »šetača«, upravljajući invalidskim kolicima, izvela je djecu u dvorište i ostale prostorije doma da ne bi stalno bila na jednom mjestu.

Skupina »asistenata« pomagala je logopedici u održavanju nastave.

Skupina »pjevača« pjesmom je uveseljavala djecu tijekom terapijske masaže.

Ostvareni rezultati

Ostvarili smo 32 dana volontiranja u Caritasovu domu. Potaknuli smo prijatelje iz viših razreda naše škole da nam se pridruže. Dobili smo volonterske knjižice u koje nam je ravnateljica Caritasova doma upisivala svaki volonterski dan.

Za naš volonterski rad Varaždinska biskupija, u sklopu koje Caritasov dom djeluje, dodijelila nam je zahvalnicu.

Volontirali smo i na jednodnevnom izletu djece Caritasova dječjeg doma u Mariju Bistricu, Stubičke toplice i Kumrovec. Ondje smo se družili s osobljem Caritasova doma, starijim volonterima, roditeljima i braćom djece štíćenika doma.

Najveći rezultat bila je radost i osmijeh na licu djece kad god bismo se pojavili u Caritasovu domu.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen Vijeću učenika, Vijeću roditelja, Vijeću učitelja, lokalnim medijima (list *Međimurje* i *Međimurske novine*, čakovečka televizija)

2. Dodir priča

Osnovna škola Josipa Račića

Srednjaci bb, 10000 Zagreb

Telefon / telefax: 01/3844 970; 01/3844 970

..... Tematsko područje

Projekt građanin
.....

Cilj projekta

- promicati dječja prava
- poticati učenike na timski rad i međusobnu suradnju
- senzibilizirati učenike na potrebu pomoći drugima

Voditeljice

Dragana Rakonca, dipl. defektologinja, učiteljica razredne nastave, Darija Jurič, dipl. knjižničarka

Učenici

U projektu su sudjelovali učenici 4.a razreda iz grupe Građanski odgoj:

Jelena Bistrović, Sara Breber, Antonija Džajić, Emma Gaš, Nika Horvat, Fran Hromiš, Hrvoje Komušar, Nika Livaković, Dora Raić, Filip Mihalinac, Nika Stastny

Projekt će prezentirati učenici: Emma Gaš, Fran Hromiš, Nika Livaković, Nika Stastny

Rezerva: Jelena Bistrović

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Prošle godine sudjelovali smo u izradi Moje prve slikovnice. Divili smo se prekrasnim ilustracijama koje smo nacrtali i ujedno se zapitali kako izgledaju slikovnice za slijepu djecu. Odlučili smo istražiti i naučiti nešto o tome.

Stupili smo u kontakt s Hrvatskom knjižnicom za slijepe gdje su nam ponudili pomoć u vidu radionica. Učili smo o Braillevu pismu ili brajici, pisali brajicu, ali pisali i na »perkinsici«. Upoznali smo se sa slijepim osobama i psom vodičem slijepe osobe, proučavali smjernice za izradu taktilne slikovnice, došli do podatka da su taktilne slikovnice skupe i da ih ima malo. Odlučili smo se za projekt Dodir priča, kojim ćemo pokušati napraviti nekoliko taktilnih slikovnica za slijepu i slabovidnu djecu. Imali smo dobru volju, ali nam je nedostajao materijal za izradu.

Moguća rješenja problema

Podijelili smo se u skupine koje su raspravljale i oblikovale najbolji način rješavanja problema. Većinu posla, ipak, obavljamo zajedno. Slobodno iznosimo svoja mišljenja i stavove o tome kako doći do materijala za izradu slikovnica. Došli smo do sljedećih prijedloga: uzeti novac od sajma, dati svoj džeparac, potražiti donaciju i koristiti materijal koji već imamo za sate likovne kulture. Raspravljali smo o jakim i slabim stranama ponuđenih rješenja.

Najbolji pristup rješenju problema

Izabiremo politiku koja će nas najbrže dovesti do cilja, a to je donacija i materijal koji već imamo, a možemo ga iskoristiti.

Plan djelovanja

Krenuli smo u realizaciju. Jedan dio materijal dobili smo od trgovina Chemaco i Lumus, a drugi dio nam je nabavila škola. Počeli smo s izradom slikovnica. Sjeckamo, režemo i lijepimo. Teško nam ide, ali ide. Hrvatska knjižnica za slijepe izrađuje tekst na brajici i veličini slova 18 za slabovidnu djecu.

Na Dan bijelog štapa 15. listopada 2011. posjećujemo Hrvatsku knjižnicu za slijepe. Pozvani smo u Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu u povodu obilježavanja 45 godina Hrvatske knjižnice za slijepe.

Slažemo dokumentacijsku mapu i polako pripremamo materijal za izradu portfelja.

Predstavljanje plana akcije široj zajednici: predstaviti ćemo se Učiteljskom vijeću, Županijskom stručnom vijeću za demokratsko građanstvo i roditeljima na roditeljskom sastanku.

Ostvareni rezultati

U potpunosti smo realizirali naš projekt. Veselili smo se svemu u slikovnicama. Stekli smo nova poznanstva, učili pismo slijepih i shvatili koliko im je teže nego nama.

Slikovnice ćemo pokloniti Hrvatskoj knjižnici za slijepe i Centru za odgoj i obrazovanje »Vinko Bek« u Nazorovoj.

Naučili smo nešto važno, cijeniti i čuvati svoje oči, imati cilj u životu, slijediti ga i biti uporni.

Predstavljanje projekta

S prezentacijom projekta idemo i izvan škole, tako da ćemo se predstaviti u Hrvatskoj knjižnici za slijepce, Hrvatskom školskom muzeju, gdje će se održati i predstavljanje slikovnica i u Gradskoj knjižnici.

3. Upoznajmo Marina Getaldića

Osnovna škola Marina Getaldića
Frana Supila 3, 20000 Dubrovnik
Telefon/telefaks: 020 324 065; 020 432 575

Tematsko područje
**Njegovanje zavičajnog
identiteta**

Cilj projekta

Proučavati lik i djelo Marina Getaldića, upoznati učenike naše škole, građane i turiste s njegovim djelima i izumima na zanimljive i prihvatljive načine.

Voditeljice

Jadranka Zlošilo i Đurđica Bender-Masle

Učenicima

Mara Brautović, Jana Vinković, Gita Jurjević, Sarah Viteškić, Božo Đanović (rezerva)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Naša škola nosi ime po slavnom znanstveniku, a tako malo znamo o njemu. Napravili smo anketu prema kojoj malo učenika točno zna čime se bavio znanstvenik po kojem naša škola i nosi ime. Odlučili smo detaljno proučiti njegov lik i djelo i približiti ga ostalima. Dovedi smo povjesničara Ivana Viđena koji nam je održao dvosatno predavanje o Marinu Getaldiću, njegovim putovanjima, zanimanjima i izumima. Proučavali smo literaturu u kojoj se spominje njegov rad. Išli smo u Gethaldus vidjeti kako se prave naočale za što je upravo Marin Getaldić zaslužan.

Moguća rješenja problema

Učenicima su uočili 4 moguća rješenja problema:

- napraviti serijal crtanih filmova (Marinova putovanja, Marin i ogledala, Marinove avanture, Marinovi izumi)
- avanturističko kajakarenje za turiste do Betine špilje
- uvođenje Dana Marina Getaldića u školi i njegovo obilježavanje
- Izrada »Getaldićevih suvenira«.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo više pažnje posvetiti našem Marinu u školi već kod prijema učenika na početku 1. razreda te na Dan škole. Anketa u 5.a razredu pokazala je da u tom razredu svi znaju tko je Marin Getaldić, jer su svi njihovi učenici bili uključeni u igrokaz o Marinu i njegovu djelu. Dio igrokaza mogao bi se uglazbiti i biti zaštitni znak naše škole. Predlažemo da se Dan Marina Getaldića obilježi predavanjima povjesničara, igrokazima, izradom stripova, izvođenjem pokusa, posjetom Betine špilje, a sve aktivnosti škole budu popraćene u medijima da naš Getaldić ne bi pao u zaborav.

Plan djelovanja

Došli smo na predstavljanje knjige Vesne Miović *Mudrost na razmeđu: zgrade iz vremena Dubrovačke Republike i Osmanskog Carstva*, u kojem se nalazi i zapis o bogatom životu i djelu Marina Getaldića. Upoznali smo se i s novom slikovnicom o Ruđeru Boškoviću na promociji u Kazalištu Marina Držića, velikoga dubrovačkog znanstvenika. Navedena slikovnica nam je putokaz za predstavljanje našeg Getaldića. Osmislili smo plakat za Dan škole s njegovim likom u sredini. Naša profesorica glazbene kulture već je komponirala različite pjesme za potrebe škole, pa vjerujemo da će uspješno komponirati i pjesmu o Getaldiću.

Ostvareni rezultati

Strip *Marinova putovanja*

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen u 4.a i 4.b razredu te roditeljima na roditeljskom sastanku.

4. Roditelj suradnik u nastavi

OŠ Ante Kovačića Zlatar

Ulica Vladimira Nazora 1, 49250 Zlatar

Telefon: 049 466-832

Tematska područja

Ljudska prava i odgovornosti,

razvoj osobnog identiteta

Cilj projekta

Smanjiti frustraciju djece pri odvajanju od roditelja zbog odlaska i boravka u školi, lakše uključivanje djece u svakodnevne aktivnosti i obveze vezane za školu, približiti školu i dom, pridobiti roditelja za suradnika u daljnjem školovanju, povećati sudjelovanje roditelja u životu i radu razreda i škole u cjelini, stvoriti mogućnost uvida roditelja u ponašanje vlastitog djeteta u razredu s vršnjacima, stvaranje realnije slike o radu učitelja i njegove uloge u odgoju i obrazovanju djeteta.

Voditeljice

Vesna Ceboci, učiteljica razredne nastave, Anita Petanjek Macan, dipl. učiteljica razredne nastave

Učenicima

Broj učenika u projektnoj skupini: 50

1.a razred: Viktorija Adanić, Marta Babić, Matija Behin, Domagoj Bezak, Marko Bingulan, Ana Lara Burnać, Filip Cvetko, Robert Horvat, Klaudija Hubak, Magdalena Krsnik, Jana Kudelić, Marcela Kurečić, Lea Malec, Leona Miškec, Lorena Mojčec, Nikola Mrkoci, Luka Papić, Jurica Popijač, Patrik Raškaj, Dorica Rožić, David Srečić, Dorotea Strelar, Bruno Stuzić, Karlo Škof, Nikola Zaplatic

1.b razred: Dorotea Bituh, Goran Brlić, Anera Fijačko, Marta Fraculj Matole, Ivona Habuš, Helena Hoić, Ivona Huljak, Valentina Huljak, Mario Ivančić, Lucija Katić, Adriana Kesak, Andro Klancir, Domagoj Kovačević, Arijana Kreš, Emil Kudelić, Petra Kulji, Borna Mezak, Patrik Petric, Krešimir Petrić, Ivan Plancutić, Silvio Plancutić, Ana Soić, Kristijan Škof, Lucija Škrlec, Helena Varga

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri:

Klaudija Hubak, Ivona Huljak, Andro Klancir, Karlo Škof

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Prvi dani prvog razreda najstresniji su u cijelom školovanju. U ovoj generaciji prvoškolaca bilo je izrazito više mališana koji su plakali, teško se odvajali od roditelja, dozivali ih kroz prozor ako bi ih ugledali, stalno su pitali kad će doći mama ili tata po njih, gdje su, zašto ih još nema... Nama, učiteljicama sjedali su u krilo, tražili nježnost, zvali nas »mama«.

Povele smo razgovor o uočenom problemu, tj. što bi se moglo učiniti da se u školi osjećaju ugodnije. Iz mnoštva odgovora (da bi voljeli da su mama ili tata razredu s njima, da se mama ili tata s njima igraju ili sjede s njima u klupi, da ne nose torbu, da imaju igračke, da se igraju, da mogu dovesti svoju mačku ili psa u školu...) zaključili smo da imaju strah od nepoznatog, da im nedostaje blizina bliske osobe, i bez obzira na malu školu i privikavanje na odvajanje od roditelja, škola je odjednom preveliki stresni doživljaj s kojim se teško nose.

Moguća rješenja problema

Podijeljeni u skupine učenici su razgovarali o svim prijedlozima, i tražili argumente za i protiv njihova prijedloga rješenja. Tako smo dobili konkretne prijedloge:

- da mama ili tata budu u školi
- da oni ostanu doma
- da učiteljica dođe doma k njima
- da uče na daljinu uz računalo.

Prema navedenim prijedlozima raspravljali su o mogućnosti realizacije, što se može izvesti, a što ne može.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Nakon dugotrajne rasprave zaključili smo da bi bilo najbolje da mama ili tata povremeno budu s njima u školi na nastavi tj. da roditelji taj dan budu učiteljice.

Ovakvu odluku podupire i Konvencija o pravima djeteta čl. 28 i 29, Načela Povelje o pravima djeteta čl. 7, Ustav RH-a čl. 63 i 64, Obiteljski zakon čl. 87, 91, 93, 94 i 96, Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi čl. 14 i 15.

Plan djelovanja

1. Sazvati roditeljski sastanak, razgovarati s roditeljima i provesti anketu o zainteresiranim roditeljima.
2. Analiza ankete.
3. Prema nastavnom planu, rezultatima ankete, željama i odabiru roditelja i djece odredili smo teme: Dom i obitelj, Božić, Fašnik, Uskrs, Zanimanja roditelja, Vode u zavičaju, Domaće životinje; Podneblje zavičaja, Biljni i životinjski svijet zavičaja.
4. Sastanak i dogovor s roditeljima koji se žele uključiti u projekt.
5. Provođenje projekta tijekom 2 godine s roditeljima kao suradnicima u nastavi u navedenim temama.

Ostvareni rezultati

Učenici su lakše prihvatili školu kao mjesto gradnje osobnosti, samopouzdanja, samostalnosti, znanja i životnih kompetencija izvan svoje obitelji.

U roditeljima smo dobili saveznike u rješavanju problema i teškoća djece daljnjem školovanju, stvorili realniju sliku te bolje razumijevanje za složenost i težinu učiteljskog posla. Oni su postali sudionici, a ne pasivni promatrači školskog života svoga djeteta, svjesni su da se njihov glas i potrebe uvažavaju i doprinose boljitku djeteta i kvalitetnijem funkcioniranju škole.

Izgrađeni partnerski odnos roditelja i učiteljica doprinosi pružanju djece, budućim odgovornim građanima, poželjnog modela demokratskog ponašanja.

Predstavljanje projekta

Roditeljski sastanak, učiteljsko vijeće, ravnateljica i stručna služba škole, *Zagorski list*, *Zlatarski list*, školski list *Iskrice*, tim za vrednovanje kvalitete, Radio-Zlatar, dan otvorenih vrata škole.

5. Ženske narodne nošnje stubičkoga kraja

Osnovna škola Stubičke Toplice

Strmečka cesta 5a,
49244 Stubičke Toplice
Telefon/telefaks:
049 282531, 503644

Tematska područja

Kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj identitetne i interkulturalne kompetencije

Cilj projekta

Uključiti djecu u istraživanje ženske narodne nošnje stubičkoga kraja radi čuvanja, arhiviranja i njegovanja tradicije

Voditeljice

Brigitte Gmaz, dipl. učiteljica razredne nastave, Martina Šaban, učiteljica njemačkog jezika, Sandra Haddad, prof. pedagogije

Učenicima

Broj učenika u projektnoj skupini: 12

Učenicima 2.a razreda: Nika Bartolić, Stjepan Biškup, Helena Horvatek, Drago Karlo Klarić, Karlo Kucelj, Luka Lončar, Nera Petek, Anamarija Pilarić, Dorijan Pišković

Učenicima 4. razreda: Maša Brozović, Ana Klarić, Ana Oremuš

Učenicima koji će predstaviti projekt na smotri: Stjepan Biškup, Maša Brozović, Ana Klarić, Ana Oremuš

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Potaknuti radom u folklornoj skupini DND-a učenici u školi pokreću raspravu o tome kako su izgledale ženske narodne nošnje u stubičkom kraju. Djeca su postavljala pitanja: Kako su se izrađivale narodne nošnje? Kako su izgledale narodne nošnje u stubičkom kraju? Kako se zovu dijelovi ženske narodne nošnje? Koje su narodne nošnje najstarije? Gdje ih možemo pronaći? Možemo li ih sačuvati? Možemo li sami izraditi narodnu nošnju? Odlučili smo saznati odgovore na ova pitanja.

Moguća rješenja problema

Učenicima su podijeljeni u 3 skupine po 4 učenika koji su predlagali načine rješavanja:

- prikupljanje podataka o ženskim narodnim nošnjama (kako su izgledale, od čega su se radile, kako su se oblačile, koliko dijelova imaju...)
- prikupljanje, promatranje i arhiviranje narodnih nošnji
- izrada narodne nošnje od papira.

Najbolji pristup rješenju problema

Kroz raspravu došli smo do zajedničkog pristupa koji uključuje prikupljanje podataka iz knjiga o folkloru (Tkalčić, Vladimir: *Seljačke nošnje u području zagrebačke gore* (1925) Etnografski muzej u Zagrebu; Hanžek, Darinka: *Baština*, Etnografski zapisi iz gornjostubičkoga kraja (2009) Kajkaviana Donja Stubica, internetskim stranicama, upoznavanje s postojećim zakonima (Opća deklaracija o pravima čovjeka, Pravilnik o mjerama za utvrđivanje pokretnina koje imaju kulturnu vrijednost); te na stranicama Ministarstva kulture. Uključili smo i suradnju sumještanata sa školom na način da donose svoje primjerke narodnih nošnji u školu, a mi ih arhiviramo (od koga je nošnja, starost, porijeklo, izgled) i izložimo u etnokutiću škole.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je čitav niz različitih aktivnosti:

- posjet Kajkavijani u Donjoj Stubici (Društvo za prikupljanje, čuvanje i promicanje hrvatske kajkavske baštine)
- prikupljanje literature
- anketiranje učenika nižih razreda o poznavanju ženske narodne nošnje
- posjet etnozirci u OŠ Matija Gubec, Gornja Stubica
- prikupljanje narodnih nošnji koje će nam donijeti sumještanici, promatranje narodnih nošnji i imenovanje pojedinih s obzirom na vrstu veza i način faldanja, arhiviranje
- suradnja sa roditeljima i bakama u izradi narodne nošnje od papira
- kreativno izražavanje učenika (narodne nošnje od papira, crteži).

Ostvareni rezultati

Tijekom rada i istraživanja učenici su naučili od čega i kako su se izradivale narodne nošnje. Naučili su pravilne nazive za pojedine dijelove ženske narodne nošnje, te kako se oblače. Posjetom etnozirci u OŠ Gornja Stubica saznali smo da su se najstarije narodne nošnje vezle isključivo bijelim koncem, a platno se izbjeljivalo lugom. Najstarija izložena i sačuvana narodna nošnja stara je oko 120 godina, vezena je bijelim koncem, falde su slagane vrlo gusto pomoću kamenčića, a naziva se naran-

cana. Sljedeća je upukljenka koja je nastala pukanjem niti i opšivanjem bijelim koncem. Kasnije se vezlo crvenim, plavim, ljubičastim i zelenim koncem.

Potakli su sumještane, svoje roditelje i bake na prikupljanje narodnih nošnji, ukazivanje na njihovu pravu vrijednost i potrebu za očuvanjem. Sakupili su i izložili svoju malu etnozbirku. U zbirci imamo narancanu (nabranu, naguzanu) narodnu nošnju našivenu sa bijelim koncem staru oko 120 godina, upukljenku, šlinganu, našitu s crvenim koncem, te plavim i ljubičastim.

Uz pomoć roditelja i baka napravili su stubičku narodnu nošnju od papira. Djeca su se kreativno izražavala crtežom i praktičnim radom.

Projekt se nastavlja daljnjim prikupljanjem i dokumentiranjem ženskih narodnih nošnji stubičkoga kraja.

Javno predstavljanje ponuđenog rješenja

Javno predstavljanje projekta na sjednici Učiteljskog vijeća OŠ Stubičke Toplice, na sjednici Općinskog vijeća općine Stubičke Toplice gdje je predstavljena načelniku općine i općinskim vijećnicima. Projekt je predstavljen Turističkoj zajednici općine Stubičke Toplice, Radio-Stubi-
ci gdje smo bili gosti emisije o kulturi i *Večernjem listu*.

6. Kruh – dar života

**Osnovna škola Ksavera Šandora
Gjalskog Zabok**
Đački put 1, 49210 Zabok
Telefon /telefaks: 049 221050

Tematska područja
**Ljudska prava i odgovornosti,
umijeće komuniciranja i rješava-
nja osobnih i društvenih problema**

Cilj projekta

Uključiti učenike u istraživanje o važnosti hrane za život svakog čovjeka, osvijestiti pojam kruha kao dara života svakom čovjeku, potaknuti na humanitarno djelovanje djece i odraslih.

Voditeljice

Snježana Turk i Ružica Kotarski

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 22

Učenici 4.a razreda: Valentina Buklec, Luka Burić, Marko Car, Ines Gorički, Dino Hrastinski, Patrik Inkret, Michael Jerneić, Robert Jurina, Iva Kada, Evita Leljak, Martina Mak, Jana Martinjak, Karlo Peček, Rudolf Piljek, Tin Siladi, Jana Šeb, Marko Šimag, Mirko Božidar Tarade, Mateo Tisanić, Veronika Tramišak, Karlo Vidmar, Antonija Vrančić

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Luka Burić, Jana Martinjak, Evita Leljak, Mirko-Božidar Tarade, Tin Siladi – rezerva

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na satu razrednog odjela učenici su kroz igru *memori* ponavljali dječja prava iz Konvencije o pravima djeteta. Analizirajući prava djeteta, došli su i do toga da svako dijete ima pravo na dovoljno hrane i čiste vode. Krenula je priča o ishrani, kakvu bi hranu i koliko trebali imati. Zaključili su da se sad u 4. razredu svaki mjesec smanjuje broj učenika koji se hrane u školskoj kuhinji i radije kupuju sendvič ili *pizzu*. Zapitali su se kako žive druga djeca u nekim jako siromašnim zemljama, imaju li uopće dovoljno hrane? Koliko je gladne djece u svijetu? Zapitali su se i koliko se hrane nepotrebno baca u njihovim kućama, u našoj školskoj kuhinji, u restoranima, u trgovinama, a možda čak i kruh iz pekarnica?

Moguća rješenja problema

Učenici su po grupama dobili zadatak da sami kroz razgovor u obitelji, s internetskih stranica, iz novina i drugih njima dostupnih medija, saznaju što više o hrani, o gladnima, o siromašnima.

Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Učenici su u školu donijeli sve prikupljene materijale i slijedila je rasprava. Došlo se do ideje da bi mogli istražiti kako žive naši ljudi u neposrednom susjedstvu, što jedu, koliko i što bacaju i kamo bacaju? Donijeta je odluka o provođenju pisane ankete o bacanju hrane. Odlučili su i posjetiti neku trgovinu, restoran i pekara i izravno se upoznati s načinima na koje se oni rješavaju viška hrane. Proveli bi i telefonsku anketu i ispitati neke restorane o njihovu načinu rješavanja viška hrane.

Plan djelovanja

- Skupljanje informacija iz medija svih vrsta
- sastavljanje i provođenje pisane ankete
- sastavljanje i provođenje telefonske ankete
- posjet trgovini
- posjet restoranu
- posjet pekarnici
- obrada podataka
- sastavljanje letka.

Javno predstavljanje ponuđenih rješenja problema

- Učenicima trećeg i četvrtog razreda
- na roditeljskom sastanku
- u župnoj crkvi
- upravljačkim strukturama i široj javnosti pomoću letka koji će sami napraviti
- medijima: *Zagorski list*.

Ostvareni rezultati

Tijekom rada učenici su saznali da je upravo ova 2011. godina proglašena Europskom godinom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Znaju da bi svaki čovjek na ovom svijetu bez obzira na siromaštvo trebao imati pravo na hranu. No, na žalost, saznali su da nije tako! Previše je gladne djece i odraslih ljudi u svijetu! Istraživanja su pokazala da kod nas gotovo nema obitelji koja ne baca hranu, a jako je malo onih koji je daruju onima koji nemaju.

Svojim prezentiranjem ovog projekta i rezultatima istraživanja kako u školi, tako i izvan nje, učenici će nastojati osvijestiti značaj hrane, posebno *kruha – dara života!*

7. Razglednica Zlatar Bistrice

OŠ Zlatar Bistrica

Vladimira Nazora 10, 49247 Zlatar Bistrica

Telefon/telefaks: 049 461 749, 049 503 066

Tematsko područje

**Razvoj zavičajnog
identiteta**

Cilj projekta

Zamjećivati posebnosti mjesta u kojem živimo i isto prenijeti mještanima te osmisliti razglednicu Zlatar Bistrice

Voditeljice

Andreja Jertec, učiteljica 2. razreda, Jasna Kokot Pelko, stručni suradnik defektolog logoped

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 12

Članovi Dodatne nastave 2. r.: Josip Kuljak, Ema Počekal, Hanna Kropf, Domagoj Krušelj, Lara Pugar, Nikola Findak, Ana Futivić, Jurica Kunić, Ivan Šalamon, Daniel Cimić, Mihaela Petek, Ana Marija Jakušić

Učenici koji će predstavljati projekt: Josip Kuljak, Ema Počekal, Hanna Kropf, Ana Futivić

OPIS

Izbor i istraživanje problema:

Prošle školske godine 2009/2010. u prvom razredu u radnoj bilježnici iz prirode i društva pri rješavanju domaće zadaće trebalo je zalijepiti razglednicu mjesta u kojem živimo. Susreli smo se s problemom da je nitko od nas dvadeset i dvoje učenika našeg razreda nije imalo. Složili smo se da je to malo čudno.

Ove školske godine 2010/2011. u povodu Dana kulturne baštine mi učenici drugog razreda naše škole krenuli smo na terensku nastavu do obližnje nam Marije Bistrice. Prilikom razgledavanja nacionalnog svetišta i šetnje mjestom, uvidjeli smo da je Marija Bistrica prepuna suvenira, razglednica kao i različitih sitnica koje te mogu podsjetiti upravo na Mariju Bisticu. U samom svetištu nas je dočekaao i njihov vodič koji nas je upoznao s poviješću svetišta i mjesta Marije Bistrice.

Sljedećeg dana nakon terenske nastave na satovima hrvatskog jezika i prirode i društva razgovarali smo o dojmovima s terenske nastave.

Odmah smo uočili da u Zlatar Bistrici nema suvenira, razglednica ni prospekata o Zlatar Bistrici na dostupnim mjestima. Složili smo se da bismo mi mogli nešto napraviti ako bismo predstavili naše mjesto Zlatar Bistricu.

Učiteljice su upoznale nas učenike da se problem i njegovo rješavanje može ostvariti kroz odgoj za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Problem koji želimo proučavati spada u područje razvoja zavičajnog identiteta.

Dogovoreno je da ćemo aktivnosti voditi mi učenici dodatne nastave drugog razreda naše osnovne škole.

Moguća rješenja problema

Krenuli smo u istraživanje problema. Problem smo istraživali na satovima dodatne nastave. Podijelili smo se u tri skupine od kojih je svaka predložila svoje rješenje problema za razvoj zavičajnog identiteta.

Skupine predlažu:

- izrada razglednice Zlatar Bistrice
- izrada suvenira Zlatar Bistrice
- izrada turističkog vodiča Zlatar Bistrice.

Najbolji pristup rješavanju problema

Između više prijedloga učenika dogovoreno je javnim glasanjem da ćemo problem razvoja zavičajnog identiteta riješiti osmišljavanjem razglednice Zlatar Bistrice. Dobra strana prijedloga je da ćemo u svakoj prilici kada nam to bude potrebno imati na raspolaganju razglednicu Zlatar Bistrice za potrebe naše škole i u svrhu promocije našega mjesta. Otežavajuća strana prijedloga je što tiskanje razglednice iziskuje financijske sredstva. Dobra strana prijedloga izrade suvenira i turističkog vodiča je promocija mjesta u kojem živimo, isticanje posebnosti mjesta, a loša strana je zahtjevnost sadržaja za našu dob i znatna financijska sredstva.

Učiteljice su nas upoznale da bismo mogli ostvariti projekt moramo pročitati dijelove Ustava RH-a, Konvencije o pravima djeteta i Deklaracije o ljudskim pravima. Naravno, mi smo maleni pa su to za nas učinile naše učiteljice i objasnile nam sve o tome. Znamo da nam se u svi tim dokumentima dopušta da se govorno i pismeno izražavamo da bismo promicali zavičajni identitet. Tako smo zapamtili da Ustav RH-a govori o tome u članku 38., 68. i 69. Konvencija o pravima djeteta u članku 13., a Opća deklaracija o ljudskim pravima u članku 19. i 27. Naučili smo da Ustav RH-a vrijedi za sve građane RH-a, Konvencija o pravima djeteta za svu djecu svijeta, a Deklaracija o ljudskim pravima za sve ljude na svijetu.

Plan djelovanja

Prvi nam je korak bio da kod kuće razgovaramo s našim bakama i djedovima o prošlosti Zlatar Bistrice. Nikola je tako od svoje bake saznao da su u Zlatar Bistrici, kad je ona bila mala, vozila kola i kočije, a kasnije su bila samo dva automobila.

Sljedeći zadatak bio je razgovarati s roditeljima kuda bismo u Zlatar Bistrici mogli odveli goste koji bi željeli upoznati mjesto. Tu smo imali dosta uspjeha jer smo došli do značajnih objekata: Kapela svetog Lovre, Crkva svetog Ivana Krstitelja, Naša osnovna eko-škola prva generacija, Poučna eko-staza Šumarica, Muzej starih stvari, Kuriya Kallay i Željeznička stanica Zlatar Bistrica.

Jurica je saznao da Zlatar Bistrica ima svoj grb koji možemo prikazati na razglednici.

Krenuli smo u proučavanje razglednica. Ema je donijela razglednice pa smo uočili različiti izgled razglednica. Učiteljica nas je upoznala da u našoj školi radi gospodin Žarko Piljak koji je izradio razglednicu Hrvatskog zagorja. Pozvali smo ga u goste da bi nam pomogao. Od njega smo dobili smo vrijedne podatke o izradi razglednice, ali i mnogo naučili, na primjer što je dizajn. Zaključili smo da bi za našu razglednicu bilo najbolje da je na njoj dječji likovni rad.

Razglednice ćemo urediti pomoću računala i tiskati u tiskari, a općinu Zlatar Bistrica zamoliti da nam financijski pomognu.

Josipova mama, koja u našoj školi predaje informatiku, pokazala nam je kako se razglednica može urediti pomoću računala. Imali smo nastavnici sat u informatičkoj učionici gdje smo osmislili konačni dizajn naše razglednice.

Ostvareni rezultati

Plan djelovanja je u potpunosti ostvaren, razglednicu smo tiskali u tiskari.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen ravnateljici škole Boženi Slunjski, učenicima u razrednim odjelima, roditeljima na roditeljskom sastanku, načelniku općine Zlatar Bistrica Žarku Miholiću.

Projekt je objavljen u Zlatarbistričkom glasniku i na internetskoj stranici naše Škole.

3

Projekti osnovne šole - predmetna nastava

1. Čuvajte nas, pazite nas jer zakoni se krše

Osnovna škola Ferdinandovac
Dravska 66, 48356 Ferdinandovac
Telefon/telefaks: 048 210001; 048 817709

Tematsko područje
Prevenција ovisnosti

Cilj projekta

Upozoriti na kršenje Zakona o trgovini, Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda te Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti.

Smanjiti pušenje cigareta i pijenje alkoholnih pića kod učenika 7. i 8. razreda.

Voditeljica

Mihaela Hapavel, prof.

Učenci

Učenice koje su sudjelovale u izradi projekta su članice grupe »Vježbaonica građanskog odgoja«: Marija Karan (8.r), Andrea Repić (8.r), Klara Kolar (8.r) i Ana Marija Kolar (7.r).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Uočen je problem pušenja cigareta i pijenja alkohola među učenicima 7. i 8. razreda. Među tim učenicima pojavila se podjela na one koji puše ili piju i one koji to ne rade. Prekinula su se neka dugogodišnja prijateljstva.

Osim što za nastalu situaciju odgovornim smatramo i roditelje, učenici 7. i 8. razreda alkohol i cigarete lako mogu nabaviti i u trgovinama i ugostiteljskim objektima u našem mjestu.

Iz tog razloga članice grupe »Vježbaonica građanskog odgoja« odlučile su se baviti problemom kršenja zakona, u ovom slučaju Zakona o trgovini, Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda te Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti i na taj način smanjiti pušenje cigareta i pijenje alkoholnih pića kod učenika 7. i 8. razreda.

Učenice su istražile dokumente i zakone koji se odnose na problem:

- Opća deklaracija o ljudskim pravima (čl. 16 stavak 3)
- Konvencija o pravima djeteta (čl. 33)
- Zakon o trgovini (čl. 11)

- Zakon o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda (čl. 9, čl. 11, čl. 26 i čl. 27)
- Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (čl. 12).

Prikupljene su informacije o štetnim posljedicama pušenja cigareta i pijenja alkohola i sastavljen je anonimni anketni upitnik za učenike 7. i 8. razreda škole.

Učenice su o problemu razgovarale i s načelnikom općine Ferdinando-
vac i dobile njegovu podršku, a dopisom su se obratile i Državnom in-
spektoratu da bi prikupile što više informacija za projekt.

Moguća rješenja problema

Učenice su uočile četiri moguća rješenja problema:

- prijaviti trgovine tj. ugostiteljske objekte Državnom inspektoratu zbog prodavanja alkoholnih pića i cigareta maloljetnicima.
- snimanje trgovina i ugostiteljskih objekata nadzornom kamerom čije snimke idu izravno u Državni inspektorat.
- zaposliti nezaposlene da paze na poštivanje Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih proizvoda, Zakona o trgovini i Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti.
- upozoriti prodavače i ugostitelje u mjestu da ne prodaju cigarete i alkohol maloljetnicima tj. da ne krše zakon.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, učenice su se odlučile za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenice su odlučile da će upozoriti prodavače i ugostitelje u mjestu da ne prodaju cigarete i alkohol maloljetnicima tj. da ne krše zakon. Sastavit će i podijeliti im letak na kojem će biti sve informacije o projektu koji provode. U tome imaju podršku Državnog inspektorata.

Plan djelovanja

Sastavljen je letak na kojem su informacije o štetnostima ovisnosti, rezultati ankete koja je provedena u školi te članci zakona koji se odnose na problem.

Učenice su sa svojom voditeljicom obišle trgovine i ugostiteljske objekte u mjestu, upoznale njihove djelatnike s našim projektom, podijelile im letak i zamolile da cigarete i alkohol ne prodaju maloljetnicima.

Iduće školske godine projekt ćemo uvrstiti u školski preventivni program i provoditi ga u Mjesecu borbe protiv ovisnosti.

Ostvareni rezultati

Učenice su radom na projektu razvijale svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, pisanja dopisa, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Trgovce i ugostitelje podsjetile su na njihov dio odgovornosti u prevenciji ovisnosti kod mladih.

Učenici su još jednom upoznati sa štetnim posljedicama pušenja cigareta i pijenja alkohola.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen trgovcima i ugostiteljima u Ferdinandovcu, učenicima 7. i 8. razreda naše škole, učiteljima i načelniku općine Ferdinandovac.

Nakon predstavljanja na županijskoj Smotri projekt će biti predstavljen roditeljima 7. i 8. razreda i medijima, a bit će objavljen i na mrežnim stranicama škole.

2. Anoreksija i bulimija – utjecaj medija na mlade

OŠ »Milan Brozović« Kastav

Skalini Istarskog tabora 3, 51 215 Kastav

Telefon/telefaks: 051 691308, 051 601069

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Osposobiti učenike za sudjelovanje u javnom životu, ukazati na važnost progovaranja o ovom problemu i na važnost educiranja mladih ljudi o zdravoj prehrani i zdravom promišljanju o svome tijelu. Usmjeriti mlade na kritičko promišljanje nad sadržajima u medijima.

Voditeljica

Vesna Rubeša, prof.

Učenici

Učenici 8.b razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Žana Jurčić, Sara Barać, Ivona Brašnić, Anja Uljar, Nadija Livak, Nina Kresević, Ema Kalac i učenici 8.a razreda: Alana Geci, Gloria Szabo, Lucijana Štefančić, Lucija Pustahija, Nika Vrabec, Matea Brajković, Martina Tičić, Emma Maja Fish. Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Lucija Pustahija, Gloria Szabo, Nika Vrabec, Alana Geci, Sara Barać, Žana Jurčić.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Grupa je odabrala problem smatrajući da se o anoreksiji i bulimiji premalo razgovara. Provedena je anketa među učenicima sedmih i osmih razreda, među učiteljima i roditeljima s ciljanim pitanjima za svaku skupinu. Prikupljale su se i razmjenjivale informacije sa stručnjacima i ustanovama, vođeni su brojni intervjui, praćeni su mediji, pisana pisma, proučavani zakoni, Ustav te uloga vlasti u rješavanju problema anoreksije i bulimije. Organizirano je predavanje liječnika u školi i kontaktirani su novinari da bi se javnost upoznala s projektom.

Moguća rješenja problema

Skupina se podijelila u timove od kojih je svaki tražio i raspravljao o mogućem najadekvatnijem načinu rješavanja problema.

Najbolji pristup rješenju problema

Prezentiran je rad svakog tima, a nakon rasprave odabrano je najbolje rješenje.

Plan djelovanja

Cijela grupa je zajednički osmislila plan akcije, a paralelno s tim izrađivana je dokumentacijska mapa. S akcijskim planom upoznati su učenici sedmih i osmih razreda na satu razrednika.

Ostvareni rezultati

Učenici su se okušali u istraživačkom i terenskom radu. Djelovali su u timu uvažavajući i prihvaćajući drugačija razmišljanja. Iznosili su svoja zapažanja, zajednički tražili i donosili rješenja i prijedloge. Naučili su se služiti literaturom, izrađivati grafikone, sastavljati ankete s ciljanim pitanjima, pisati pisma, poslati e-mail i telefonirati, samostalno komunicirati sa stručnim osobama. Učenici su intervjuirali školsku liječnicu Mirjanu Malović-Bolf, dr. med. Mladena Peršića, mr. sc. Jagodu Dabo, prof. Alessandru Pokrajac-Bulian, Jadranku Smojver, voditeljicu Savjetovaništa »Smokvina«, Zoricu Janković, defektologinju, voditeljicu modne agencije Tajanu Zaro, psihologinju Škole Natašu Šepić-Adamec. Pozvali su u školu kao gosta predavača Mladena Peršića, pedijatra gastroenterologa, koji je s učenicima sedmih i osmih razreda razgovarao o zdravoj prehrani, dijetama, problemima u nekim profesijama, npr. svijetu mode, baleta, sporta općenito. Interes učenika bio je velik i grupa je zadovoljna njihovom reakcijom.

Predstavljanje projekta

Projekt je prezentiran u OŠ Vežica, Rijeka, na roditeljskom sastanku, Učiteljskom vijeću i objavljen na internetskoj stranici škole da bi svima bio dostupan.

3. Prehranom i vježbom do zdravlja

Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Podravsko sunce

Hercegovačka bb, 48 000 Koprivnica
Telefon/telefaks: 048 240341; 048 240348

Tematsko područje
Projekt građanin

Cilj projekta

Osvijestiti učenicima da mogu sami utjecati na vlastito zdravlje putem pravilne prehrane i tjelovježbe

Voditeljice

Andreja Pavlek, profesor logoped, Martina Crnković, profesor rehabilitator

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u projektnoj skupini, šk. god. 2009/2010.: Ana Puhalo (skupina RPA), Marinko Jakovljević (skupina RPA), Tatjana Petran (skupina RPA), Anastazija Kolar (8.r), Aleksandra Vujasinović (5.r), Nikola Gal (5.r).

Učenicima koji će predstavljati projekt na Smotri: Ana Puhalo (RPA), Marinko Jakovljević (RPA), Aleksandra Vujasinović (5.r), Nikola Gal (5.r).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Između predloženih tema učenicima su se odlučili za temu vezanu za zdravlje. U okviru ove teme učenicima su odlučili istraživati problem pravilne prehrane i tjelovježbe te kako sami mogu u tome smislu nešto promijeniti.

Problem smo istraživali proučavajući Ustav RH-a, Deklaraciju o pravima djeteta, knjige i časopise o navedenoj problematici. Osim navedenog, učenicima su temu istraživali i na internetu te su razgovarali sa školskom medicinskom sestrom i učiteljem tjelesne i zdravstvene kulture.

Moguća rješenja problema

Učenicima su predložili nekoliko mogućih rješenja problema (više satova TZK-a, kupovanje samo zdrave hrane...) i za svako rješenje naveli su

jake i slabe strane te su tako došli do najboljeg pristupa za rješavanje problema.

Najbolji pristup rješenju problema

Budući da se sa samo jednim ponuđenim rješenjem moglo utjecati na problem u užoj okolini, učenici su odabrali sudjelovanje u kreiranju školskog jelovnika. Kroz razgovor sa školskom medicinskom sestrom učenici su svojim prijedlozima doprinijeli sastavljanju zdravog jelovnika u školi.

Plan djelovanja

- Sudjelovanje sa prijedlozima u sastavljanju zdravog školskog jelovnika
- izrada edukativnog letka s ciljem osvještavanja ostalih učenika u školi za problem pravilne prehrane i tjelovježbe
- s obzirom na to da u ovoj temi treba poći prvo od sebe, učenici uključeni u projektnu skupinu sami su radili jednostavne napitke i jela od zdravih namirnica te su provodili dodatni sat tjelovježbe kao primjer ostalim učenicima.

Ostvareni rezultati

Prijedlozi učenika u sastavljanju jelovnika bili su prihvaćeni i učenici su proveli svoju ideju u djelo.

Provedena je anketa među učenicima škole, a rezultati su pokazali da je edukativni letak imao pozitivan odjek među učenicima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen povodom Dana škole u prostorijama Centra.

4. Školski turizam – dio hrvatske turističke ponude

OŠ Vežica

Kvaternikova 49, Rijeka

Telefon/telefaks: 051 453868; 051 455680

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Osposobiti učenike za uočavanje problema vezanih za organizaciju i provedbu učeničkih izleta te pronalaženje rješenja da bi se turistička ponuda prilagodila interesima učenika.

Voditeljica

Gordana Frol

Učenici

Leon Poljanić, Valerija Tabako, Nika Milinović, Veronika Ćiković, Borna Dobrović, Edi Ždralić.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Učenici su izabrali istražiti koliko je turistička ponuda prilagođena interesima učenika i ulažu li turistički djelatnici dovoljno u promociju učeničkih izleta te prepoznaju li učenike kao buduće korisnike turističkih usluga. Na proučavanje su se odlučili jer su uočili da ponekad ne dobivaju usluge koje žele, a izleti su preskupi. Učenici su proveli anketu da bi doznali koliko je ovo ispitivanje važno, anketirali su učenike, roditelje i učitelje. Anketa je pokazala da se svi slažu da je ovo istraživanje važno. Na pitanje poštuju li turistički djelatnici učenike kao ozbiljne potrošače negativno je odgovorilo 57% roditelja, 75% učenika i 72% učitelja. To ih je potaklo na zaključak da bi u društvu trebalo više raditi na poznavanju Zakona o zaštiti potrošača.

U razgovoru s učenicima koji su bili na ekskurziji doznali su da su u hotelima imali neugodnosti, jer su sobe u koje su ih smjestili bile na različitim katovima ili hodnicima pa su stranci koji su bili većina u hotelu negodovali da su bučni. Dekan Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu prof. doc. sc. Jože Perić pohvalio je njihovo istraživanje rekavši da je od izuzetnog značenja, prvenstveno što u ukupnom turističkom prometu Republike Hrvatske, domaći turisti sudjeluju sa

skromnih 14% (u broju registriranih turističkih dolazaka) odnosno sa 9,6% (u broju registriranih noćenja). Poslali su e-mail ministru znanosti, obrazovanja i športa Radovanu Fuchsu i ministru turizma Damiru Bajsu. Odgovorio im je ministar Radovan Fuchs. Razgovarali su s gospođom Tamarom Černekom, direktoricom prodaje u putničkoj agenciji Autotrans d.o.o. Rijeka. Ona je podržala sve njihove aktivnostima, jer smatra da ovakvim radom učenici mogu saznati kako se organiziraju i promoviraju učenički izleti. Zaključili su da su svi u zajednici zainteresirani da se turistička ponuda prilagodi interesima učenika i da je potrebno osmisliti strategiju koja će u konačnici biti dio turističke ponude. U Hrvatskoj su 953 osnovne škole, a to znači mnogo učenika koji tijekom svog školovanja stječu kulturu putovanja i oblikuju svoje stavove za život. Zaključili su da bi veliku podršku imali od Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, jer su njihova istraživanja o turizmu, ali i nastojanje da se obrazuje kvalitetan turistički kadar, veliki doprinos u razvoju hrvatskog gospodarstva.

Moguća rješenja problema

Školski turizam

Turizam je jedan od najvažnijih pokretača razvoja gospodarstva u Republici Hrvatskoj. Stvara oko 22% domaćeg bruto proizvoda i više od 40% cjelokupnog izvoza, što ga nesumnjivo stavlja među ključne komponente nacionalne ekonomije i vanjskotrgovinske razmjene. Hrvatska je tradicionalno turistički orijentirana zemlja. Rast turističkog prometa posljednjih godina potvrđuje da je Hrvatska na putu da turizam postane aktivni generator razvoja gospodarstva. Sve se više razvijaju različiti oblici turističke ponude, pa se sve više nameće potreba o uvođenju zasebnih programa, kao što su medicinski, zdravstveni, sportski, kulturni, pa onda i školski turizam.

Prema Akcijskom planu hrvatskog turizma postoje neke aktivnosti u poticanju i promociji školskih izleta, ali još nema cjelovite strategije. Učenici nisu naišli na nikakve zakonske prepreke niti pojedince koji bi onemogućavali razvijanje nove politike – školski turizam. Školski bi turizam trebao postati dio hrvatske turističke ponude.

Hosteli

Da bi mladi mogli odsjesti na nekom mjestu, a ne platiti previše, postoje hosteli. Oni su odličan način za promoviranje školskog turizma. U razgovoru s djelatnicima hostela učenici su doznali da se hosteli nedovoljno koriste za smještaj učenika, jer se smatra da ne nude dovoljno kvalitetan smještaj. Hosteli imaju tradiciju i prepoznati su u turističkoj ponudi, ali

razred ne podržava ovu politiku za rješenje problema jer smatra da bi za organizaciju i provedbu učeničkih izleta trebalo napraviti posebnu strategiju. Smatraju da se hosteli trebaju uklopiti u ponudu školskog turizma. Oni obogaćuju cjelokupnu turističku ponudu. Nedostatak navedene politike je i taj što neki dijelovi Hrvatske nemaju hostele te bi to dodatno otežalo organizaciju smještaja.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su podržali politiku Školski turizam.

Prednosti politike

Prednosti politike koju su predložili bile bi velike ne samo za učenike, već i za cjelokupni turizam. Učenici bi se od najranije dobi navikavali na putovanja i kulturi boravka u hotelima. Danas se često govori o problematičnom ponašanju učenika koji znaju i uništiti hotele. Hotele bi trebalo prilagoditi i kategorizirati prema potrebama naših učenika. Putovanja i izleti učenika mogli bi se odvijati tijekom cijele godine. Tako bi se povećala stopa zaposlenosti jer bi hoteli bili stalno otvoreni, a i povećala bi se i potrošnja ostale robe što bi se u konačnici odrazilo na povećanje trgovine i poboljšanje standarda ljudi. To bi mogla biti jedna od mjera izlaska iz krize.

Nedostaci politike

Ovu politiku vjerojatno ne bi podržali neki turistički djelatnici koji teže brzom zaradi i nisu zainteresirani u svojim objektima ugostiti učenike. Možda i neki srednjoškolci koji će smatrati da zakon zabranjuje ili ograničava njihovo pravo na slobodu kretanja. Učenici se protive zabranama i zalažu za slobodu odabira, ali u okviru zakona koji štiti učenika kao ravnopravnog potrošača.

Temelj politike

Predloženu politiku učenici bi temeljili na Konvenciji o pravima djeteta koja u članku 13. govori da dijete ima pravo na slobodu izražavanja, traženja, primanja i širenja ideja svake vrste i Ustavu Republike Hrvatske. Članak 38. Ustava Republike Hrvatske jamči slobodu mišljenja i izražavanja, a Članak 46. da svaki građanin ima pravo slati predstavke i pritužbe, davati prijedloge državnim i drugim javnim tijelima i dobiti na njih odgovor.

Razine vlasti za provođenje politike

Za provođenje ove politike trebale bi se uključiti sve razine vlasti, od lokalne do državne. U donošenju novog zakona trebali bi se uključiti svi koji se bave turističkom djelatnosti. Na lokalnoj razini to bi bila Tu-

ristička zajednica gradova i županija, u saboru Odbor za turizam koji utvrđuje i prati provođenje politike u području koncepcije i strategije razvoja hrvatskog turizma. U izradu novog zakona treba svakako uključiti i Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvo, jer su učenici pronašli podatke koji govore o da su na fakultetu uočili da je organizacija školskih izleta vrlo važan dio turističke djelatnosti.

Plan djelovanja

Plan djelovanja učenici su započeli na školskoj razini. Upoznali su ravnateljicu škole, Učiteljsko vijeće, Vijeće roditelja i Vijeće učenika. Poslali su e-mail ministru znanosti, obrazovanja i športa Radovanu Fuchsu i ministru turizma Damiru Bajsu. Nažalost, ministar Damir Bajsi nije odgovorio. Ministar znanosti, obrazovanja i športa Radovan Fuchs pohvalio je i uputio učenike na turističke agencije na području Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije koje pozivaju učenike da im se jave s prijedlozima da bi mogle organizirati izlete prema njihovim prijedlozima. Slijedom toga posjetili su putničku agenciju Autotras i doznali kako ove godine ministarstvo turizma dodjeljuje potpore turističkim agencijama za osmišljavanje i provedbu novih turističkih proizvoda. Zaključili su da je ovo možda i korak prema stvaranje posebne strategije na razvoj školskog turizma.

Odlučili su stoga opet pisati ministru, ali i saborskom Odboru za turizam. Kako se zakoni donose u Saboru pozvat će nekog od saborskih zastupnika iz Rijeke i organizirati tribinu na koju će pozvati i roditelje, turističke djelatnike te profesore s Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu. Informirat će javnost o aktivnostima putem lokalnog tiska i televizije, a potražiti će pomoć civilnih udruga koje imaju iskustva u poticanju pozitivnih inicijativa građana.

Ostvareni rezultati

Prema demokratskom načelu odlučivanja, učenici su se glasovanjem odlučili za problem koji će proučavati. Prikupili su podatke iz raznih izvora informacija, proveli su ankete, razvili socijalne vještine te vrijednosti koje promiču ljudska i građanska prava. Učenici su razmjenjivali iskustva o problemu, slobodno su izražavali svoje stavove i uvjerenja, razgovarali su o problemu s ljudima u zajednici, poslali e-mail ministru Radovanu Fuchsu i Damiru Bajsu. Nakon prikupljenih informacija i izbora najboljeg pristupa za rješenje problema izradili su *portofolio* i mapu. Ovdje su učenici pokazali kreativne sposobnosti koje su stekli na ostalim predmetima. Izradili su grafikone, ispravno napisali predloške. Učenici su potvrdili kako učenje za ljudska prava i demokratsko gra-

đanstvo potiče aktivne metode rada i omogućava učenicima stvaralačko izražavanje u procesu učenja kada su za županijsku smotru napravili igrokaz *Mogu i ja*.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učiteljskom vijeću, na Županijskoj smotri projekata 18. ožujka 2011.

5. Kršenje članka 95 Obiteljskog zakona

Osnovna škola Čavle
Čavle 212, 51219 Čavle
Telefon/telefaks: 051 259169

Tematsko područje
Projekt građanin

Cilj projekta

Probuditi svijest učenika o problemima u zajednici, te ih poticati u stjecanju iskustava za aktivno građanstvo

Voditeljica

Gordana Manojlović, prof.

Učenici

Irma Topić, Katja Matejčić, Lorena Pančić, Nikol Marelja Bošnjak, Marija Čabrijan, Ira Fabrio, Marija Žeželić, Roberta Broznić, Marta Drakula
Projekt su prezentirale: Nikol Marelja Bošnjak, Marija Žeželić, Marta Drakula, Lorena Pančić

OPIS

Nakon objave članka u *Novom listu*, 29. prosinca 2010. pod nazivom »Škola i vrtić najviše oštećeni« u kojem se govori o materijalnoj šteti nastaloj kao posljedica maloljetničkog divljanja u kasnim noćnim satima, kada je među ostalim oštećena i zgrada naše škole, odabrali smo problem koji smo nazvali »Kršenje članka 95 Obiteljskog zakona«.

Istraživanje problema

Prvi korak u istraživanju problema bilo je definiranje pojma maloljetnik. Prouči smo Obiteljski zakon, Deklaraciju o pravima djeteta te Ustav RH. Istražili smo tjedni i dnevni tisak, internet, pratili vijesti na televiziji s ciljem pronalazena informacija vezanih uz naš problem. Zatim smo proveli anketu među učenicima sedmih i osmih razreda naše škole (mlađi maloljetnici) i njihovim roditeljima. Vodili smo intervjuje s načelnikom općine Čavle Željkom Lambašom, komunalnim redarom Dragomirovom Sudanom i djelatnikom 3. Policijske postaje Rijeka Dariom Tonkovićem.

Moguća rješenja problema

Nakon prikupljenih podataka članovi grupe su predlagali moguća rješenja. Ustanovili smo da javna politika za rješenje ovog problema po-

stoji, točnije u čl. 95 Obiteljskog zakona je jasno regulirana odgovornost roditelja u odgoju svoje maloljetne djece. Također, za osobe koje krše odredbe ovog zakona postoje kaznene mjere propisane u prekršajnom i kaznenom zakonu. Od policijskog djelatnika Daria Tonkovića smo doznali koji su postupci policajca kada zatekne maloljetnu osobu nakon 23 sata bez pratnje roditelja, ili druge punoljetne osobe u koju roditelj ima povjerenja. Članovi grupe su se složili da je ova politika dobra, ali ističu kako bi je trebalo dosljednije provoditi, tj. da bi policajci trebali obavljati češće ophodnje u noćnim satima.

Drugo moguće rješenje je informiranje mladih i njihovih roditelja o postojanju ovog zakona i o važnosti da se odredbe zakona poštuju i o posljedicama njegova kršenja.

Treće rješenje je zapošljavanje noćnog čuvara, inače nezaposlenog člana naše lokalne zajednice, koji bi nakon 23 sata obilazio poznata okupljališta mladih, ali i otkrivao nova, te o tome dojavio policiji.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup rješenju ovog problema članovi grupe su se složili da to bude preventivno djelovanje, točnije kombinacija drugog i trećeg rješenja. Na satovima razredne zajednice, za učenike sedmih i osmih razreda i na roditeljskim sastancima bi se učenici škole i njihovi roditelji upoznali s odredbama Obiteljskog zakona.

Zapošljavanje noćnog čuvara je također preventivno djelovanje, jer bi on nakon što otkrije lokaciju okupljališta mladih o tome dojavio policiji koja će poslati ophodnju. Policajci će legitimirati mlade i na taj način stvoriti popis osoba koje često krše ovaj zakon. Po počinjenju materijalne štete imali bi popis mogućih počinitelja, čime bi si olakšali istragu. Plaća čuvara bi išla iz proračuna općine Čavle, budući smo od načelnika općine doznali da se materijalna šteta namiruje iz općinskog proračuna.

Ovim rješenjem smo djelovali na tri problema: otvaranje novog radnog mjesta, smanjenje pojave kršenja čl. 95 Obiteljskog zakona, te smanjenje pojave nanošenja materijalne štete u noćnim satima.

Plan djelovanja

Na satu razredne zajednice obraditi ovaj problem i osvijestiti učenike da osim prava zajamčenih ustavom i Deklaracijom o pravima djeteta imaju i obveze te da je važno da svaki član zajednice bude odgovoran u svom ponašanju.

Na roditeljskom sastanku roditelje upoznati s čl. 95 Obiteljskog zakona i na posljedice njegova kršenja.

Za roditelje koji imaju poteškoća u odgoju djece organizirati predavanja i radionice koje će voditi psiholog, pedagog i dr.

Putem medija senzibilizirati javnost i ostale članove lokalne zajednice o ovom problemu.

Predložiti načelniku općine Čavle da se zaposli noćni čuvar.

Ostvareni rezultati

Radom na projektu su članovi grupe naučili kako istražiti problem, proučavati izvore informacija, pripremati, provoditi i analizirati ankete, intervjue i voditi prezentaciju. Razvili su komunikacijske vještine, toleranciju kroz rad u grupi i suradničko učenje.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na županijskoj smotri iz Demokratskog građanstva.

Predstavljen je učenicima od 5. do 8. razreda naše škole i roditeljima učenika.

6. Odlaganje i selekcija otpada u Molvama

Osnovna škola Molve

Trg kralja Tomislava 10, 48 327 Molve
Telefon: 048 892 031, telefaks: 048 892 027

Tematsko područje

Zaštita okoliša

Cilj projekta

Osmisliti model kako u okviru postojećih mogućnosti Općine Molve selektivno prikupljati i odlagati otpad.

Voditeljica projekta

Mirela Paša, dipl. učiteljica razredne nastave i hrvatskoga jezika

Učenicima

Učenicima 8.a razreda: Dario Aušperger, Hrvoje Aušperger, Katarina Dolenc, Alen Franjo, Kristina Hontić, Petra Ivančan, Robert Kopričanec, Valentina Janči, Josipa Kožuhar, Monica Krznarić, Luka Lončar, Matej Lončar, Josipa Međimorec, Karlo Mihaljić, Karlo Molnar, Nikolina Ormanec, Iva Ptičak, Tajana Vujković, Katarina Žufika. Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Kristina Hontić, Monica Krznarić, Petra Ivančan, Valentina Janči

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Između nekoliko predlaganih tema, kao što su Ovisnosti - pušenje i alkohol (u našoj sredini), Sigurnost u prometu od kuće do škole, Ja i vikend - gdje provesti vrijeme, *Facebook* -elektroničko nasilje, tijekom prošle školske godine, učenici 8.a razreda i razrednica Mirela Paša, zainteresirani za ekološku problematiku u mjestu odlučili smo provesti ekološki projekt s temom odlaganja i selekcije otpada u Molvama.

Ponukani pitanjem kamo s baterijama, plastikom, staklom, papirom i krupnim kućanskim otpadom (električnim, elektroničkim i željeznim) odlučili smo ukazati na potrebu odlaganja, selekcije i odvoza i te vrste otpada te istražiti, djelovati i pokrenuli rješavanje tog problema.

Želimo osvijestiti općinsku vlast o potrebi većeg angažiranja oko odlaganja i selekcije otpada u Molvama te senzibilizirati učenike, roditelje i mještane za ovaj neriješeni ekološki problem. U Molvama nema »zele-nog otoka« (spremnika za odlaganje stakla, limenaka i plastike), sprem-

nika za baterije ni organiziranog odvoza krupnog otpada tako da sav otpad završava u kućnom smeću, po dvorištima ili nerijetko uz poljske i šumske putove.

Istražili smo mogućnosti odvoza, odlaganja, selektiranja i recikliranja navedenog otpada.

Proučili smo i zakonske odredbe o odlaganju, selekciji i zbrinjavanju različitog otpada, a s posebnim naglaskom na električni i elektronički otpad.

Moguća rješenja problema

Problem smo istražili i predložili nekoliko mogućih rješenja.

1. Potaknuti Selsko komunalno društvo, koje je u osnutku, na rješavanje uočenog problema
2. Predložiti koncesionaru, poduzeću »Prizma« koje odvozi kućni otpad na području općine Molve da se angažira i na području rješavanja problema krupnog i opasnog otpada.
3. Organizirati akcije kojima bi rezultat bio postavljanje »zelenog otoka« i spremnika za baterije
4. Selektivno sakupljanje i odvoz krupnog otpada iz kućanstava i čišćenje okoliša prema našem modelu

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon provedene rasprave koje rješenje je najprikladnije da ostvarimo cilj glasanjem smo odlučili da to bude selektivno sakupljanje i odvoz krupnog otpada iz kućanstava i čišćenje okoliša prema našem modelu.

Tom spoznajom razabrali smo da je ipak najbolje rješenje pokazati vlastitim primjerom kako izvršiti selektivno prikupljanje i odvoz krupnog otpada, a pogotovo EE otpada koji se nikad nije sakupljao. Želimo odgovornima dokazali problem i potrebu za selektivnim odlaganjem otpada.

Odlučili smo pokušati ispitati i ostale mogućnosti koje smo naveli ne bi li poduzeli što je više moguće. Kako smo napredovali s istraživanjem tako smo otkrivali koja mogućnost je najbolje rješenje.

Selsko komunalno društvo je još u osnutku i ima neke planove, no oni u globalu neće riješiti naš postavljeni problem.

Koncesionar, poduzeće »Prizma« ponudilo je suradnju i željelo se uključiti u rješavanje problema po našim prijedlozima.

Stoga nam se činilo da je najbolji pristup rješavanju problema organizirati akcije kojima bi rezultat bio postavljanje »zelenog otoka« i spremnika za baterije.

Uvidjeli smo već u početnom istraživanju i neke loše strane. Primjerice »zeleni otok« ne bi funkcionirao jer se selektirani otpad odvozi na odlagalište i miješa sa ostalim otpadom. Ipak njegovo postavljanje bi osvještavalo na potrebu za selekcijom otpada. Nastojali smo da se postavi barem spremnik za baterije.

Plan djelovanja

Svoje planove o ekološkim akcijama i rješenju problema predstaviti ravnatelju, općinskom načelniku i direktoru poduzeća »Prizma« i saznati mogu li i kako s nama surađivati da zajedno pokušamo riješiti problem.

- Očistiti otpad po šumi i prilaznim putovima uz molvarsko odlagalište smeća koje je u procesu sanacije.
- Provesti anketu o potrebi odvoza električnog, elektroničkog i drugog krupnog otpada.
- Napraviti plakate i letke o provođenju akcije i sakupljanju otpada da bismo obavijestili mještane o ekoakciji
- Upoznati medije s akcijama – napisati članke za novine i obavijesti za radio.
- Organizirati sakupljanje i odvoz otpada.
- Posjetiti reciklažnu ustanovu.
- Dogovoriti postavljanje spremnika za baterije u mjestu.
- Pisanje zahvalnica za pomoć u ostvarivanju projekta.
- Poučiti druge u tome kako smo uspjeli riješiti problem u zajednici.

Ostvareni rezultati

Plan je u potpunosti realiziran, što više projekt se nastavlja i dograđuje.

Lokalna vlast i koncesionar »Prizma« prihvatili su naše sugestije i odlučili s nama surađivati. Anketom smo pokazali kako u Molvama postoji potreba za selekcijom i odvozom krupnog otpada raznih vrsta.

U povodu Dana planeta Zemlje 22. travnja 2010. proveli smo akciju čišćenja poljskih i šumskih putova, a za to smo od Općine i koncesionara dobili novčanu nagradu koja nam je bila dodatak džeparcu na maturalcu.

Napravili smo plakate i letke koje smo dijelili po kućanstvima. Organizirali smo dvije akcije sakupljanja krupnog otpada, jednu u mjestu i jednu u okolnim selima naše općine.

Surađivali smo s medijima putem obavijesnih i izvještajnih članaka. Sudjelovali smo u emisiji »Zvon« Radio-Koprivnice.

Posjetili smo reciklažno dvorište i upoznali se s njegovim funkcioniranjem.

Dogovorili smo s poduzećem »Prizma« da će papir, staklo i plastiku domaćinstva uskoro moći selektirati u biorazgradive vreće i odvoziti će se po rasporedu, u čemu ćemo također sudjelovati.

U centru mjesta postavljen je spremnik za odlaganje baterija.

Zahvalnicom i poklonima koje smo djelomice sami izradili zahvalili smo se na podršci i suradnji.

Projekt se nastavlja jer ćemo ponovno u suradnji odraditi akciju skupljanja i odvoza EE i drugog otpada.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen medijima (Radio-Đurđevac, *Koprivnica*, *Drava*, *Podravski list*, *Glas Podravine* i *Prigorja*, *Večernji list*, *Školske novine*, internetske stranice škole i općine), ravnatelju, roditeljima na roditeljskom sastanku, lokalnoj vlasti, učenicima i svima prisutnima na Danu škole.

U dogovoru s poduzećem »Prizma« projekt bismo još predstavili po školama naše županije gdje je poduzeće koncesionar kako bismo i druge potaknuli na takve akcije.

7. Europski odgoj

Osnovna škola kneza Mislava
Braće Radić 6, 21212 Kaštel Sućurac
Telefon/telefaks: 021 224080

.....
Tematsko područje
Građanski odgoj

Cilj projekta

Doživljajno i djelatno upoznati ulogu zakona i vladavinu prava u demokratskom društvu

Voditelj

Mr. sc. Tihomir Rajčić

Učenicima

Mirna Duvnjak, Marko Milković, Ana Parčina, Danijel Vuko

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Projekt Europskog odgoja bavi se rješavanjem jednog vrlo izraženog problema današnjice, ozbiljnog deficita građanskih vrijednosti u hrvatskom društvu, a posebno kod mladih. U tom smislu, negativno i autoritarno naslijeđe prošlosti, nedovoljna prodornost sustava podučavanja te nedosljedno provođenje programa koji bi promicali razvoj modernog hrvatskog građanstva, predstavljaju ozbiljan problem.

Stoga ovaj projekt kroz istraživačku, analitičku te problemsku nastavu, pomaže da mladi lakše shvate ali i prihvate ulogu hrvatskog građanina odnosno važne građanske vrijednosti neophodne za budući život u euromdemokratskom okruženju.

Ovisno o dobi učenika, te konkretnom mikrodruštvnom kontekstu istražuju se četiri problemske cjeline: Kolijevka Europe, Europa u Hrvatskoj, Na europskom raskrižju, Pred vratina Europe.

Naravno, iako su osnovne teme zadane ovaj model poučavanja je otvoren jer je, ukoliko se za to ukaže potreba, Naime, ukoliko se ukaže mogućnost ili potreba u njega je vrlo lako uklopiti i neku drugu temu. Primjer toga je i naš angažman u projektu »Deset dana bez ekrana« koji naša škola provodi u suradnji sa doktorom Zlatkom Milišom sa Sveučilišta u Zadru.

Ovdje valja istaknuti da je važan temelj projekta pedagoško učenje Ante Starčevića, kako ga je u svojoj knjizi *Odgojnost Starčevićeve misli* izložila profesor doktor Mirjane Bratanić sa Sveučilišta u Zadru. Na osnovi tih spoznaja vrlo je lako uočiti četiri elementa Starčevićeve koja su danas posebno aktualna: borba protiv korupcije, moralni odgoj, društvo znanja i kvalitetno istraživačko-projektno učenje.

U izradi i u realizaciji ovog projekta odnosno u istraživanju spomenutih problemskih cjelina korišten je obilna literatura koju se može svrstati na tri razine. Na prvoj razini su naslovi namijenjeni tome da se učitelji i učiteljice upoznaju sa idejama projekta i pojedinim njegovim cjelinama. Na drugom mjestu su materijali namijenjeni za rad s učenicima koji, kao edukatori, sudjeluju u provođenju ove politike. Na koncu odabrani odlomci navedenih naslova mogu se obraditi u redovnoj nastavi.

Ovaj projekt, to je važno istaknuti, podrazumijeva upoznavanje učenika sa nekim odrednicama Hrvatskog ustava te s nekih elementa europskog pravnog naslijeđa. U tu svrhu učenici posjećuju knjižnice, prate tisak, elektronske medije te koriste spoznaje do kojih mogu doći putem interneta.

Sve ovo omogućava im da što cjelovitije uoče važnost odabranog problema te mogućnost implementacije pouka koje je proučavanje problema iznijelo na površinu.

Moguća rješenja problema

Nakon provedenog istraživanja, dvije učeničke skupine oblikuju moguće alternative u rješavanju problema. Svaka skupina oblikuje svoje javno priopćenje u formi govora (2-3 novinarske kartice odnosno 3600 do 5400 slovnih znakova) u kojem se publici prikazuju pozitivni odnosno negativni aspekti istraživnog problema. Obje skupine nastoje svoj kut gledanja predstaviti kao najbolji, ističući u prvom redu elemente koji potenciraju problem građanskih vrlina. Pri tome posebnu važnost poklanjaju isticanju konkretnih pouka i rješenja koja treba prihvatiti ili pogreški koje treba izbjegavati, a koji su vidljivi nakon malo detaljnijeg sagledavanja povijesnog problema.

Da bi ponuđeno rješenje što bolje oblikovali i javno prezentirali učenici prolaze kroz vježbe govorništa, konzultirajući pritom probrane isječke iz literature o retorici koja je navedena u literaturi. Uz to, učenici svojim propagiraju vrijednosti iz čl. 1, 39, 40 i 43 Hrvatskog ustava (demokracija, zabrana šovinizma i rasizma, liberalizam, domoljublje). Osim svega ovoga cilj učeničkog javnog nastupa je da se publiku potakne na razmiš-

ljanje o problemima današnjice te svojim odgovorima na postavljena pitanja potaknuti demokratsku, argumentiranu, raspravu.

Najbolji pristup rješenju problema

Ideotipski je zamišljeno da javna rasprava o pojedinim problemima traje 45 minuta odnosno jedan školski sat.

Nastupajući pred publikom, koja se ovisno o konkretnim okolnostima sastoji od jednog ili više razreda učenika ili od ciljane skupine odraslih, govornici u vidu govora izlaže pristup skupine rješavanju problema. Nakon toga slijedi 15–20 minuta odgovarati na upite publike o pojedinim aspektima izabranog problema.

Na koncu slijedi glasovanje iz kojeg postaje vidljivo kojem je od ponuđenih rješenja publika priklonila povjerenje.

Nakon što postane jasno kojem od rješenja se publika priklonila, taj pogled na rješavanje pojedinog postaje, kod učeničke populacije, dio osobnog kurikuluma. Naime, odabrano gledište svaki od učenika nastoji uklopiti u svoje životno okruženje te pridonijeti izgradnji građanskih vrli na kako kod pojedinca, tako i u čitavoj zajednici. Takvo gledište smatra se društveni i kulturološkim naslijeđem svakog od učenika, koje on, u skladu sa svojim mogućnostima treba promicati u svojoj okolinu.

Osim toga, važan aspekt ovog dijela projekta je i izdavanje časopisa za europski odgoj i nastavu povijesti *Povijesni šalabahter*. Ovaj časopis, pored promicanja interesa za povijest ima zadata i promicanja europskog rakursa gledanja na kao na hrvatske probleme iz prošlosti tako i na suvremena društvena pitanja. U tom smislu ovaj se časopis pokazao kao moćno sredstvo u promicanju modernog hrvatskog građanstva.

Plan djelovanja

Projekt Europskog odgoja je u fazi traženja svoga mjesta u kontekstu kreiranja posebnog modula predmeta Građanski odgoj kako je to zamišljeno Nacionalnim obrazovnim kurikulumom. U tom se smislu nadamo da će Agencija za odgoj i obrazovanje uvažiti prijedlog Ministarstva znanosti obrazovanja i športa da se naš projekt uvrsti u program usavršavanja učitelja i učiteljica. Time bi smo, uz širenje ideja našeg projekta, dobili više mogućnosti učenja od drugih, sličnih projekata.

Ovaj je projekt, osim toga, dobiva kontinuiranu potporu Ministarstva znanosti obrazovanja i športa, Splitsko-dalmatinske županije i Grada Kaštela. Od velike je važnosti već spomenuta, kvalitetna, potpora medija.

Ostvareni rezultati

Na ovaj se način postiže veća uključenost mladih u probleme hrvatskog društva i u modalitete njihova rješavanja čime se pridonosi njihovom socijalnom uključivanju.

U vezi s tim mediji su pomogli promičući Europski odgoj i njegove ideje hrvatskog građanstva i stvaranja demokratskog i tolerantnog ozračja u hrvatskom društvu. O tome svjedoče naša gostovanja na Hrvatskoj televiziji, lokalnim elektronskim medijima (Televizija Jadran, Televizija Dalmacija, Radio-Dalmacija), na te reakcije u *Slobodnoj Dalmaciji*, *Večernjem listu* i *Vjesniku*.

Predstavljanje projekta

Projekt Europskog odgoja predstavljen je i na skupu Multimedijalna sredstva u službi prilagodbe stilovima učenja i motivacije u nastavi koji je Agencije za odgoj i obrazovanje organizirala u lipnju 2010. u Splitu.

Također, ovaj je projekt uspješno predstavljen u lokalnoj zajednici. Dva puta je gostovao u Gradskom Vijeću Kaštela. Također, u povodu Dana Europe, planira se gostovanje u Gradskom vijeću Splita, Gradskom vijeću Kaštela i u skupštini Splitsko-dalmatinske županije. Na taj se način i šira društvena zajednica upoznaje sa ovom načinom odgojno-obrazovnog rada, kojem onda pružaju potrebnu podršku.

8. Stop plastičnim vrećicama

Druga osnovna škola Čakovec

Trg pape Ivana Pavla II 1, 40000 Čakovec

Telefon/telefaks: 040/390-120

Tematsko područje

Zaštita okoliša

Cilj projekta

Osvijestiti učenike, učitelje, roditelje i građane našega grada o štetnosti uporabe plastičnih vrećica

Voditeljice

Snježana Odak Hrkač, Ljiljna Obadić, Marta Novak

Učenicima

Iva Petrović, 5. r., Nina Drk, 6. r., Anja Rakuša, 6.r, Eni Šamarija, 6. r., Petra Grašić, 6. r., Jakov Sedlar, 5. r., Leon Baksa, 6. r. Sudjelovali su svi učenici 5. i 6. razreda.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U svakodnevnom životu susrećemo se s velikim količinama plastičnog otpada. Posebno sa plastičnim vrećicama.

Odlučili smo istražiti kada se plastične vrećice počnu upotrebljavati, koje su dobre strane plastičnih vrećica, kako se proizvode i za što se sve koriste, kolika je količina bačenih / proizvedenih vrećica, na koje načine dospijevaju u okoliš i kako ga ugrožavaju, koje su ugrožene vrste i eko sustavi, kako u drugim zemljama rješavaju problem plastičnih vrećica, što rade u Hrvatskoj, što se radi u našem gradu.

Moguća rješenja problema

Zaključili smo da će fotografije o štetnosti plastičnih vrećica potaknuti veći broj učenika da počnu koristiti papirnate ili platnene vrećice. Organizirali smo prezentacije po razredima o štetnosti plastičnih vrećica na okoliš. Pozvali smo učenike da se uključe u akciju izrade papirnatih vrećica.

Plan djelovanje

Svaki ponedjeljak okupljali su se učenici i izrađivali papirnate vrećice od starih novina, starih plakata. Očistili smo kabinete i domove od viška papira i iskoristili ih za izradu vrećica. Proveli smo anketu među učenicima i roditeljima na roditeljskom sastanku 6. razreda o korištenju i štetnosti plastičnih vrećica, te jesu li spremni koristiti platnene ili papirnate vrećice. U našoj školi održat će se Državna smotra GLOBE projekata pa ćemo učenicima i mentorima nagrade spremi u naše eko-vrećice.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na roditeljskom sastanku 5. i 6. razreda.

9. Stari recepti – zdraviji život

Osnovna škola Jurja Barakovića

Ražanac bb, 23248 Ražanac

Telefon: 023 651341, telefaks 023 651110

Tematsko područje

Zaštita zdravlja

(Projekt građanin)

Cilj projekta

Potaknuti uporabu starih recepata i starih načina pripreme hrane poradi očuvanja zdravlja, ali i povećanja turističke gastroponude zadarskog zaleđa očuvanjem tradicionalnog načina pripremanja hrane. Izrada kuharice izvornih starih recepata koji se nekada koristili u užem okruženju Radovina. Podizanje svijesti o zdravoj prehrani i senzibiliziranju stanovništva o potrebi uporabe starih načina spremanja hrane radi očuvanja zdravlja kao najvećeg nacionalnog bogatstva. Naučiti rabiti demokratske putove odabira teme i razvijanje demokratskih načina rješavanja problema te razvijanje metoda učenja i poučavanja kao što su: društveno učenje uporabom informacijskih tehnologija, projektno i suradničko učenje, igranje uloga, rješavanje problema, učenje u parovima i grupama...

Voditeljica

Mirsija Tokić, prof.

Učenici

Nina Bolonja, 6. r., Matea Vigan, 5. r., Lorena Beretin, 6. r., Dora Bolonja, 7. r., Marija Uzelac, 5. r., Marija Marasović, 5. r.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Temeljem zanimanja učenika prošle je godine predloženo nekoliko tema – bunari s pitkom vodom u radovinskom kraju, promoviranje izvornih recepata iz Radovina, spašavanje od zaborava starih obrta na području Ražanca. Iskristaliziralo se razmišljanje da se obradi prva tema – bunari s pitkom vodom – prvenstveno zbog značaja koji pitka voda ima u svijetu i što je to nacionalno bogatstvo Lijepe naše. Ove godine učenici su odlučili obraditi temu koja je prošle godine bila alternativa – o starim receptima i to u svjetlu zdrave prehrane za zdraviji život.

Tijekom istraživanja problema učenici se koriste literaturom i internetom i proučavaju slične probleme europskih zemalja. Nezdrava prehra-

na, pretilost, debljina, bolesti izazvane lošom i nepravilnom prehranom, provode anketu među mještanima i učenicima, prate različite medije, koriste se internetom, sve evidentiraju fotografijom i relevantne materijale odlažu u mapu za dokumentaciju.

Moguća rješenja problema

Po završetku istraživačkog dijela obrade teme učenici se dijele u nekoliko grupa i raspravom dolaze do mogućih rješenja odabirom najboljih pristupa srži problema i načina rješavanja. Svaka grupa usmeno, a zatim i pismeno obrađuje i priprema argumente za svoj prijedlog. Taj će prijedlog biti prezentiran radnoj skupini. Pritom nastoje što bolje koristiti saznanja stečena tijekom istraživačkog rada i biti spremni odgovoriti na svako postavljeno pitanje. Na taj je način upriličeno okruženje za činjeničnu raspravu na demokratskim načelima koja treba dovesti do najkvalitetnijeg odabira jedne od mogućnosti.

Najbolji pristup rješavanju problema

Svaka grupa bira najsnalažljivijeg i najelokventnijeg člana svoje grupe tako da po jedan učenik svake grupe ispred radne grupe obrazlaže prijedlog pristupa rješavanju problema, a nakon toga odgovara na pitanja svih nazočnih – učenika, profesora i roditelja. Da bi to učinio najbolje što može, svaki se učenik prethodno priprema uz dodatno istraživanje i upoznavanje problemske tematike. Svi nazočni učenici raspravljaju o dobrim i lošim stranama svakog prijedloga ponaosob, a na kraju glasanjem odabiru jedno od ponuđenih rješenja.

Plan djelovanja

Po prihvaćanju načina i puta rješavanja problema svi učenici taj prijedlog promoviraju u svojoj bližoj zajednici. Na taj se način kroz individualni angažman svakog učenika realizira »pritisak« i na pojedinca i na društvenu zajednicu u cijelosti. Izrađuju se i dijele leci i drugi propagandni materijali koji su dobar promotor čitave akcije. Angažiraju se svi značajni faktori koji mogu pripomoći u ostvarenju usvojenog plana rješenja problema. Izradit će se portfelj i upotpuniti mapa za dokumentaciju.

Ostvareni rezultati

Projekt je dobio potporu medija, ali i lokalne zajednice, te su osigurana sredstva za tiskani materijal. Kroz rad na ovom projektu učenici su stekli saznanja o mogućnostima i tehnikama borbe za ostvarenje svojih ciljeva jednim argumentiranim i uljudbenim načinom i kako stvoriti uvjete za bolji i kvalitetniji život u svom okruženju.

Predstavljanje projekta

Plan aktivnosti kao i sam projekt u cjelini prezentira se svima onima koji mogu doprinijeti njegovu ostvarenju – učiteljima, roditeljima, suradnicima i učenicima škole. Na taj način se stvara pozitivno razmišljanje i pozitivno ozračje cijele okoline. Tako su stvoreni preduvjeti za moralnu i materijalnu potporu realizaciji projekta. U isto vrijeme učenici, javno nastupajući stječu neophodnu sigurnost potrebnu u obrani stavova i razvijaju umijeće argumentirane rasprave, čak i socijalnu uključenost u rješavanje problema.

Upotrebljavajući mapu za dokumentaciju i portfelj, s cijelim se projektom upoznaju i značajni faktori izvan škole – prije svega mediji (*Zadarski list*, radiopostaje...). Podaci se dostupni i internetskom portalu .

Projekt je predstavljen u školi 24. veljače 2011. godine i na županijskoj Smotri projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo 18. ožujka 2011. godine u Obrovcu.

10. Ulična umjetnost

Osnovna škola Podmurvice
Podmurvice 6, 51000 Rijeka
Telefon/telefax: 051 678177

Tematsko područje
Projekt građanin

Cilj projekta

Istraživanje ulične umjetnosti – slikarstvo, ples, glazba

Voditeljica

Sonja Dragičević

Učenicima

Učenicima 7.c, 8.a, b. i c. razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Maša Palčić, Ivan Šantić, Domagoj Vukelić, Marko Pahljina, Matija Modrić, Viktor Škorjanc, Cvijeta Plenković, Lorena Urljević, Ivan Slišković, Pao-
lo Vučetić, Toni Žunić.

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Adriana Matić, Vita Komen, Iris Pejić, Mia Jančić, Lovre Šušić.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Grupa se složila da bi proučavajući razloge kojima su zidovi išarani, promatrajući ulične svirače i plesače, koji javnim nastupom pokazuju svoje znanje, bilo zanimljivo raditi na projektu o uličnoj umjetnosti. Projekt bi bio učinkovit kod djece školske dobi (osnovna škola), gdje počinje izražavanje (slikovno i pismeno) na neprimjerenim mjestima.

Moguća rješenja problema

U razradi teme uočeno je da mnogi ne znaju što je ulična umjetnost i upravo zbog tih razloga podcjenjuju i omalovažavaju ulične umjetnike. Primijetili smo da se na ulicama nalazi mnoštvo grafita i drugih oblika ulične umjetnosti koji su vjerojatno ilegalni, Učenicima su uočili moguća rješenja: anketom potaknuti učenicima koji imaju sklonosti za likovnim izražavanjem da se okupe, zajednički osmisle plan djelovanja da bi crtali na za to dopuštenom mjestu. Razgovore voditi sa stručnim službama i ravnateljicom škole. Organizirati školske priredbe.

Najbolji pristup rješenju problema

Jedno od mogućih rješenja je oslobađanje zidova (prostora) za slobodno izražavanje; organiziranje festivala, oslikavanje zebri (blizu škola) u vidu grafita, koji bi potakli djecu da prelaze preko zanimljivih zebri.

Plan djelovanja

U akcijski plan uvrštene su različite aktivnosti od razgovora sa stručnim osobama, do prezentiranja projekta. Anketirat ćemo učenike naše Škole. Zbog zainteresiranosti oko grafita Vukovar, učenici će intervjuirati autora. O projektu će pisati i na internetskoj stranici škole. Proučavat će zakone i propise, koji određuju gdje se može crtati ili javno nastupati.

Ostvareni rezultati

Učenici, koji su sudjelovali u izradi projekta, razvili su kompetencije koje će moći koristiti u daljnjem školovanju i u svakodnevnom životu. Ostale učenike i učenice škole osvijestili su o važnosti umjetničkog izražavanja na za to dopuštenim mjestima. Provedeni su razgovori s profesorima i stručnim suradnicima. Provedena je anketa.

Predstavljanje projekta

S projektom su upoznati nastavničko vijeće, vijeće učenika, učenici na satovima razredne zajednice te roditelji na roditeljskim sastancima, mjesna zajednica Mlaka, a nakon predstavljanja na županijskoj Smotri bit će predstavljen i na stranicama Škole.

11. Zajedno možemo više

Osnovna škola Frana Krste Frankopana Osijek
Osijek, Frankopanska 64
Telefon/telefaks: : 031/505820; 031/575125

Tematsko područje
Projekt građanin

Cilj projekta

Razviti potrebu suradnje vršnjaka na rješavanju problema pravim načinom

Voditeljice

Anica Fumić, Dubravka Čuržik

Učenicima

U projektnoj skupini bili su učenici 4, 6, i 8. razreda.

Podaci o učenicima koji će predstaviti projekt: Tihana Grgić, 8. r.; Sara Grbešić, 8. r.; Nika Pušeljić, 6. r.; Lorena Stanojević, 6. r.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Izbor problema nametnuo se sam od sebe čim su se u školi pojavile nepoznate osobe uz pojedine učenike. Naša znatiželja rasla je praćena pitanjima tko je to i zašto su ovdje. Dogovorili smo s razrednicom kako će baš to biti područje našeg istraživanja.

Asistent u nastavi. Krenuli smo od samog pojma, širili krug spoznaja i odlučili. Moramo problem dobro upoznati. Svi mi činimo skup različitih pojedinaca a neki učenici među nama ipak su drukčiji od većine.

Istraživali smo uz literaturu, »surfali« internetom, razgovarali s odraslima i shvatili, želimo li komu pomoći najprije moramo poraditi na sebi. Ali kako?

Moguća rješenja

Više je mogućnosti za rješavanje našeg problema.

1. Tražiti pomoć stručnih osoba
2. Dobro upoznati sve što se trpa u koš »učenici s posebnim potrebama«
3. Educirati sebe i vršnjake kroz SRO, provoditi radionice za prepoznavanje i rješavanje problema sukobljavanja vršnjaka zbog neznanja
4. Ne činiti ništa, svejedno ne možemo mnogo promijeniti

Nakon razmatranja svih dobrih i slabih strana mogućih rješenja odlučili smo uzeti iz svakog ono što će nam pomoći popraviti odnose među vršnjacima, a većinom glasova odlučno smo odbili zadnju mogućnost koja nas je upućivala na pasivne promatrače.

Najbolji pristup

Temelj naše politike gradili smo na Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, čl. 4. i čl. 65., Konvenciji o pravima djeteta i Ustavu Republike Hrvatske. Osnovno u svim ovim dokumentima jest pravo djeteta na obrazovanje u skladu s njegovim sposobnostima.

Plan djelovanja

Naš dogovor oko aktivnosti započeo je donošenjem plana i podjelom zadataka. Prvo smo prišli istraživanju problema kako uspostaviti pravi odnos učenika s vršnjacima s posebnim potrebama. Naučili smo puno o ADHD-u i autizmu te drugim poremećajima u ponašanju djece. Upoznali smo stanje u našoj školi, razgovarali sa stručnom službom, asistentima naših učenika, učiteljima i roditeljima. Prisustvovali smo predavanju gospodina Marka Fereka i razgovarali s njim. Organizirali smo predavanja i radionice za učenike šestih razreda. Proučili smo zakonske mogućnosti rješavanja postojećih problema.

Ostvareni rezultati

Naučili smo kako na pravi način prići rješavanju problema. Potaknuli smo vršnjake na razmišljanje i iznalaženje rješenja sukoba mirnim putem. Bitno je poštivati svaku osobu bez obzira na njezine sposobnosti i mogućnosti i prihvaćati je sa svim njenim različitostima.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili učenicima na satima razrednog odjela, roditeljima na roditeljskim sastancima i Učiteljskom vijeću.

12. Kulturna baština naše škole

Osnovna škola Marina Getaldića : Tematsko područje
Frana Supila 3, 20 000 Dubrovnik **Kulturna baština**
Telefon/telefaks: 020/432-575

Cilj projekta

Informiranje i predstavljanje kulturne baštine naše škole

Voditeljice

Durđica Bender-Masle, Anita Vlašić

Učenicima

8.a razred: Petra Caput, Magda Kamber, Luka Klobasa, Ivo Srezović, Mario Režić (rezerva)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Nakon potresa 1979., koji je uzrokovao štetu na širem dubrovačkom području, ispod dvorišta naše školske zgrade Centar otkriveno je nalazište velike kulturne vrijednosti. Zovemo ga Arheološki vrt, a i danas se nalazi u kompleksu naše škole. Vrt je obnovljen 2009. godine uz pomoć Svjetske banke i Zavoda za obnovu. Uočili smo da je Arheološki vrt velike povijesne vrijednosti, u kojem je nađen i predmet iz 4. st. prije Krista. Anketiranjem učenika naše škole i sugrađana saznali smo da je većina neinformirana o postojanju ili značaju Arheološkog vrta kao kulturne baštine. U središtu našeg zanimanja je i promoviranje kulturne vrijednosti palače Gučetić, u kojoj je smještena naša škola.

Moguća rješenja problema

Posjetili smo izložbu »Dubrovačka stolna keramika« u Kneževu dvoru i doznali od kustosice muzeja da većina nađenih predmeta s obilježjima talijanske, španjolske i otomanske keramike dolazi upravo iz Arheološkog vrta.

Saznali smo da gradonačelnik podržava ideju otvaranja Arheološkog vrta javnosti. Kao jedno od mogućih rješenja učenici predlažu osnivanje školske grupe pod nazivom Mladi arheolozi te uključivanje eko-grupa u akcije čišćenja i održavanja vrta. Jedno od mogućih rješenja je i ostakljivanje vrta te njegovo preuređivanje kao muzeja.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolje rješenje problema, vidimo otvaranje Arheološkog vrta za javnost. Ulaz u arheološki vrt bio bi izveden preko našeg školskog dvorišta. Na ulazu naši bi učenici dočekivali posjetitelje u narodnim nošnjama dočaravajući duh starog Dubrovnika. U radu Arheološkog vrta sudjelovali bi i učitelji, a u prostoru vrta bi se održavale radionice – likovna, fotografska, povijesna, arheološka, Mala škola arhitekture, renesansna, literarna i dramska.

Plan djelovanja

Fotografirali smo unutarnji prostor sa zanimljivim detaljima Palače Gučetić, naše školske zgrade te Arheološki vrt. Osmislili smo i tiskali kalendar za 2011. godinu. Time smo širu javnost upoznali sa kulturnom vrijednošću cijelog kompleksa naše škole. Naše lokalne novine, Dubrovački vjesnik objavile su na svojoj internetskoj stranici tekst o izradi kalendara naše škole, a Dubrovnik portal objavio je naš kalendar u cijelosti. U obliku postera objavljen je i u školskom listu *Betino zrcalo*. Time smo informirali učenike i građane riječju i slikom o vrijednosti kulturne baštine u sklopu naše škole.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na božićnom sajmu, putem medija i u školskoj knjižnici putem prezentacije projekta učenicima.

Ostvareni rezultati

Osmišljavanje i tiskanje kalendara škole te bolja informiranost javnosti o Palači Gučetić i Arheološkom vrtu.

13. Pretjerani unos soli u organizam školske djece

Osnovna škola »Nikola Tesla«
Trg Ivana Klobučarića 1, 51000 Rijeka
Telefon/telefax: 051 315226/317 165

Tematsko područje
Zaštita potrošača

Cilj projekta

Smanjiti unos soli u organizam školske djece

Voditeljica projekta

Mr. sc. Orjana Marušić Štimac

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u pripremi prezentacije projekta su: Dejan Stamenić, Košuta Lerga, Olja Martinec, Nikola Kolačević, Franko Ivančić i Laura Kraguljac.

Učenici koji će prezentirati projekt na državnoj smotri: Dejan Stamenić, Košuta Lerga, Olja Martinec i Nikola Kolačević.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Razmatrajući aktualnu problematiku naše škole, došli smo do teme zdravlja i prehrane školske djece. Sol se ubrzo pokazala kao vrlo zanimljiva tema već iz same činjenice da velik broj naših učenika marendu kupuje u obližnjim pekarama ili *fast food* objektima. Istraživanje koje smo sami proveli među učenicima naše škole pokazalo je, između ostaloga, da za marendu biraju namirnice s visokim količinama soli (npr. slanac, burek, hamburger, *pizza-cut*, krumpiriće i slično). Lošem i štetnom odabiru doprinosi i bogata ponuda: u neposrednoj blizini škole smještene u centru grada Rijeke izbrojali smo 29 objekata koji nude upravo takvu vrstu proizvoda. Zabrinjavajućom se pokazao i podatak da je *fast food* u nemalom postotku obitelji naših učenika zastupljen i u ostalim dnevnim obrocima (ručak i večera).

Daljim proučavanjem stručne literature te iščitavanjem nalaza provedenih istraživanja došli smo do novih spoznaja koje su nas ponukale na istraživanje soli. Posebno su nam zanimljivi bili rezultati istraživanja školske populacije u Hrvatskoj koji su pokazali da djeca općenito kon-

zumiraju soli više od dnevno preporučenih količina, ali da upravo u Rijeci djeca uzimaju i više soli od vršnjaka u kontinentalnoj Hrvatskoj.

Uvid u zakone i pravilnike, kontakti s djelatnicima prehrambene industrije i ugostiteljskih objekata pokazao je da u Hrvatskoj ne postoji zakonska regulativa ili normativi koji govore o maksimalno dopuštenim količinama soli u pojedinim namirnicama ili pripremljenim jelima. Recepti su poslovna tajna, a radi se po »dobrim starim« navadama struke.

Moguća rješenja problema

Razmatrajući problem iskristalizirala su se tri moguća puta rješavanja problema: educiranjem i motiviranjem školske djece, educiranjem i motiviranjem roditelja te pokretanjem inicijative za izmjenu zakonske regulative.

Razmatranjem prednosti i nedostataka svakoga od njih, učenici su se argumentirano odlučili za jedan od navedenih putova.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji mogući put odabrano je educiranje i motiviranje učenika. Učenici i učenici dostupni su svaki dan. Učenici i učitelji motivirani su sudjelovati u projektu i mnogo radnih sati provesti radeći na njemu. Dostupni su im različiti izvori znanja.

Izvođenjem projekta učimo se timskom radu, komunikaciji, uvažavanju drugih, samoprezentaciji. Stvaraju se sasvim nove veze između učenika i učitelja, kvalitativno i kvantitativno drugačije od onih u klasičnoj nastavi. Nauče li djeca mnogo o soli, to je ulog u budućnost. Prevencija je financijski isplativija od liječenja. Roditelji su često prezauzeti, a djeca su motivirana. Školski projekt neće izgledati kao »prijetnja« onima koji bi se projektu mogli protiviti (npr. veliki lanci fast food restorana, iznajmljivači prostora za te objekte i sl.).

Nepostojeća zakonska regulativa i nepostojeći normativi ostavljaju nam mnogo prostora za djelovanje.

Plan djelovanja

Kako bi problem pretjeranog unosa soli u organizam sagledali sveobuhvatno, nakon opsežnih dogovora učenika i učitelja, odlučeno je da će se projekt odvijati u 13 radionica, sa 20 učitelja voditelja, 75 učenika u radionicama i ukupno 130 učenika u izvođenju projekta (od trećeg do osmog razreda). U projekt smo uključili i vanjske suradnike (s Medicinskog fakulteta u Rijeci, prehrambene industrije, stomatologije, tehnička podrška).

Aktivnosti smo podijelili u tri cjeline: pokretanje i provođenje radionica u trajanju tri mjeseca, multimedijalna i medijska prezentacija projekta te evaluacija projekta i akcije u školskom okruženju i lokalnoj zajednici.

Ostvareni rezultati

Sudionici projekta, kako učenici tako i učitelji proširili su svoja znanja o soli, s naglaskom za potrebom redukcije unosa soli u organizam. Reakcije uzvanika na multimedijalnoj prezentaciji kao i na samoj županijskoj smotri projekta upućuju da smo projektom pobudili pozornost i osvijestili štetne posljedice pretjeranog unosa soli na naš organizam.

Došlo je do pozitivnih promjena u marendi koju učenici dobivaju u školi. U suradnji s Vijećem roditelja učenicima nije dopušteno da tijekom velikog odmora napuštaju »krug« škole kako bi u obližnjim *fast food* objektima kupovali marende, već je roditeljima i učenicima dana preporuka primanja školske marende ili donošenja marende od kuće.

Predstavljanje projekta

Projekt smo predstavili multimedijalnom prezentacijom kojoj su prisustvovali predstavnici Grada Rijeke, Agencije za odgoj i obrazovanje, Učiteljskog fakulteta u Rijeci, Filozofskog fakulteta u Rijeci, Udruge Zlatni rez iz Rijeke, predavač Medicinskog fakulteta u Rijeci, mediji, članovi Školskog odbora, Vijeća roditelja, Učiteljskog vijeća, Vijeća učenika, učenici naše škole i njihovi roditelji.

Članak o projektu objavili su *Novi list* i *Školske novine*. O projektu smo govorili u emisiji »Zašto tako« obrazovnog programa Hrvatskoga radija. Projekt je predstavljen i na Danima znanosti u Rijeci.

14. Reklamo, gdje se gasiš?

Osnovna škola Žrnovnica

Hrvatskih velikana 41, 21251 Žrnovnica
Tel./fax.: 021 472 022

..... Tematsko područje

**Ljudska prava i demokrat-
ske građanske odgovornosti**

Cilj projekta

Osvijestiti o društvenoj odgovornosti pojedinca jer će tako znati da se odluke koje se donose u njihovo ime ili mimo njih tiču upravo njihovih života

Voditeljica

Ankica Dobrović, učiteljica razredne nastave

Učenicima

Luka Cvitanović, Karla Lovrić, Meri Lovrić, Karlo Stikić iz 8.b razreda

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U *Slobodnoj Dalmaciji* (subota, 12. veljače 2011.) pročitali smo članak Mali alkoholičari u kojem je dr. Julije Meštrović, predsjednik Pedijatrijskog društva i voditelj Jedinice intenzivnog liječenja djece (JILD) u splitskom KBC-u, iznio podatke Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo prema kojima 30% uglavnom dječaka pije mjesečno alkohol šest ili više puta. Reklamne poruke o pijenju piva su usmjerene upravo na adolescente. Zato ih reklamiraju popularni glumci i pjevači, a daju se u vrijeme sportskih emisija. Valja zabraniti reklamiranje svakog alkohola pa tako i piva – drži dr. Meštrović.

U članku »Nikad crnje, piju i djeca od 14 godina« piše da na klinici za psihijatriju sve više pomoć traže djeca od 14 do 16 godina i to zbog alkoholiziranosti. »Nikada u Hrvatskoj nije bila ovakva, gotovo bezizlazna situacija.« – kazao je dr. Dodig.

Zadarski pedijatar dr. Neven Milić upozorava: »Ne mogu ja dobiti bitku s Coca-colum, Snickersom, Marsom, internetom i televizijom.«

Tu smo se zapitali, a tko to može? Zašto nitko ne reagira? U čemu tj. u kome je problem?

Kroz anketu »Reklame naše svagdašnje« koju smo proveli među učenicima, roditeljima te ostalim zainteresiranim građanima, zaključili smo

da je većina (66%) anketiranih za zabranu reklamiranja, ali ih većina (76%) nažalost ne zna kako i kome se obratiti.

Moguća rješenja problema

- Upoznati roditelje i širu zajednicu s izradom plakata
- predavanjem roditeljima na nivou škole od strane stručnih osoba.

Najbolji pristup rješenju problema

senzibilizirati roditelje da čuju i uvažavaju dječje mišljenje prigodom donošenja odluka u korist djece i da pomognu da se naše mišljenje promovira u obliku informativnih letaka

Plan djelovanja

Pozivajući se na Članak 3. Konvencije UN-a o pravima djeteta prema kojem svi odrasli trebaju postupati onako kako je najbolje za djecu i kad odrasli donose odluke, trebaju misliti na to kako će njihove odluke utjecati na djecu te Članak 17. po kojem se odrasli trebaju pobrinuti da informacije koje dobivamo nisu štetne i pomoći nam u pronalaženju i razumijevanju informacija koje trebamo. Uključili smo roditelje koji su nam ponudili stručnu, pravnu i profesionalnu pomoć u pronalaženju institucija i zakonskih propisa koji reguliraju ovu tematiku tj. istraže instrumente koji omogućuju pojedincu ili grupi izraziti svoj stav, želju i argumentirano potkrijepiti svoju nakanu na praktičnoj razini.

- Učenici se dijele u grupu od četvero učenika koji će odraditi glavni dio, a ostali dio posla obaviti će zajedno sa ostalim učenicima škole te dogovoriti aktivnosti
- izrađuju dokumentacijsku mapu i *portfolio*
- izradili su i tiskali informativni letak gdje su odrasle podučili o pravima koja im pripadaju i potaknuli ih da ih usvoje kao način brige o sebi i drugima.

Ostvareni rezultati

Nadamo se da će letak potaknuti na promjenu mišljenja one koji nisu bili za zabranu reklamiranja piva, a onima koji nisu znali kako ostvariti to svoje pravo, nudi upute. Vrijeme će pokazati hoće li ova inicijativa polučiti rezultate.

Predstavljanje projekta

Sve letke (informativni materijal) podijelili smo sudionicima ankete i ostalim članovima lokalne zajednice. U letku se nalazi alarmantni članak dr. Meštrovića (gore naveden) te način kako roditelji i odrasli mogu argumentirano na praktičnoj razini ostvariti svoja prava povezana sa zabranom reklamiranja piva.

15. Održivom potrošnjom do čistog okoliša

OŠ »Petar Zrinski« Čabar

Narodnog oslobođenja 19, 51306 Čabar
Telefon/telefaks: 051/821-147, 051/821-016

Tematsko područje

**Zaštita okoliša i zaštita
potrošača**

Cilj projekta

Ukazati na važnost pravilnog gospodarenja otpadom na području čabarskog kraja

Voditeljica

Ksenija Petelin, prof.

Učenicima

Učenicima 5. razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Anamarija Kvas, Doris Petelin, Nikol Petelin.

Učenicima 8. razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Tina Troha, Tijan Malnar, Domagoj Kovač, Sara Bilen, Denis Tušek.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Naš smo projekt započeli potaknuti gledanjem šarenih vrećica otpada bačenih uz proplanke šume, obješenih na granama uz vodotoke i prislonjene uz kante i kontejnere za odlaganje otpada. Na području čabarskog kraja vrši se organizirani odvoz otpada na gradski deponij. Tjedno se na gradski deponij odveze približno 36 tona otpada, tu je uključen otpad iz poduzeća i trgovina. Organiziranim odvozom otpada obuhvaćeno nisu obuhvaćane sva domaćinstva čabarskog kraja. Zbog raštrkanosti naselja i uskih cesta, otežano je prikupljanje otpada u zaselcima. Taj otpad često završava na divljim deponijima. Divlje deponije otpada često posjećuju divlje životinje koje se u potrazi za hranom približavaju naseljima. Svi živimo nizvodno pa se štetni sastojci bačenog otpada vraćaju i zagađuju okoliš i ugrožavaju naše zdravlje.

Moguća rješenja problema

Učenicima su analizirali trenutnu politiku i ponudili dva moguća rješenja. Prvo rješenje odnosilo se na politiku koja bi poticala postavljanje spremnika za razvrstavanje otpada, a druga se politika odnosila na promjenu naših potrošačkih navika.

Najbolji pristup rješenju problema

Učenici su odabrali politiku kojom će potaknuti promišljanje o otpadu kao vrijednoj sirovini koja se može ponovo upotrijebiti. U našem gradu nema odlagališta za razvrstavanje otpada. Razlozi tome su financije i udaljenost našeg grada od poduzeća koja se time bave. Učenici su analizirali vrste otpada koje se bacaju i saznali da se 86% otpada može reciklirati. Organski otpad može biti korisno gnojivo, plastika i staklo mogu se vratiti u prodavaonice, a stari papir može biti prikupljen. Otpad koji stvaramo možemo smanjiti i vlastitim uzgojem voća i povrća za koji u našem kraju ima mnogo mogućnosti. Pri kupnji trebali bismo više pozornosti posvetiti oznakama koje ukazuju na ekološku prihvatljivost proizvoda. Naša politika zagovara put kojim želimo podići razinu osviještenosti građana i lokalne zajednice o važnosti pravilnog gospodarenja otpadom, put koji je duži, ali ima dugoročno pozitivne učinke. U ostvarenju ove politike imamo podršku roditelja, škole i lokalne zajednice.

Plan djelovanja

Organizirati stručni skup na kojem će predstaviti projekt. Na skupu će biti održana radionica kompostiranja. U ostvarenje projekta »Otpad nije smeće« uključit će se učenici i učitelji naše škole. U projekt su se uključili i učenici i učitelji OŠ »Janeza Hribarja« iz Starog Trga u susjednoj Sloveniji. Učenici će za učenike održati radionice pod nazivom »Od starog novo«, potaknuti radionicu recikliranja i akciju prikupljanja starog papira, izraditi letak u kojem će istaknuti važnost pravilnog gospodarenja otpadom i upoznati građane s oznakama na proizvodima koje ukazuju na ekološku prihvatljivost kupljenih proizvoda.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali komunikacijske i socijalne vještine neophodne za svakodnevni život, tražili su informacije, argumentirano zastupali svoje stavove i razvijali kritičko mišljenje. Baveći se temom vezanom uz ekologiju, postajali su osjetljiviji i odgovorniji u svom odnosu prema zaštiti okoliša. Analizirali su postupke drugih, ali su bili kritični i prema sebi i svojim postupcima.

Predstavljanje projekta

S projektom su upoznati učenici, učitelji, roditelji i lokalna zajednica. Projekt je nakon županijske smotre u Rijeci predstavljen na stručnom skupu održanom u Čabru, Radiju Gorski kotar, *Novom listu*, učeničkom listu *Mladi Goran* i internetskoj stranici škole.

16. Prehrana – zdravlje i poremećaji!

OŠ »Đuro Ester«

Trg slobode 5, 48000 Koprivnica
Telefon/telefaks: 048 622433;
048 625 842

Tematsko područje

**Osobna prava djeteta, odgovornosti
i prava drugih – Projekt građanin**

Cilj projekta

Osvijestiti učenike i roditelje o važnosti pravilne prehrane, njen utjecaj na zdravlje, te prepoznati simptome poremećaja u prehrani.

Voditeljica

Ana-Marija Bobovčan, prof.

Učenicima

Učenicima koji su sudjelovali u izradi projekta: 7.d razred: Patricia Cikuš, Ivona Čižić, Matea Eršetić, Emilio Grobenski, Martin Hrupec, Ivana Ištvanović, Tea Jelak, Vilim Komes, Dorian Košuta, Karlo Krznarić, Lucija Mihoci, Hrvoje Milčić, Marko Mojzeš, Helena Odobašić, Luka Operman, Marija-Helena Petrović, Nikolina Pividori, Magdalena Remetović, Frano Šimunović, Filip Šipuš, Iva Švajka, Tihana Vyborny

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Patricia Cikuš, Matea Eršetić, Ivana Ištvanović, Marija-Helena Petrović

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Između predloženih tema Mirno rješavanje sukoba, Kako prehrana utječe na izgled i zdravlje organizma, Kako prepoznati pravog prijatelja, Odabir srednje škole, Zaštićena područja našeg zavičaja, Odgovorno i racionalno korištenje energije, učenici su se odlučili za temu Prehrana – zdravlje i poremećaji!

Učenicima su željeli razgovarati sa stručnjacima u području prehrane, nutricionistima, koji bi im objasnili što podrazumijeva zdrava prehrana u razdoblju djetinjstva i adolescencije. Potaknuti spoznajom da se mladi sve ranije odlučuju na dijete i opsjednuti su izgledom željeli su saznati nešto više o poremećajima u prehrani, anoreksiji i bulimiji, kako prepoznati simptome i pomoći sebi i drugima.

Problem je uočen na satovima razrednog odjela prilikom razgovora o važnosti prehrane u fizičkom i psihičkom zdravlju djeteta.

Problem smo istraživali proučavajući zakone RH-a, Deklaraciju o ljudskim pravima, Konvenciju o pravima djeteta, knjige, časopise, internet.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu učenici su predložili moguća rješenja.

Informiranje o namirnicama koje predstavljaju zdravu prehranu, veća promocija važnosti doručka i konzumiranja raznovrsne hrane.

Uvođenje zdravstvenog odgoja u škole.

Organiziranje predavanja liječnika i nutricionista za učenike.

Razgovor s roditeljima i njihovo uključivanje u rješavanje problema.

Navodeći jake i slabe strane svakog rješenja dogovorili smo najbolji pristup za rješavanje našeg problema.

Najbolji pristup rješenju problema

Na satu razrednog odjela govoriti o važnosti zdrave prehrane, pozvati nutricionista koji će nam govoriti o povezanosti zdravlja i prehrane.

Pozvati liječnike koji se bave poremećajima u prehrani.

U školsku blagovaonicu postaviti piramidu pravilne prehrane i na taj način osvijestiti učenike.

Plan djelovanja

Nakon izbora problema krenuli smo u realizaciju. Učenici su prikupljali različite materijale (novine, fotografije, knjige o prehrani, zdravlju, anoreksiji i bulimiji), članke s interneta, samostalno su pisali o problemima utjecaja društva na izgled. Razgovarali smo s poznanicima i rodbinom iz Istre i Dalmacije i usporedili njihove prehrambene navike s našima. Pozvali smo u goste liječnicu Mirnu Zagrajski Brkić (psihijatar) koja nam je govorila o poremećajima u hranjenju. Razgovarali smo s Podravkinim nutricionistom gospođom Dianom Janković o preporukama za pravilnu prehranu djece, važnosti doručka, što jesti za međuobrok u školi i kod kuće, zašto trebamo jesti žitarice, voće i povrće.

Napravili smo anketu za učenike šestih razreda OŠ Đuro Ester da bi saznali znaju li što je zdravlje, zašto je *fast food* nezdrava hrana, kakve su im navike u prehrani (doručkiju li i koja im je najdraža hrana) te smo napravili i informativni letak i poster o štetnosti *fast food* hrane. Također smo razgovarali s ravnateljicom i Povjerenstvom za školsku prehranu učenika, jer oko 90% učenika naše škole jede u školskoj kuhinji.

Ostvareni rezultati

Provedene ankete roditelja i učenika, održani posjeti stručnjaka (navedeni u plan djelovanja). Upoznata lokalna zajednica sa projektom. Održane prezentacije učenicima koje su ih potaknule na razmišljanje o važnosti pravilne prehrane.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na internetskoj stranici naše škole, Vijeću učitelja, Vijeću učenika i roditeljima dva sedma razreda, a roditeljima ostalih sedmih razreda predstaviti ćemo na roditeljskim sastancima tijekom mjeseca travnja i svibnja.

Lokalnoj zajednici putem radija Koprivnice i lokalnih novina, učenicima šestih i sedmih razreda OŠ »Đuro Ester«, Koprivnica na satovima razrednog odjela.

17. Zeleni komaček

Osnovna škola Stjepana Radića
49 228 Brestovec Orehovički
Telefon: 049 238149
telefaks: 049 238250

Tematska područja
**Ljudska prava i demokratske
građanske odgovornosti,
poduzetnička kompetencija**

Cilj projekta

Razviti vještine potrebne za samostalnu proizvodnju hrane u okviru dužnosti građanina da skrbi za zaštitu zdravlja. Osnovati zagorski organski vrt i započeti s proizvodnjom hrane i začinskog bilja.

Voditeljice

Ljubica Gorički, prof. pedagogije, Dijana Gubez, učiteljica povijesti

Učenici

Broj učenica u projektnoj skupini: 12 (učenice su uključene u program odgoja za demokratsko građanstvo, polaze 8. razred)

Učenice koje će predstaviti projekt na smotri: Lucija Đurkan, Petra Franc, Martina Novosel, Ana Škrlec

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U okviru programa Zaštita potrošača bavimo se raznim aspektima hrane i kvalitetom namirnica. Na satovima biologije saznajemo o važnosti hrane za razvoj i zdravlje našeg organizma.

Na satovima razrednika kroz iskustvene radionice spoznajemo naše prehrambene navike i izbore – mahom nezdravo, nezdravo! Mediji nam poručuju: jedite zdravo, zdravo! Roditelji, učitelji: ponavljaju isto.

Zdrava hrana primjerena dobi – što je to?, pitamo se mi. Ono što kupujemo? Ono što nam kuhaju doma? U školi? Gdje se to može nabaviti? Kakvog je okusa? Ima li je danas u našem okruženju? Kako doći do podataka? Gdje pronaći odgovore?

Sjetile smo se prozora u svijet – našeg računala. Upisujemo: zdrava hrana i ulazimo u drugi svijet: ekološka poljoprivreda, ekovrtlarstvo, organski uzgoj, i jedno neobično ime: Kornelija Benyovsky Šošarić. Ima vrt u Zagorju. Organski vrt.

Ustav, Konvencija o pravima djeteta, Opća deklaracija o ljudskim pravima, brošure proizašle iz ekoloških projekata – svi nam pričaju istu priču – *Zdrava hrana je važna, a mi smo dužni osobitu skrb posvećivati zaštiti zdravlja*. A jesti se zdravo može ako se proizvedu zdravi i kvalitetni proizvodi – u skladu s prirodom.

Moguća rješenja problema

Pričamo, razmišljamo, nailaze nam pitanja i ideje: Istražiti kvalitetu proizvoda u trgovini?

Istražiti produžuje li zdrava hrana životni vijek ili ga nezdrava skraćuje?

Istražiti prehrambene navike mladih? Možda uzgojiti zdravu hranu?

Raspravljamo, utvrđujemo načine i postupke. Iznosimo dobre i loše strane svakog od navedenih prijedloga.

Najbolji pristup rješenju problema

Rješenje je uzgoj organskih proizvoda u našem vrtu – našem »zelenom komačku« zagorske zemlje. Puno je tu dobrih strana (aktivnost je to uz koju se razvijamo i učimo od prirode, u pokretu smo i na svježem zraku, razvijamo vještine rada rukama, postajemo model drugima, proizvodimo zdravu hranu i sjeme za zdravu hranu, postajemo samodostatni i neovisni o trgovini i njenoj ponudi i cijenama, možemo proizvode dijeliti ili prodavati... a slaba strana bi bile naše slabe radne navike. Jer, lakše je zabavljati se i odmarati!

Izabrale smo: Urediti organski vrt u školskom dvorištu učeći od ljudi koji poštuju prirodu i živa bića u njoj jednako kao i sebe.

Plan djelovanja

Proučit ćemo dostupnu literaturu o organskom vrtu. Nabaviti priručnik »Zeleni kvadrat«. Provesti anketu među bakama, djedovima i roditeljima da saznamo kako je vrt izgledao nekad, a kako izgleda danas (ima li većih razlika i u čemu su). Upoznati ravnatelja s našom nakanom i zamoliti ga da nam odredi komadić zemlje na bivšem školskom vrtu koji ćemo mi urediti. Kontaktirat ćemo agronomicu Korneliju i obići njezin organski vrt u Lepoj Vesi. Uredit ćemo i pripremiti prostor za kompost. Razmislit ćemo koja ograda najbolje odgovara našem vrteku i u dogovoru s roditeljima naučit ćemo je izraditi (pletena) ili posaditi (zelena). Iz iskopa koji se trenutno radi za školsku dvoranu navozit ćemo zemlju na naš komaček vrta.

Nabavit ćemo domaće sjeme i početi sa sadnjom i sjetvom. Dokumentirat ćemo nastajanje našeg vrta i izraditi videozapis. Promovirat ćemo

vrtlarstvo kao hobi. Uzgajat ćemo začinsko bilje i njime darivati naše goste. A možda ga i počnemo uzgajati za prodaju preko školske zadruge.

Ostvareni rezultati

Proučili smo literaturu (članci u *Večernjem listu*, rubrika Vrt; potražili članke na internetu, proučili brošure o vrtlarstvu i organskom uzgoju). Proveli smo anketu, obradili dobivene rezultate i usporedili ih. Raduje nas podatak da je u našem dijelu Zagorja situacija dosta dobra. Vrtovi su dosta slični nekadašnjim (ima u njima povrća, voća, cvijeća, a i trave).

Uputili smo dopis ravnatelju, razgovarali s njim i dobili svoju radnu površinu, daleko od industrije, pesticida i herbicida. Napisali smo pismo gospođi Benyovsky i čekamo odgovor.

Pokazali smo domaru škole fotografiju posude za kompost i zamolili ga da nam pomogne u izradi. Za pletenu ogradu doznale smo tko je zna plesti (gospođa Tenšek iz Orehovice), a za zelenu sadnice imamo u okolišu škole. Trebamo istražiti koja će biti povoljnija.

Projekt je predstavljen

Učenicima razredne nastave: 24. ožujka 2011. u OŠ Brestovec Orehovički, učenicima predmetne nastave: 28. ožujka 2011., članovima Učiteljskog vijeća i ravnatelju škole: 29. ožujka 2011.

18. *Angeljeki čuvari* – djeca za osobe treće životne dobi

Osnovna škola Stjepana Radića

49 228 Brestovec Orehovički

Telefon: 049 238149

telefaks: 049 238250

Tematsko područje

**Ljudska prava i demokratsko
građanstvo**

Cilj projekta

Osvijestiti djeci, roditeljima i starijima načela solidarnosti i supsidijarnosti u međuljudskim odnosima, osobito između različitih generacija; poticanje edukacije djece i mladeži o razumijevanju potreba starijih osoba i značaju međugeneracijske solidarnosti; poticanje volonterskog rada na području skrbi o starijim osobama; aktivno uključivanje djece u život lokalne zajednice temeljem osobnog angažmana; sprečavanje socijalne isključenosti i/ili rezignacije (ravnodušnosti) starijih osoba; senzibiliziranje javnosti na povećane potrebe starijih osoba kao i potrebe uzajamnog pomaganja, volonterstva i dobrosusjedske pomoći; organizirati zajednička druženja djece, roditelja (obitelji) i osoba treće životne dobi izvan nastave.

Voditelj

Zdenko Kobeščak

Učenicima

Dario Belošević, Mateja Belošević, Matija Duž, Lovro Gorup, Lucija Gorup, Anita Kobeščak, Domagoj Kobeščak, Doroteja Kobeščak, Karlo Kobeščak, Katarina Marija Kobeščak, Lana Kolarić, Mihaela Končić, Antonio Lončarić, Anamarija Sente, Josip Sente, Melanija Sente, Danijel Tenšek, Karolina Tretinjak, Doroteja Valjak, Helena Valjak, Petra Valjak, Zvonimir Valjak, Katarina Vrčec i Valentina Vrčec. Broj učenika u projektnoj skupini: 24

Učenicima koji će predstaviti projekt na smotri: Katarina Marija Kobeščak, Karolina Tretinjak, Lana Kolarić, Karlo Kobeščak

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Razgovorima unutar satova izborne nastave vjeronauka, na satovima razrednih odjela, u sklopu izvannastavne aktivnosti liturgijske grupe, u radu izvanškolske aktivnosti udruge *Angeljeki* mi smo uočavali i ot-

krivali mnogobrojne, različite i slojevite probleme u području ljudskih prava i razvoja demokratskog građanstva u svojem okruženju. Iznoseći brojna osobna i zajednička iskustva u nama je polako sazrijevala ideja da se i mi aktiviramo i angažiramo u svojoj zajednici i ugradimo dio svojih sposobnosti za opće dobro. Analizom okruženja došli smo do činjenice da živimo u desetak raštrkanih sela, u kraju gdje je sve manje djece i sve više starijih osoba, a značajno se povećao broj staračkih samačkih domaćinstava.

Usto, potaknuti iznenadnom, tzv. zadesnom smrću, pok. Branka Bubnjara, starca iz Vojnić Brega, koji je živio u samačkom seoskom domaćinstvu, a još više činjenicom da je više od tjedan dana nakon njegove smrti ostao sam i neprimijećen ležati u svojoj kući, udruga Angeljeki, koja okuplja školsku djecu u središnjem dijelu Zagorja, odlučila je da u program svoga djelovanja uključi i brigu za brojna samačka staračka seoska domaćinstva na našem području.

Moguća rješenja problema

Kroz rasprave smo predlagali različite strategije djelovanja: od apeliranja do vlastitog angažmana. Konzultirali smo nadležna ministarstva, zakonske propise i internet. Konačno smo odlučili osmisliti i predložiti vlastiti projekt koji bismo mi, kao volonteri, provodili u svojoj zajednici.

Plan djelovanja

Provođenje ovog projekta smo osmislili i realizirali kroz sljedeće etape: Izbor volontera – informativni sastanci s roditeljima o mogućnostima uključivanja djece – učenika u projekt »Angeljeki čuvari – djeca za osobe treće životne dobi« na području Brestovca Orehovičkog i desetak okolnih sela u središnjem dijelu Zagorja.

Izbor korisnika – informativni sastanci s članovima Udruge o provedbi projekta i prikupljanje podataka o potencijalnim korisnicima ovog projekta, anketa o potrebama potencijalnih korisnika, obavijest o pokretanju projektu putem lokalnih medija, izbor korisnika (čiji će konačni broj ovisiti o načinu rada i mogućnostima volontera) i definiranje korisničke liste.

Edukacija volontera – izrada Plana edukacije volontera o radu sa starijim osobama, provođenje edukacije volontera u prostorijama Osnovne škole Stjepana Radića ili prostorijama udruge Angeljeki u staroj školi u Brestovcu Orehovičkom, izdavanje »potvrda o osposobljenosti za volonterski rad sa starijim osobama« i »volonterskih iskaznica« i/ili volonterskih obilježja (kape, majice, blokovi i kemijske olovke).

Neposredan rad volontera s korisnicima – formiranje timova, odnosno parova volontera za obilazak korisnika, prvi obilasci kućanstva korisnika: tim učenika – nekoliko volontera i aktivista Udruge, samostalni obilasci korisnika od strane volontera (po dva ili više učenika-volontera)

Evaluacija Projekta – prikupljanje povratnih informacija o Projektu od strane korisnika i volontera, obrada rezultata provedbe projekta i informiranje javnosti.

Ostvareni rezultati

Vrijedno je istaknuti da je ovo prvi put u našem kraju da su djeca osnovnoškolske dobi uključena i da provode neku aktivnost po osnovi volonterstva. Djeca su educirana o načinu pristupa svojim korisnicima, postupanju i ophođenju sa starijim osobama te su počeli obilaziti i pripomagati svojim korisnicima kojima su postali svojevrсни »Angeljeki čuvari«. U početku je obuhvaćeno 13-ero korisnika iz 6 sela u središnjem dijelu Hrvatskog zagorja.

Uz pomoć svojih roditelja, u nekoliko je navrata pružena usluga prijevoza do zdravstvene ambulante koja se nalazi u Bedekovčini, odlaska u trgovinu u Brestovec i Bedekovčinu, odlazak na sv. misu u župnu crkvu u Orehovicu, kao i odlazak na mjesno groblje u Orehovici o blagdanu Svih Svetih, te cijeli niz drugih sitnih usluga.

S druge strane naši su korisnici svojim novim malim čuvarima prezentirali svoj bogato životno iskustvo, ali i prenijeli znanja o ručnim radovima, običajima, nekadašnjem načinu življenja..., te se dogodio svojevrсни transfer generacijskog nasljeđa.

Predstavljanje projekta

28. travnja 2010. godine, večer uoči samog Europskog dana solidarnosti među generacijama, u našoj školi upriličena javna priredba koju je svojom nazočnošću uzveličao i sam ministar, prof. Tomislav Ivić, sa svojim suradnicima iz Uprave za međugeneracijsku solidarnost, uz nazočnost gospođe Sonje Borovčak, dožupanice Krapinsko-zagorske županije za društvene djelatnosti.

19. Veseli stolci

Osnovna škola

Ksavera Šandora Gjalskog

Đački put 1, 49210 Zabok

Telefon: 049 221050,

telefaks: 049 223623

Tematska područja

**Ljudska prava i demokratske
građanske odgovornosti, gospodarstvo
i poduzetnička kompetencija, zaštita
okoliša**

Cilj projekta

Projekt je osmišljen u svrhu bolje suradnje, upoznavanja i druženja očeva s vlastitim djetetom kroz obilježavanje Dana očeva u razrednom odjelu. Istraživačkim radom učenici su upoznavali svoje očeve iz razdoblja djetinjstva i mladenaštva. Želja nam je bila zajedničkim snagama učenika i očeva urediti i obojiti stolce iz učionice te pretvoriti stari stolac u novi. Na taj način oplemenili smo i uljepšali prostor učionice u kojoj učenici borave i ostavili nešto lijepo novoj generaciji učenika koja je došla na jesen u prvi razred.

Voditeljica

Biserka Krmek, učitelj mentor

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 19

Učenici 4.c razreda: Filip Stjepko Banković, Antonio Buklec, Magdalena Dragčević, Patricia Dugorepec, Lorena Harapin, Martin Hrastinski, Karlo Kada, Marcela Mak, Renata Nikešić, Karlo Očić, Valentin Premerl, Karlo Premrl, Tajana Sinković, Jurica Šamec, Fran Šaronja, Mateja Telišman, Karla Vuksan, Lara Vuksan, Tea Vuksan

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Patricia Dugorepec, Fran Šaronja, Karlo Kada, Tajana Sinković, Karla Vuksan

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na satovima prirode i društva razgovarali smo o čovjeku, ljudskim pravima i zajednici u kojoj dijete živi. Učenike je posebno zanimalo stjecanje prava i odgovornosti obitelji prema svojim članovima te ulozi i poslanju države prema obitelji i obitelji prema svojim najmlađima članovima.

Temu smo proširili na satove hrvatskog jezika gdje smo govorno-pismenim vježbama težište stavili na dječja prava i ulogu oca u obitelji.

Učenici su duhovitim opisima otkrivali mane i vrline očeva što je učenike dodatno potaklo kako bi bilo zanimljivo saznati što više o očevima, kakvi su bili kao djeca, kao školarci, što su voljeli, a što ne i kako su se upoznali s njihovim majkama.

Razmišljali su kako bi te podatke mogli prezentirati očevima. Ono što se nametnulo kao problem djeci jest da zapravo znaju vrlo malo o djetinjstvu i mladenaštvu svojih očeva i majki jer sve manje vremena provode zajedno.

Istraživanjem na internetu doznali smo da se diljem svijeta obilježava Dan očeva te gdje i zašto se počeo obilježavati. Predloženo je da mi taj dan obilježimo u obliku zajedničkog druženja s očevima i odredimo svoj datum obilježavanja.

Olujom ideja nizali su se prijedlozi kako bi izgledalo druženje s očevima i što bi mogli zajednički raditi jedno poslijepodne.

Moguća rješenja problema

Podijelili smo se u skupine koje će pripremiti prijedloge za ostvarivanje naše projektne ideje. Svaka je skupina tražila najbolje načine za obilježavanje Dana očeva te raspravljala što će nam u radu bit lako, a gdje ćemo naići na probleme.

Razgovorom s roditeljima i članovima obitelji doznati informacije i anegdote iz prošlosti očeva.

Listanjem starih fotografija samostalno doznati što više iz razdoblja očeva djetinjstva i mladenaštva

Obnavljanje razrednih stolaca u druženju s očevima

Polazište za naše prijedloge našli smo proučavajući zakone i propise (Ustav Republike Hrvatske, Opću deklaraciju o ljudskim pravima, Konvenciju o pravima djeteta, Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi te Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi) koji govore o ulozi obitelji te brizi roditelja za djecu.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon iznošenja prijedloga predstavnika svake skupine o realizaciji zajedničkog dana s očevima, kao najbolje rješenje izabran je prijedlog zajedničkog druženja i bojenja stolaca.

Da bismo to ostvarili trebao je svatko započeti tajno istraživanje o djetinjstvu i mladenaštvu svoga oca. Podatke smo prikupljali od baka, dedova i drugih članova obitelji i rodbine.

Trebalo je dogovoriti datum koji odgovara svim očevim, a to je bio problem zbog zauzetosti očeva. Pomogle su nam majke koje su, bez puno objašnjavanja rekle očevima dogovoreni datum kada moraju doći u školu.

Olujom ideja pronalazili smo načine kako doći do novčanih sredstava za kupovinu boje, brusnog papira i posuda za boju.

Za realizaciju ideje o uređenju i bojanju stolaca trebalo je pribaviti određena novčana sredstava. Imali smo nekoliko prijedloga kako doći do novaca za nabavu boje, brusnog papira i ostalog potrebnog materijala. Obratili smo se za pomoć na nekoliko adresa, no bili smo odbijeni. Cijena boje nije visoka, no nismo htjeli tražiti novac od roditelja bojeći se da očevi ne otkriju što pripremamo.

Budući da smo imali novčana sredstva prikupljena za potrebe odlaska u školu u prirodi, uzeli smo jedan mali dio tih sredstava za nabavu boje. Nije nam bio potreban razrjeđivač, jer je boja ekološka te se miješa i pere s vodom.

Školski majstor nam je nabavio dovoljan broj posuda za miješanje boja.

Plan djelovanja

- Poticati u djece poštovanje prema roditeljima i razumijevanje uloge roditeljstva
- osvijestiti važnost svakog člana obitelji za pojedinca
- osvještavati obveze pojedinca prema drugim članovima obitelji
- stjecati znanja o pravima i odgovornostima države prema obitelji
- stjecati znanja o pravima i odgovornostima obitelji prema svojim najmlađim članovima
- osvijestiti svakome djetetu njegovo mjesto, ulogu i poslanje u obitelji
- istraživati razdoblje očeva djetinjstva
- istraživati razdoblje upoznavanja majke i oca
- dogovoriti datum kada svi očevi mogu dobiti slobodno poslijepodne za dolazak u školu
- organizirati Dan očeva i zajedničko druženje u razredu
- informirati se o ekološkim bojama za bojanje stolaca koje u sebi ne sadrže metale
- zajednički obnavljati i bojati stolce u učionici
- oplemenjivati prostor u kojem učenici borave

- stvoriti nešto što će ostati kao trajni poklon kada učenici završe 4. razred i odu iz te učionice
- napraviti izložbu stolaca i pokazati ih svim učenicima škole
- poslati članak u *Školske novine*, *Zagorski list*, *Dječji klub* te na taj način upoznati javnost o takvoj vrsti suradnje.

Ostvareni rezultati

Zapisivanje učeničkih refleksija, pismenih sastavaka i opisa na temu *Moj otac*.

Rasprave o obavezama i dužnostima svih članova obitelji.

Pripremanje pozivnica i priredbe za očeve.

Obilježavanje Dana očeva na kojem su učenici prikazali rezultate istraživačkog rada na duhovit način.

Postavljanje razredne izložbe na panou učionice i hodnika s fotografijama i pismenim sastavcima.

Kupovina ekoloških boja u Zagrebu.

Zajedničko uređivanje i bojanje stolaca u atriju učionice. Dobivanje »novih« veselih stolaca koji krase učionicu. Slaganje sedmodnevne izložbe stolaca na hodniku škole.

Podjela diploma očevima.

Postavljanje stolaca na hodnik škole za učenike i njihove roditelje koji su dolazili na upis u prvi razred.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen glavnoj urednici školskog lista *Lahor*, ravnatelju i svim učenicima i učiteljicama škole, na roditeljskom sastanku 4.c i 1.c razreda. Objavljeni su članci u *Školskim novinama*, *Zagorskom listu* u i *Dječjem klubu*.

20. Antun Mihanović i srce grada Klanjca

Osnovna škola

Antuna Mihanovića

Lijepe naše 41, 49290 Klanjec

Telefon/telefaks: 049 550332

Tematska područja

Kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj identitetne i interkulturalne kompetencije

Cilj projekta

Proučavati sadržaje koji ukazuju na povijesnu i kulturnu važnost grada Klanjca s obzirom na turističko opredjeljenje grada, s posebnim naglaskom na značaj Antuna Mihanovića za ovaj kraj.

Voditeljica

Jadranka Husnjak

Učenci

Osam učenika u projektnoj skupini: Maja Kolar, 8. r., Filip Husnjak, 8. r., Antonio Glas, 8. r., Tamara Vučak, 8. r., Mislav Cvek, 8. r., Laura Šoban, 7. r., Demijan Kokan, 7. r., Tihomir Kroflin, 7. r.

Učenci koje će predstaviti projekt na smotri: Maja Kolar, Filip Husnjak, Laura Šoban, Tamara Vučak

OPIS

Izbor problema i istraživanje problema

Već nekoliko godina bavimo se proučavanjem kulturne baštine svojeg mjesta. Na temelju vlastitog iskustva uočili smo da turisti koji individualno dolaze u Klanjec uglavnom nemaju mogućnosti upoznati mjesto pa se o kulturnim znamenitostima raspituju kod prolaznika. Raspravljali smo i o tome da bi učenici u školi trebali o Klanjcu naučiti dovoljno da mogu dati informacije svima zainteresiranima.

Zbog turističke orijentacije Klanjca i činjenice da na tako malom prostoru postoji toliko kulturnih spomenika i znamenitih ljudi, većina je učenika nakon diskusije odlučila da se i dalje posvetimo problemu kako te činjenice približiti ljudima tj. da nađemo rješenje za bolje turističko upoznavanje Klanjca. Već smo sudjelovali na Smotri projekata na tu temu, a sada smo je odlučili proširiti.

Proučili smo zakone, internetske stranice grada Klanjca, literaturu, razne turističke prospekte, te priručnik za zavičajnu nastavu Krapinsko

– zagorske županije. Anketirali smo učenike naše škole i turiste koji su posjetili Klanjec. Tim istraživanjem stekli smo znanje i iskustvo za oblikovanje rješenja problema.

Moguća rješenja problema

- Napisati kratku povijest Klanjca koja bi bila postavljena na neko vidno mjesto.
- Napraviti sliku Klanjca na kojoj bi brojevima bili označeni važni objekti.
- Na karti Klanjca i okolice označiti znamenitosti i u legendi ponuditi objašnjenje.
- Izraditi turistički prospekt koji bi sadržavao najvažnije zanimljivosti o Klanjcu i okolici.

Najbolji pristup rješenju problema

Nakon diskusije odlučili smo se za turistički prospekt koji bi sadržavao najvažnije zanimljivosti o Klanjcu. Trebali smo još odlučiti hoće li taj prospekt biti namijenjen učenicima škole s ponuđenim zadacima ili turistima. Većina se složila za izradu turističkog prospekta za turiste koji dolaze u Klanjec individualno, tj. bez stručnog vodstva.

Plan djelovanja

Odabrati kulturne znamenitosti u »srcu« grada Klanjca s posebnim osvrtom na znamenitosti vezane uz Antuna Mihanovića, pjesnika koji je uvelike obilježio naš kraj. Time se pridružiti obilježavanju 150-te obljetnice njegove smrti koja se ove godine obilježava.

- Odabrati tekst i slike te osmisliti grafičku obradu.
- Tiskati turistički prospekt.
- Predstaviti prospekt Turističkoj zajednici grada Klanjca.
- Upoznati gradsko poglavarstvo s rezultatima našeg projekta radi financijske potpore.
- Prevesti prospekt na engleski i njemački jezik.

Ostvareni rezultati

Plan djelovanja je uglavnom realiziran. Do kraja školske godine planiramo prevesti prospekt na engleski i njemački jezik te ostvariti financijsku potporu da bismo krenuli u realizaciju tiskanja i prodaje.

Projekt je predstavljen

Projekt je predstavljen Učiteljskom vijeću i učenicima sedmih i osmih razreda.

21. Ovisnosti – debata

Osnovna škola Krapinske Toplice
Zagrebačka 12, 49217 Krapinske Toplice
Telefon: 049 232160, fax: 049 232049

Tematsko područje
**Umijeće komuniciranja i
rješavanja osobnih i društvenih problema**

Cilj projekta

- Razvijati odlučan stav protiv pušenja, alkohola, droga i drugih ovisnosti kao što su: ovisnost o kocki medijima, klađenju, kao sredstva ovisnosti opasnih za zdravlje
- naučiti prepoznati simptome ovisnosti
- razvijati zdrave životne navike, te važnost sporta, kao prevencije ovisnosti
- usvojiti saznanja o štetnom utjecaju ovisnosti na ljudski organizam
- proučiti zakonske regulative
- razvijati komunikaciju putem debate
- usvojiti pravila komunikacije.

Voditelji

Sanja Halapir i Samson Štibohar

Učenci

Učenci koje će predstaviti projekt na smotri: Tena Križnik, Fran Petrač, Monika Zrinski, Petra Ružak

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U razgovoru sa vršnjacima i kroz satove razrednog odjela potaknuli smo pitanje ovisnosti. Proveli smo usmeno anketiranje među vršnjacima i povelj razgovore sa našim roditeljima. Došli smo do zaključka da nas tema o ovisnostima zanima i krenuli smo u istraživanje.

Moguća rješenja problema

Podijeljeni u skupine dobili smo zadatke koje smo trebali istražiti na terenu. Anketirali smo, prikupili podatke analizirali ih te uz pomoć mentora odredili način rješavanja edukacije o ovisnostima uključivanjem u demokratsko načelo debate.

Najbolji pristup rješenju problema

Prikupljene podatke željeli smo prezentirati u debati kroz dvije suprotstavljene strane, ali uz prisutnost zajednice. O načelima debate posavjetovali smo se sa udrugama koje se time bave i uključili smo njihove nezavisne stručnjake u naš rad.

Plan djelovanja

Kad smo sve relevantne faktore dogovorili odredili smo način na koji smo željeli naš projekt predstaviti zajednici a to je govor o ovisnostima današnjeg vremena uz suvremene metode debatiranja. Debata ima odličnu strukturu govora u dvije suprotstavljene skupine sa neovisnim arbitrom – sucem. Debatu o ovisnostima predstavili smo u školskom holu dostupnu javnosti. Bili smo uspješni.

Ostvareni rezultati

Upoznali smo mlade da ovisnosti nisu samo o drogi alkoholu. Predstavili smo opasnosti od štetnih navika i njen dug oporavak do izlječenja.

Predstavljanje projekta

Zajedno sa mentorima upoznali smo o planu razred, školskog pedagoga, ravnatelja i roditelje, a kako bi proširili projekt i održali ga uspješnim planiramo susret kod načelnika općine. Želimo da potaknemo prevenciju i svoj glas u demokraciji za bolje civilno društvo kroz odgoj u svim razinama društva.

22. Školske kronike

Osnovna škola

Lijepa naša

Tuhelj 54, 49215 Tuhelj

Telefon/telefaks:

049 556218

Tematska područja

Kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj identitetne i interkulturalne kompetencije, razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog i globalnog identiteta

Cilj projekta

Ukazati na dugu tradiciju školstva u Tuhlju, sakupiti i sačuvati arhivski materijal vezan uz školu, zabilježiti sjećanja i svjedočanstva bivših nastavnika, djelatnika i učenika škole da bi ostala sačuvana za buduće generacije.

Voditelj

Davor Žažar, prof.

Suradnice na projektu: Ančica Slaviček, prof., Vlatka Matečić, dipl. uč

Učenci

Broj učenika u projektnoj skupini: 12

Lucija Kuhar 7. r., Tea Podjaveršek 7. r., Petra Poljanec 7. r., Paula Petrinec 7. r., Maja Jelačić 7. r., Valentina Petrač 8. r., Ljubica Šivak 8. r., Kristina Harapin 8. r., Filip Haramina 8. r., Davor Ilić 8. r., Ivan Barlović 8. r. i Dario Mustač 8. r.

Učenice koji će predstavljati projekt na smotri: Petra Poljanec, Tea Podjaveršek, Lucija Kuhar, Paula Petrinec

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Izvor ideje za naš projekt bila je spomen-ploča koja se nalazi u predvorju škole. Ona svjedoči: *1888-9 za vladanja Veličanstva Franje Josipa I. i za banovanja Dragutina grofa Khuen Hedervarya, kad je bio predstojnikom odjela za bogoštovje i nastavu Stjepan Spevec sagrađen je ovaj hram pučke prosvjete podporom kr. hrv. slav. dalm. zemaljske vlade i prinosi pučanstva.*

Zamislivši se nad spomen-pločom bili smo pod dojmom jer smo shvatili kako je naša škola zapravo jako stara. Tada smo odlučili: istražiti ćemo

povijest škole Lijepa naša Tuhelj! Okupili smo grupu koja će voditi aktivnosti. Proučili smo zakone koji su vezani uz prenošenje informacija i čuvanje starina.

Oblikovanje mogućih rješenja problema

Razmotrili smo nekoliko modela kako uobličiti naše istraživanje.

- Izraditi *powerpoint* prezentaciju
Prezentacija nam se činila kao dobro rješenje jer već imamo iskustva s izradom prezentacija, može se predstaviti na raznim mjestima i manifestacijama, a kako je u elektroničkom obliku može se staviti i na mrežnu stranicu naše škole. Ipak, naš rad smo ovaj puta htjeli predstaviti na drugačiji i nama nov način.
- Postaviti izložbu fotografija
»Slika govori više od tisuću riječi.« No nismo htjeli samo slike nego i riječi, jer se slikama ne može opisati kako je u prošlim vremenima izgledala nastava i život učenika i učitelja. Osim toga, izložba nije trajan dokument.
- Napisati i objaviti knjigu
Knjiga je trajan dokument i može dati opsežan prikaz života škole. No, loše strane ove ideje su visoki troškovi tiskanja i premalo vremena, budući da projekt treba biti gotov do kraja školske godine.
- Snimiti dokumentarni film i objaviti DVD
Film je trajan dokument prilagođen našem vremenu. No, snimanje filma je vrlo opsežan posao koji također traži novčana sredstva, a i zahtjeva poznavanje tehnike rada na filmu.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo snimiti dokumentarni film pod radnim nazivom »Školske kronike«. Složili smo se da ćemo snimanjem filma steći novo iskustvo. U 21. stoljeću DVD je medij dostupan u svakom domu, pa će i naš rad imati veći odjek. Razmišljali smo da ćemo tako napraviti nešto što će i za sto godina imati svoju vrijednost i ostati generacijama koje dolaze.

Plan djelovanja

- Razraditi koncept filma
- odabrati sugovornike koji će sudjelovati u filmu
- skupiti arhivsku građu (fotografije, videosnimci, novine, pedagoška dokumentacija..) u školi, u župnom dvoru, školskom muzeju, Državnom arhivu, Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici, kod privatnih osoba...

- prebaciti fotografije u elektronički oblik (skeniranje)
- intervjuirati bivše učenike i nastavnike škole, te rođake nekadašnjih učitelja
- izraditi scenarij
- izraditi plan snimanja
- snimiti i montirati film, izdati DVD.

Ostvareni rezultati

- Intervjuirali smo i kamerom zabilježili sjećanja 24 osobe vezanih uz povijest naše škole
- otkrili smo članke u novinama iz 19. st. »Hrvatska straža« i »Varaždinski viestnik« koji govore o školi u Tuhlju
- prikupili smo mnoštvo arhivskog materijala (uključujući 380 min. videosnimki)
- skenirali smo 410 fotografija
- objavili smo dokumentarni film na DVD-u
- otkrili smo dokument koji otkriva točnu godinu osnivanja naše škole – 1836.

Tako će zahvaljujući našem istraživanju škola 2036. proslaviti 200-tu godišnjicu.

Predstavljanje projekta

Ideja projekta iznesena je na sjednici Učiteljskog vijeća u rujnu 2010. godine.

Projekt je prezentiran ravnateljici škole 22. ožujka 2011.

Široj javnosti projekt je predstavljen u obliku vijesti putem mrežne stranice naše škole.

U planu je promocija DVD-a i premijerno prikazivanje filma »Školske kronike« na Dan škole 10. lipnja 2011. Na promociju DVD-a bit će pozvani predstavnici *Zagorskog lista* i *Večernjeg lista*.

23. Dubrava u Domovinskom ratu

Osnovna škola Antuna Branka Šimića

Krotovica 15, 10 040 Zagreb

Telefon: / telefaks: 01 2864 000

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Promicati istinu o Domovinskom ratu i braniteljima

Voditeljice

Ruža Bilić, učiteljica povijesti i Tatjana Horvat, knjižničarka

Suradnici na projektu: Branka Bilić, učiteljica i stručna savjetnica, Dubravka Čubrčić, učiteljica i Snježana Kegel, učiteljica i stručna savjetnica

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 28

Projekt će prezentirati 4 učenika (+ 2 rezerve): Iva Karačić 8. r., Filip Krznarić 8. r., Danijela Gadže 8. r. i Karla Ostojić 8. r.

Učenici Povijesne grupe koji su sudjelovali u projektu:

Učenici 8. razreda: Bošnjak, Luka; Ravlić, Tvrtko; Hercezi, Mislav; Bojanić, Kristijan; Mikac, Valentina; Korać, Dora; Bandić, Antonella; Ostojić, Karla; Gadža, Danijela; Varga, Borna; Pavić, Josipa; Tandara, Antonija; Jurić, Mihaela; Grgić, Gabrijel; Svaguša, Iva; Mlinarević, Korina; Čanić, Mario; Karačić, Iva; Brnas, Nikol; Medved, Vanna; Miloloža, Mia; Martinović, Martina; Čeko, Marija; Nevistić, Anamarija; Kramar, Martina; Palić, Petra; Krznarić, Filip; Sušac, Andrijana

Učenici 3. a i 3. b razreda: projekt *Zagreb u Domovinskom ratu*

Učenici 4. a i 4. e razreda: igrokaz *Božićna bajka*

Učenici od 1. do 8. razreda: Humanitarna akcija za razminiranje

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Povijesna skupina Škole odlučila je napraviti projekt. Najveći smo interes pokazali za temu *Branitelji* jer među nama ima mnogo djece hrvatskih branitelja. Dogovorili smo novu zajedničku temu, *Dvadeset godina od početka Domovinskog rata* i o tome obavijestili ravnateljicu i Učiteljsko vijeće. Utvrdili smo da se sve što je povezano s ratom na području

Hrvatske može pratiti kroz ratna događanja vezana uz Dubravu i tako se nametnula tema *Dubrava u Domovinskom ratu*.

Moguća rješenja

U projekt se uključilo 28 učenika kojima su podijeljeni zadaci za istraživanje. Proučili smo Ustav RH-a, Zakon o pravima branitelja i Konvenciju o pravima djeteta i kontaktirali nekoliko ustanova radi dobivanja podataka za istraživanje: Područni ured Dubrava, Ured za obranu – Seosvete i Gradsko poglavarstvo. Utvrdili smo da je veliki dio podataka nedostupan zbog tajnosti. Istraživanje se zato najviše provodilo prema razgovorima sa sudionicima rata. Učenici nižih razreda također su se priključili projektu kroz likovne radionice, igrokaze i projekt *Zagreb u Domovinskom ratu*.

Plan djelovanja

Istražujući temu utvrdili smo da je najviše branitelja iz Dubrave bilo u 145. brigadi. Održani su susreti s braniteljima, a razgovarali smo i s roditeljima i djelatnicima škole koji su sudjelovali u ratu. Učitelji koji su u vrijeme rata bili izbjeglice ili prognanici iznijeli su nam svoja iskustva u vrijeme rata i nakon povratka domovima. Istražili smo broj djece izbjeglica i prognanika koji su pohađali našu školu u vrijeme rata, te utvrdili iz kojih su krajeva izbjegli ili bili prognani.

Ostvareni rezultati

Ukazali smo na posljedice rata: poginule, invalide, minska polja, materijalnu štetu. Saznali smo da su učitelji i roditelji naše škole doprinijeli obrani domovine, primili prognanike i izbjeglice, da je Republika Hrvatska vodila obrambeni rat i da je još uvijek mnogo površina pod minama. U božićnoj humanitarnoj akciji sakupljeno je sredstava za razminiranje više od 250 m² terena, a djelatnici *Hrvatskog centra za razminiranje* održali su nam predavanje o toj temi. S projektom i ostvarenim rezultatima upoznali smo lokalnu zajednicu.

Predstavljanje projekta

Projekt je bio uspješno predstavljen učiteljima i učenicima škole, roditeljima, na televiziji.

Bit će predstavljen na lokalnom radiju, a također i na Dan škole 25. svibnja.

4

Projekti srednje škole

1. Volonterstvo

Gimnazija »Fran Galović«

Dr. Željka Selinger 3A,
48000 Koprivnica
Telefon: 048/279 801,
telefaks: 048/279 817

Tematska područja

**Umijeće komuniciranja i rješavanja
osobnih i društvenih problema, od-
govornosti i prava drugih – Projekt
građanin, ljudska prava i demokratske
građanske odgovornosti**

Cilj projekta

Osvijestiti učenike o važnosti humanog volonterskog rada te aktivnog sudjelovanja u životu zajednice.

Voditeljica

Mišela Lokotar, prof.

Učenci

Broj učenika koji su sudjelovali u izradi projekta: 110

1.b: Patricija Đurđić, Baniček Lucija, Pavlić Lucija, Fabijanec Marija, Gajski Lovro, Zvonar Lidija, Biondić Nela, Vudrag Lea, Godek Ida, Jurjenec Adela

1.c: Ivana Lukić, Neven Funtek, Dino Jakupec, Dunja Havaić, Ivona Šimunović, Dominik Horvat, Karlo Jadanić, Antonio Mikolaj, Tena Hakusek, Sara Stubić, David Emanuel Lukšić, Dominik Franjić, Elena Jadanović, Ksenija Jug, Helena Bekčec, Matej Mađerić, Iva Pošta, Denis Borščak, Helena Lazar, Domagoj Kihás, Petra Širić, Ivan Generalić, Ivana Lakuš, Ana Ljubić

1.d: Dorotea Bardek, Mirna Vengert, Ivan Orehovec, David Prelogović, Mía Šimunić

1.e: Nikolina Nemeč, Petra Dobrovoljac, Lucija Grehurec, Ivana Ivančan, Evelin Kovač, Patricija Prlog, Mateja Puž, Josipa Ruk, Tomislav Podunajec, Marija Kopričanec, Anita Vrhovac, Karlo Restek, Mateja Sirovec, Nina Sabolić, Lucija Kerovec, Alicé Ladan

1.g: Emil Kelemen, Jura Dodlek, David Bijelić, Bruno Bijelić, Lucija Sušilović, Ana Šimek, Ozana Mikulić, Marija Generalić, Jelena Bocko, Sandra Štajdohar, Ivana Trpčić, Jelena Nemeč, Ivana Janković, Lucija Gašpari, Simona Puhalo; 2.b Ivana Polančec, Martina Pintarić

2.e: Helena Fuker, Fran Jukić, Ines Sewer, Doris Baričić, Lea Bijač, Petra Gajski, Jelena Kaić, Viktorija Kikovski, Iva Kolar, Kristina Korpar, Ela Ljubić, Karolina Mikulec, Ema Peroš, Andrea Radmanić, Marjana Stipić, Lana Vidović, Dora Vrhoci, Sara Stoček

3.e: Ema Matica, Tamara Markulin

4.a: Ena Bebek, Roko Blažić, Domagoj Bobnjarić, Maja Borštnar, Katarina Čolig, Vedrana Erdec, Ana Filipović, Dunja Habek, Josipa Gregurina, Martina Gregurek, Ana Jurenec, Ivan Kadija, Lucia Matas, Juraj Pavlić, Simon Petrović, Dario Potroško, Vanja Raščanec, Maja Sirovec, Vanja Smontara, Andreja Škiljaica, Darja Tadić, Renato Toplak, Maja Trstenjak, Luka Vinceković, Tomislav Vitković, Sonja Žepina, Josip Žužul

4.c: Valentina Maljak

Učenici koji će predstavljati projekt na Smotri: Dorotea Bardek, 1.d, Lucija Sušilović, 1.g, Nikolina Nemec, 1.e, Ines Sewer, 2.e.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Između predloženih tema Mirno rješavanje sukoba, Internetsko nasilje, Kako učiti, Kretanje i zdravlje te Dobrotvorni rad, učenici su se odlučili za temu Dobrotvorni rad. Željeli su se aktivnije uključiti u volonterski rad – potaknuti ekonomskom situacijom mnogih obitelji koje je pogodila globalna kriza. Htjeli smo pomoći obiteljima kojima je to potrebno, a posebno su se posvetili radu s obiteljima s djecom.

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu učenici su predložili moguća rješenja:

- uključivanje u međunarodne projekte solidarnosti
- otvoriti zadrugu za pomoć koja bi djelovala u školi tijekom cijele godine
- prikupljati novčane priloge i uplaćivanje istih nevladinim organizacijama
- prikupljati materijalna sredstva koja učenicima više nisu potrebna
- pomoć u učenju
- pomoć starijim i nemoćnim osobama (posjećivanje i druženje)
- detektiranje siromašnih obitelji na području našeg grada s ciljem pružanja pomoći
- posjet pacijenata samaca u koprivničkoj Općoj bolnici »Dr. Tomislav Bardek«

- volontiranje na odjelu pedijatrije
- priključivanje UNICEF-ovim projektima (pomoć nerazvijenim zemljama svijeta)
- pomoć u radu javne kuhinje.
- Navodeći jake i slabe strane svakog rješenja dogovorili smo najbolji pristup za rješavanje našeg problema.

Najbolji pristup rješenju problema

- Obratiti se za pomoć Caritasu crkve
- ponuditi pomoć Centru za socijalnu skrb
- obratiti se Crvenom križu grada Koprivnice i ponuditi im pomoć.

Plan djelovanja

Nakon izbora problema krenuli smo u realizaciju. Prikupljali smo različiti materijal (novine, fotografije, knjige o volonterstvu, članke s interneta), samostalno smo pisali o socijalnim problemima u društvu. Inicirali smo sastanak s vlč. Krunoslavom Pačalatom gdje je dogovorena suradnja škole i župnog Caritasa župe Bl. Alojzija Stepinca, Selingerova 16.

U suradnji s velečasnim, uključili smo se u rad s ostalim volonterima župnog Caritasa.

Kroz prezentaciju koja obrađuje temu volonterstva upoznali smo širu populaciju učenika naše škole sa svrhom i ciljevima projekta. Potom smo krenuli u prikupljanje materijalnih sredstava (odjeća, obuća, igračke, konzervirana hrana, školski pribor...).

Održali smo sastanak s ravnateljicom Centra za socijalnu skrb gospođom Sanjom Petrović.

U suradnji s Centrom detektirali smo 15 najpotrebitijih obitelji koje je Centar uputio u Caritas župe Bl. Alojzija Stepinca. Tijekom prosinca, mjeseca darivanja, dijelili smo prikupljena materijalna sredstva. Izmjenjujući se, volontirali smo od 13 do 15 sati pomirujući pritom školske obaveze i humanitarni rad. Priključili smo se i radu volontera župe na terenu. Naš zadatak bila je podjela poklon paketa siromašnim obiteljima iz okolice grada s namjerom da učinimo nadolazeće blagdane što ugodnijima. Tijekom aktivnosti u župnom Caritasu za pomoć su nam se obratile dvije trudnice koje su nam ukazale na problem vezan uz osobnu i higijenu male djece s obzirom na nezaposlenost i visoke cijene higijenskih proizvoda. Potaknuti time u siječnju i veljači nastavili smo s prikupljanjem materijalnih sredstava; ovaj puta to su bili higijenski proizvodi. Kroz satove razrednog odjela izvijestili smo učenike o provedenoj akciji te ih zamolili za daljnju suradnju.

U suradnji s Centrom inicirali smo pomoć u učenju djeci osnovne škole koja teže savladavaju redovni nastavni program. Da bismo što bolje pružali pomoć, psihologinja Maja Ernečić kratko nas je educirala o pristupu prema djeci s poteškoćama u učenju. U prostorima Centra svakodnevno pružamo pomoć iz gotovo svih predmeta, a najzastupljeniji među njima su matematika, hrvatski jezik, engleski jezik i povijest. Pozitivnim pristupom, pomoći u ispravljaju ocjena, već smo im postali prijatelji i dobri uzori.

U ožujku smo priredili poklon pakete i posjetili dvije trudnice. Za tu smo priliku prikupili dječju odjeću, pelene, igračke, higijenske proizvode za novorođenčad i ostala nužna sredstva.

Ponovno smo organizirali akciju podjele proizvoda za osobnu higijenu i sredstava za čišćenje kuće već spomenutim obiteljima.

Također sudjelujemo u akcijama koje provodi gradsko društvo Crvenog križa kao što je obilježavanje važnijih datuma.

Pružamo i pomoć starijim osobama koje žive same na način da brinemo o njihovim socijalnim potrebama (razgovor, čitanje i sl.). Starijim osobama koje se teže kreću pribavljamo potrepštine iz dućana i ljekarne.

Ostvareni rezultati

Provedene ankete učenika, održani sastanci sa stručnim osobama (navedeni u plan djelovanja). Upoznata lokalna zajednica sa projektom. Održane prezentacije učenicima koje su ih potaknule na razmišljanje o važnosti aktivnog sudjelovanja u životu zajednice. Sakupljena materijalna sredstva i upućena potrebitim obiteljima.

Predstavljanje projekta:

Projekt je predstavljen Vijeću učitelja Gimnazije »Fran Galović«, lokalnoj zajednici putem Radio-Drave, na satovima razrednog odjela, Vijeću učenika i Vijeću roditelja, svim zaposlenicima Centra za socijalnu skrb, Caritasu župe Bl. Alojzija Stepinca.

2. Jesmo li svjesni problema u komunikaciji?

Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac
Dr. Ivana Kranjčeva 5, 48350 Đurđevac
Telefon/telefax: 048 812021

Tematsko područje
**Umijeće komuniciranja
i rješavanja osobnih i
društvenih problema**

Cilj projekta

Poboljšanje komunikacije među mladima i osvijestiti mlade na probleme u komunikaciji

Voditeljica

Dušanka Vergić, prof.

Učenicima

Učenicima 3.b razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Senjan Anja, Jakelić Lucija, Kovačev Nika, Kovačev Nikolina, Šklebar Viktorija, Leščan Mirta, Kovačić Lucia.

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Kovačić Lucia, Kovačev Nika, Senjan Anja, Kovačev Nikolina.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Članice knjižničarske grupe odlučile su istraživati probleme u komunikaciji među mladima. Primijećeno je da mladi imaju sve više problema u direktnoj komunikaciji »licem u lice« i da sve manje pažnje posvećuju neverbalnoj komunikaciji. Sve više mladi komuniciraju putem društvenih mreža gdje komuniciraju pisanim porukama ne poštujući pravopis i gramatiku. Mladi komunikaciju putem mreža vode i neprimjerenim vokabularom, koriste određene znakove kojima pokušavaju zamijeniti neverbalnu komunikaciju, a da toga nisu ni svjesni. Provedeni su razgovori s nastavnicima i stručnim suradnicima te anketa na uzorku učenika naše škole.

Moguća rješenja problema

Učenicima su uočile 6 mogućih rješenja : više razgovora učenika s roditeljima i prijateljima, tečajevi govorničtva u školi, čitanje (lektire i odgovarajuće literature), smanjivanje broja dostupnih društvenih mreža,

uključivanje učenika u aktivnosti u školi i izvan škole te radionice u školi. Odvagnuvši prednosti i nedostatke mogućih rješenja odlučile su se, za po njima, najbolje rješenje.

Najbolji pristup rješenju problema

Najbolje rješenje je provesti radionice u školi u razrednim odjelima gdje će se učenicima pokazati važnost neverbalne komunikacije i vježbati komunikacija među mladima. Ovo je najbolji pristup jer u organizaciji i realizaciji imamo potporu ravnateljice i stručnih suradnica.

Plan djelovanja

Nakon što je iz razgovora s profesorima i stručnim suradnicima potvrđen problem u komunikaciji među mladima i nakon rezultata ankete učenice su zajedno s pedagoginjom osmislile radionicu. Osmišljenu radionicu provele su u razrednim odjelima.

Ostvareni rezultati

Učenice koje su sudjelovale u izradi projekta razvile su kompetencije koje će moći koristiti u daljnjem školovanju i u svakodnevnom životu. Ostale učenike i učenice škole osvijestile su o važnosti dobre komunikacije među mladima i važnosti direktne komunikacije »licem u lice«.

Javno predstavljanje projekta

S projektom su upoznati Nastavničko vijeće, Vijeće učenika i roditelji na roditeljskim sastancima, a nakon predstavljanja na županijskoj Smotri bit će predstavljen i lokalnim medijima i na stranicama škole.

pili u kontakt s ljudima koji se bave s tim problemom diljem svijeta. Oni su nam davali savjete i preko njih smo bili u kontaktu s nekim osobama koje su tome posvetile svoj život.

Plan djelovanja

Namjeravamo preko naše stranice i dalje ostati u kontaktu s tim osobama, tražiti daljnje mogućnosti da bismo mogli informirati što više ljudi i poticati one koji se bave bio uzgojem hrane. Planiramo i pokretanje internetske stranice u kojoj bi javnost redovito obavještavali o našem djelovanju.

Predstavljanje projekta

Naš projekt planiramo predstaviti i kroz ono čime se bavimo – umjetnost, te napraviti izložbu slika i fotografija, a zatim i koncert.

Postignuća

Napravili smo anketu u našem gradu i time informirali sugrađane o dotičnom problemu. Veliki smo dio javnosti informirali i putem naše stranice na internetu.

4. Zalogajnica za učenike

Srednja škola Konjščina

Matije Gupca 5, 49282 Konjščina

Telefon/telefaks: 049 465141, 049 464356

Tematsko područje

Ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti

Cilj projekta

Uključivanje učenika u svakodnevne probleme i njihovo rješavanje

Voditeljica

Željka Florjan Kiseljak, prof.

Učenici

Učenici 3.a razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Valentina Car, Valentina Havoić, Valentina Parlaj, Ivana Majdak, Mateja Špoljar, Nikolina Pažur, te Matija Buden iz 4.b.

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Valentina Car, Valentina Havoić, Valentina Parlaj, Ivana Majdak

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Na početku školske godine učenici i profesori susreli su se sa zatvorenom roletom školske kantine. Prethodnih školskih godina školska kantina je bila otvorena te su učenici stekli naviku doručkovanja u toploj školskoj blagovaonici. Zbog odlaska djelatnice kantine u mirovinu, kantina je prestala raditi. Prilikom anketiranja učenika i profesora, učenici trećeg razreda došli su do spoznaje da bi učenici ponovno radije jeli u školi i da im je izlaženje iz školske zgrade za vrijeme velikog odmora problem.

Moguća rješenja problema

Učenici su iznijeli nekoliko mogućih rješenja: osposobiti postojećeg djelatnika škole za rad u kantini, zaposliti novog djelatnika na ispražnjeno radno mjesto, iznajmiti prostor nekome izvan škole. Razmotrivši mogućnosti te prednosti i nedostatke svakog od ovih rješenja, učenici su odabrali najbolje rješenje.

Najbolji pristup rješavanju problema

Od iznesena tri prijedloga najprihvatljivijim se pokazalo iznajmljivanje prostora školske kantine nekome izvan škole. Prva dva prijedloga nisu ostvariva zbog zakonskih ograničenja.

Iznajmljivanje prostora školske kantine nekoj pekari jedino je prihvatljivo i ostvarivo rješenje.

Plan djelovanja

Učenici su na sjednici Vijeća učenika ravnatelju iznijeli problem. Nakon toga ravnatelj iznosi problem Školskom odboru, koji odlučuje da se prostor školske kuhinje iznajmi. Povjerenstvo je donijelo odluku da se raspiše natječaj za iznajmljivanje školske kuhinje vanjskom društvu.

Ostvareni rezultati

Na natječaj su stigle četiri ponude.

Između te četiri ponude povjerenstvo je odabralo ponudu poduzeća Trgomlin d.o.o. Beloslavec.

Dana 2. siječnja 2011. otvorena je školska kantina.

Kantina nudi svježe pekarske proizvode, raznovrsne sendviče, te bogat izbor hladnih i toplih napitka, mlijeko, sladoled i slatkiše.

Učenici više ne izlaze iz školske zgrade kako bi kupili jelo i piće, jer sada imaju sve što im je potrebno u prostorijama škole, na dohvat ruke.

Veoma su zadovoljni cijenom i ponudom proizvoda te uslugom.

Iznajmljeni prostor školi donosi prihod od 40.000,00 kn godišnje.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen Vijeću roditelja na sjednici 25. siječnja 2011., Vijeću učenika 25. siječnja 2011. te na Nastavničkom vijeću 8. ožujka 2011.

Nakon predstavljanja na Županijskoj smotri projekt će biti objavljen na internetskim stranicama Škole.

5. Uvođenje građanskoga odgoja – poziv na stvaralačku avanturu

Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Ruđera Boškovića

Vukovarska 209, 31 000 Osijek

Telefon/telefax:

031 501 933, 031 495571; 031 505 341

Tematsko područje
Građanski odgoj

Cilj projekta

Osvijestiti društvo da u procesima promjena u školstvu treba kvalitetno provoditi obrazovnu i odgojnu politiku na način da se unaprijede vlastita znanja i vještine budućih građana koji će se znati zauzeti za sebe i izboriti za svoja prava

Voditeljice projekta

Jasna Sudarić, prof. i Gordana Popović, prof.

Učenici

Učenici 3. i 2. razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Ena Tomić, Donna Vadlja, Gordan Marijanović, Elvira Pek, Domagoj Šubarić, Lara Grbec, Ivana Jozić, Lara Maričić

Učenici koji će predstavljati projekt na smotri: Ena Tomić, Donna Vadlja, Gordan Marijanović, Elvira Pek

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Proces školovanja djece i mladih na svim razinama u Hrvatskoj posljednjih godina doživljava učestale promjene ili bar najave tih promjena. Uvođenje građanskoga odgoja u škole smatramo pozitivnom promjenom jer će škole trebati sadržaje o ljudskim pravima koje će moći praktično primijeniti.

Putem anketa i intervjua, koje smo proveli u našoj školi, uvjerali smo se da, za sada, učenici, nastavnici i roditelji malo ili gotovo ništa ne znaju o novom programu. Mi, koji smo se do sada bavili projektnom nastavom u okviru Projekta građanina, spoznali smo da nam ne trebaju promjene radi promjena, nego želimo jednu novu kvalitetnu dimenziju ostvarivanja i provedbe tog predmeta u školi.

Moguća rješenja problema

Prikupljali smo informacije, novinske članke i ostale materijale koji su u našoj sredini upućivali na različite pristupe rješavanja problema. Zaključili smo da se u našoj sredini građanski odgoj može provesti na klasičan (tradicionalan) i istraživački (suvremen) način.

Najbolji pristup rješenju problema

Predložimo suvremeni pristup nastavi građanskoga odgoja, što uključuje projektnu nastavu, radionice, diskusije, debate, igranje uloga, istraživanje, učenje putem interneta i dr.

Na ovaj način nastojimo osvijestiti mlade kako se služiti interaktivnim metodama za cjeloživotno učenje i poučavanje putem konkretnih aktivnosti u promicanju građanskih prava i odgovornosti. Naš tim djelovao je na više načina: debatom u razredu (na satu SRO-a), otvaranjem foruma na stranicama naše škole te na raznim drugim forumima i na facebooku, kreiranjem prigodnih plakata i letaka, sudjelovanjem u radio-emisijama na lokalnim stanicama i dr.

Plan djelovanja

Naš akcijski plan uključivao je razgovore s poznatim osječkim i drugim stručnjacima za pitanja *građanskoga odgoja* te posjet Županijskom i Gradskom poglavarstvu i ostalim kompetentnim institucijama u našem gradu, a zatim promidžbe u lokalnoj sredini te sudjelovanje u stručnim i ostalim tijelima naše i drugih škola i srednjoškolskih domova.

Sažetak projekta

Svjedoci smo afirmiranja ljudskih prava i podizanja opće svijesti o vrijednosti zaštite djece i mladih, ali, na žalost, često u ugrožavanja i ne ostvarivanja njihovih prava.

Mladi, koji su u svom razvoju skloni prihvaćanju različitih vrijednosti, izloženi su opasnostima od nametnutih potreba do različitih načina financijskoga, emocionalnoga i medijskoga zlostavljanja. U razvijanju pretpostavki za sustavno uvođenje građanskoga odgoja i obrazovanja nužno je utvrditi koje kompetencije treba razvijati kod mladog čovjeka da bi on postao građanin koji zna svoja prava i pronalazi načine za njihovo ostvarenje. Međusobna suradnja predstavnika vlasti, ministarstva, lokalne zajednice, nastavnika, roditelja, i javnih medija u tome ima veliku ulogu.

Potaknuti ovakvim razmišljanjima vijest o uvođenju predmeta građanski odgoj u škole odjeknula je poput bombe te smo odlučili istraživati

i ponuditi rješenja kako najava ne bi ostala mrtvo slovo na papiru bez prikladnoga načina provođenja u praksi.

Proveli smo ankete koje su nam potvrdile, već poznate činjenice, da mladi ljudi, njihovi roditelji i nastavnici vrlo malo znaju što je to građanski odgoj, a pogotovo da će se od jeseni uvesti u školski sustav na različite načine. Proučili smo Nacionalni program odgoja i obrazovanja za ljudska prava i odlučili istražiti koliko o tome znaju učenici, roditelji ali i nastavnici.

Posjetom gradskom poglavarstvu utvrdili smo da Grad i Županija izdvajaju značajna sredstva za različite aktivnosti koje su mladima grada Osijeka ponuđene. Kroz te aktivnosti provodi se i politika građanskoga odgoja. Cilj je osvijestiti mlade da i oni svojim djelovanjem mogu uočiti probleme u svojoj sredini te raditi na njihovu rješavanju, a ne čekati da im netko drugi nameće svoja rješenja.

Stoga, spoznali smo da se mladi trebaju više uključivati u rad raznih udruga, centara, organizacija, a mogu poslužiti razni edukativno-informativni materijali kojima bismo ih mogli motivirati i poticati na važnost uvođenja građanskoga odgoja u škole na istraživački način.

Predstavljanje projekta

Učenicima naše škole na satovima SRO, zainteresiranim nastavnicima, na županijskoj smotri, predstavnicima lokalne zajednice te zainteresiranim osnovnim školama.

6. Nacionalizam mladih u našem društvenom okružju

Ekonomska i upravna škola Osijek

Trg Sv. Trojstva 4, 31000 Osijek

Telefon i telefaks: 031 212 670

Tematsko područje

Demokratsko građanstvo

Voditelj

Dalibor Popović, prof.

Učenici

3.b razred upravnog smjera, posebno se istakli: Dorotea Balić, Mateja Lujčić, Ivana Lozančić, Pierre Lučić, Dejzi Ugljik, Sara Murat, Dragana Šarić, Dragana Dokić, Nataša Budimir, Milica Krička, Martina Kiš

Cilj projekta

Podučiti mlade u vlastitoj sredini o štetnosti nacionalizma

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Sami učenici uočili su u svakodnevnom kontaktu sa vršnjacima da mladi ne razlikuju nacionalnu svijest od nacionalizma, nacionalni ponos i bogatstvo vlastitog naroda od ponižavanja, omalovažavanja drugih, »različitih«, najčešće po nacionalnoj osnovi.

Istražujući polazni stav u razgovorima i provedenoj anketi, koristeći se slučajnim uzorkom te kontrolnom skupinom dobiveni su porazni rezultati o neznanju mladih.

Kako su istraživači učenici upravnog smjera i odabrali su za svoj životni poziv bavljenje zakonom, bilo je smisljeno krenuti od pozitivnih pravnih akata ka općenitijim, pristupačnim dokumentima ili iskustvima samih ljudi; stoga je analiza materijala dnevnog tiska, tv-emisija, govor mržnje na internetu tzv. navijača bio dokazni materijal stvarnog stanja.

U radu su korištena dragocjena iskustva i drugih učenika poput dugogodišnje suradnje sa Prosvjetno-kulturnim centrom Mađara u RH-a, Osijek te učenika s područja Vukovarsko-srijemske županije.

Moguća rješenja problema

Našim učenicima se učinilo da su prvenstveno potrebne dopune postojećih pravnih dokumenata u smislu veće jasnoće, preciznosti i upozornije, kažnjivosti nacionalističkog djelovanja.

Znajući za golem utjecaj medija preporuka je da mediji iznose više pozitivnih primjera rješavanja međunacionalnih problema, suradnje među ljudima, umjesto da senzacionalistički ističu samo probleme, zloupotrebe i sl. očekujući da gledatelji sami zaključe što je ispravno.

Kao primjer dobrog djelovanja je prosvjetno iskustvo predmeta Ljudska prava, koji učenici upravnog usmjerenja uče u trećoj godini školovanja, pa preporučuju proširenje ovakve prakse u sva usmjerenja kako osnovne tako i srednje škole

Najbolji pristup rješenju

Smatramo da pozitivna iskustva u odgoju i obrazovanju za ljudska prava i demokratsko građanstvo treba prenijeti na sve razine i oblike obrazovanja, bilo kao poseban predmet npr. Ljudska prava, Građanski odgoj i sl., bilo kao slobodan izbor – izborni predmet od osnovne škole nadalje.

Plan djelovanja

U ovom trenutku učenici koji izrađuju projekte iz područja ljudskih prava i demokratskog građanstva volontiraju u drugim razredima svoje škole i drugim školama koje ih pozovu po tematskom izboru; to su sastanci razredne zajednice ili tematska druženja strukovnih škola. Ovakvo djelovanje pokazalo se zahvalnim i mnogi učenici su informirani i zadovoljni. Nastavit ćemo tako sve dok nas budu zvali.

Predstavljanje projekta

Tema Nacionalizam u našoj sredini prvi put je predstavljena za Dan škole 18. ožujka 2011. godine u prostorima Ekonomske i upravne škole Osijek

24. ožujka 2011. održana je međuškolska smotra projekata iz područja ljudskih prava u Prosvjetno-kulturnom centru Mađara u RH-a, Osijek

Prema planu, početkom travnja, u prostorijama Ugostiteljske i turističke škole Osijek održat će se međužupanijska smotra projekata iz područja ljudskih prava i demokratskog građanstva

7. Siromaštvo u našoj sredini

Prosvjetno-kulturni centar Mađara u RH

Drinska 12a, 31000 Osijek

Telefon:031/ 274 339

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Informiranje i senzibiliziranje javnosti o problemu siromaštva i socijalne isključenosti, organiziranje humanitarnih akcija te osvješćivanje javnosti o potrebi povećanja naknade za nezaposlene

Voditeljica

Mirela Berlančić, prof., Diana Dorkić, prof.

Učenicima

Broj učenika u projektnoj skupini: 9

Barbara Bakai, David Becskei, Karolina Topić, Marko Kolić, Mihael Živić, Noemi Šipoš, Viktorija Balint, Noemi Hajek, Zoltan Lakatoš

Popis učenika koji će predstavljati projekt na Smotri: Marko Kolić, Barbara Bakai, Karolina Topić, David Becskei

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Tijekom školske godine 2010/2011. učenici Prosvjetno-kulturnog centra Mađara u RH, Osijek, suočili su se s velikim problemom - siromaštvom u svojoj sredini. Prevelika nezaposlenost jedan je od negativnih čimbenika koji uzrokuju bijedu i siromaštvo, a učenici je osjećaju i u vlastitim obiteljima i sredini. Za potrebe ovog projekta izrađena je anketa u kojoj su dobiveni relevantni podaci o zaposlenosti roditelja, tj. o ekonomskoj slici u kojoj se nalaze obitelji učenika Centra. Posljedice neimaštine iznimno su velike: roditelji ne mogu platiti mliječnu kuhinju, maturnu ekskurziju, izradu putovnica, prijevoz. Posljedice recesije osjećaju se i na razini škole. Odustalo se od planiranog trodnevnog puta u Republiku Mađarsku. Za potrebe projekta učenici su proučili Ustav RH-a, Zajednički memorandum o socijalnom uključivanju, koji je potpisala Vlada RH-a i nadležno ministarstvo s Europskom komisijom, Program borbe protiv siromaštva i isključenosti u Hrvatskoj koje je objavilo Mi-

nistarstvo rada i socijalne skrbi Republike Hrvatske. Učenici su razgovarali s ravnateljem Centra, odvjetnikom, vijećnikom u općini Kneževi Vinogradi, socijalnim radnikom u Centru za socijalnu skrb Osijek, dje-latnicom na Zavodu za zapošljavanje Osijek. Prosljedili su elektronsku poštu Vladi RH-a, Osječko-baranjskoj županiji, vijećniku u općini Kneževi Vinogradi, brojnim političkim strankama, sindikatima, a brojne informacije prikupili su iz različitih medija (internet, tv, časopisi).

Moguća rješenja problema

Raspravljajući o problemu, učenici su predložili nekoliko rješenja koja bi bila prihvatljiva cjelokupnom društvu:

- jačanje solidarnosti
- informiranje i senzibiliziranje javnosti o problemu siromaštva i socijalne isključenosti
- organiziranje humanitarnih akcija
- osvješćivanje javnosti o potrebi povećanja naknade za nezaposlene
- organiziranje javnih radova.

Teško je izdvojiti najbolje rješenje jer problem zahtijeva istodobno djelovanje na svim razinama.

Najbolji pristup rješenju problema

Proučavajući socijalnu politiku i situaciju, naš je istraživački tim podržao javnu politiku, ali uz određenu prilagodbu. Svi aspekti borbe protiv siromaštva imaju minimalnu financijsku potporu te ih treba nadograditi. Kao najbolje rješenje naš je tim izabrao osvješćivanje javnosti o potrebi povećanja naknade za nezaposlene. Prema Ustavu Republike Hrvatske svatko ima pravo na dostojanstven život, a male naknade to onemogućavaju.

Plan djelovanja

Učenici su shvatili da i vlastitim djelovanjem i promišljanjem mogu pomoći socijalno ugroženim pojedincima i skupinama. Organizirali su humanitarnu akciju te pružili pomoć prijeko potrebnima. Također su informirali i senzibilizirali javnost o problemu siromaštva i socijalne isključenosti te ukazali na potrebu povećanja naknade za nezaposlene.

Ostvareni rezultati

Tijekom projekta pokrenuta je cijela hrvatsko-mađarska zajednica, koja je sudjelovala u humanitarnoj akciji za socijalno ugrožene. Humanitarna akcija predstavljena je i na natječaju *Ljudi za ljude* koji je organizirao Informacijski centar EU u Hrvatskoj. Tim je osvojio treće mjesto, a na-

gradu je uručio šef Delegacije Europske unije u RH-a veleposlanik Paul Vandoren. Zahvalnost smo dobili i od mađarskog veleposlanika gospodina Ivana Gabora. A najljepša nagrada bio je osmijeh socijalno ugroženih pojedinaca i skupina. Javnost je upoznata s malim naknadama za nezaposlene, a akcija za osvješćivanje javnosti o potrebi povećanja naknade se nastavlja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen više puta na satima hrvatskog jezika, na susretu s učenicima Ekonomske i upravne škole Osijek (24. ožujka 2011.), na županijskoj smotri (travanj 2011.).

8. Putuješ li? – razvijanje kulturnog identiteta i interkulturalizma srednjoškolaca kroz putovanja

Privatna srednja ekonomska škola

INOVA s pravom javnosti

3. Vrbik, 10000 Zagreb

Telefon/telefaks:

01/4662893; 01/4662894

Tematska područja

Kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj identiteta i interkulturalne kompetencije

Cilj projekta

Razviti kod učenika:

- a) kompetencije demokratskog građanstva
- b) vrijednosti kulturne tolerancije i interkulturalizma
- c) vještine samostalnog pronalaženja informacija, anketiranja i intervjuiranja uključenih aktera
- d) vještinu osobnog i grupnog donošenja odluka
- e) vještinu timskoga rada
- f) interdisciplinarno znanje o svojoj i drugim kulturama kroz sadržaje nastave zemljopisa, materinjeg i stranih jezika koji se proširuju znanjem pojedinih područja sociologije i političkih znanosti – i aktivnu primjenu toga znanja
- g) poznavanje pojma javnih politika i njihovo djelovanje u području interkulturalizma
- h) kreativnost i inovativnost u sagledavanju i rješavanju problema kulturnih identiteta i interkulturalnosti
- i) kreativnost i inovativnost u pronalaženju konkretnih strukturalnih i sadržajnih rješenja koja bi srednjoškolcima omogućila da lakše i češće putuju i neposredno upoznaju druge kulture.

Voditeljica

Karmen Ratković, prof.

Učenici

Sanja Čejvanović (1. razred), Mateo Đurasek (1. razred), Ivana Džalto (1. razred), Mateo Hujzerović (2. razred), Antonija Jeskov (1. razred), Ivor Kolarić Bilić (2. razred), Luka Kovačić (2. razred), Andrija Maček (2. razred), Maja Petras (2. razred), Robert Prljević (2. razred), Denis Rogulj (2. razred), Antonela Skoko (2. razred)

OPIS

Izbor i istraživanje problema

U našoj se školi redovito održavaju radionice na temu kulturalnih stereotipa i predrasuda i njihova prevladavanja. Na radionicama se pokazalo da su kod naših učenika predrasude prema drugim kulturama usađene već u obiteljima i to ponajviše zbog straha i nepoznavanja drugih kultura i stereotipnih slika o njima prisutnih u medijima. Shvatili smo da je gotovo jedini i nama najzanimljiviji način da nadvladamo vlastite stereotipe i predrasude – ostvariti intenzivniji i neposredan doticaj s drugim kulturama kroz druženja i putovanja.

Odlučili smo se za proaktivni pristup tome problemu – manje smo se bavili pitanjima njegovih uzroka, a više traženju načina kako da se srednjoškolcima na institucionalnoj i strukturalnoj pomogne da više putuju po Hrvatskoj i inozemstvu i ostvaruju neposredan dodir s drugim kulturama.

Istodobno smo, radeći na ovome problemu, doznali da je očuvanje kulturne raznolikosti od velike važnosti i veliki izazov Europskoj Uniji koja nakon svakog svog proširenja postaje sve raznolikiji skup jedinstvenih identiteta. Slogan Europske Unije »ujedinjeni u raznolikosti« zagovara temelj svih njezinih strategija, politika i smjernica, odnosno stav prema jedinstvenoj zajednici različitih identiteta koji dijele jednaka prava i obveze. Pitali smo se – gdje je tu Hrvatska?

Moguća rješenja problema

1. Kulturna raznolikost i obrazovanje – utjecati na naše nastavnike da pojačaju obrazovne sadržaje temama kulturalne raznolikosti, utjecati na upravu škole da omogući izbor učenja nekog od manjinskih jezika (turski, češki...), organizirati u školi tjedne drugih kultura, pozivati goste i prikazivati filmove manjinskih kultura, organizirati u školi međureligijske susrete.
2. Kulturna raznolikost i kulturne politike – pregled dokumenata i aktivnosti međunarodnih organizacija (Europska Unija, UNESCO, Vijeće Europe, Svjetska turistička organizacija) pokazuje da se problematika kulturne raznolikosti i interkulturalnog dijaloga razmatra na visokim razinama – sada ih s tih razina treba spustiti na nacionalne, regionalne i lokalne razine da bi se ono što se apstraktno priča realiziralo u konkretnim mjerama, odnosno raznim politikama, osobito onih koje se odnose na mlade.

3. Kulturna raznolikost, putovanja, kulturna suradnja i razmjena učenika – istražiti postojeće programe kulturne suradnje i razmjene srednjoškolaca, uključiti učenike naše škole u te programe, predložiti nadležnim institucijama intenziviranje onih aspekata postojećih programa koji su namijenjeni upravo srednjoškolcima (koji su još maloljetni), a ne samo širokoj populaciji mladih (što u najvećem broju uključuje punoljetne osobe), formiranje programa međunarodne razmjene u okviru naše škole, uključivanje roditelja u projekt, izrada internetskih portala koji distribuiraju informacije za srednjoškolce i prosljeđuje linkove na ostale relevantne internetske stranice, izrada interaktivne mape servisa za putovanja i kulturnu razmjenu namijenjenu srednjoškolcima.

Najbolji pristup rješenju problema

Odlučili smo se za nama najzanimljiviji pristup koji nas ujedno i najviše motivira za rad na ovom problemu – Kulturna raznolikost, putovanja, kulturna suradnja i razmjena učenika.

Plan djelovanja

1. Pripremne radionice stjecanja vještina timskog rada s projektnim timom
2. izbor specifičnog i konkretnog problema u području kulturalnih identiteta i interkulturalizma – proaktivni pristup
3. provođenje ankete među svim učenicima naše škole o tome koliko i na koje načine putuju i upoznaju druge kulture, obrada ankete i izrada hodograma daljnjeg istraživanja
4. istraživanje postojećih institucija i programa koji su usmjereni na poticanje putovanja i kulturne razmjene srednjoškolaca
5. intervjuiranje predstavnika institucija i provoditelja programa: Agencija za mobilnost, Agencija za odgoj i obrazovanje, Culturelink, Hrvatski ferijalni i hostelski savez, Interkultura, Institut za migracije
6. obrada i interpretacija intervjua te izrada prijedloga poboljšanja i/ili promjene postojećih mjera da bi se one prilagodile specifično srednjoškolskoj populaciji
7. provođenje ankete među svim roditeljima naše škole da bismo ispitali njihova voljnost za suradnju i podršku njihovoj djeci da sudjeluju u programima putovanja i kulturne razmjene
8. izrada internetskog portala koji distribuiraju informacije za srednjoškolce i prosljeđuje linkove na ostale relevantne internetske stranice za putovanje i kulturnu razmjenu mladih

9. ostvarivanje suradnje s kulturnom udrugom WHW – Što kako i za koga – da bismo projekt predstavili u okviru velikoga međunarodnog projekta Europske kulturne prijestolnice
10. ostvarivanje suradnje s udrugom MULTI-KULTI, da bismo naše učenike uključili u njihove programe
11. ostvarivanje suradnje s CMS-om – Centrom za mirovne studije u okviru njegova programa »Azilanti«.

Ostvareni rezultati

Provedba projekta još je u tijeku. Do sada smo napravili anketa s ostalim učenicima i roditeljima naše škole, proveli smo dio intervjuja s predstavnicima institucija i provoditeljima programa putovanja kulturne razmjene mladih. Tijekom dosadašnje provedbe projekta stekli smo vještine samostalnog pronalaženja informacija, anketiranja i intervjuiranja uključenih aktera, vještinu osobnog i grupnog donošenja odluka, vještinu timskoga rada, proširili smo svoje znanje o postojećim politikama uključivanja mladih u kulturnu razmjenu i putovanja, te razvili kreativnost i inovativnost u sagledavanju i rješavanju problema kulturnih identiteta i interkulturalnosti.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen:

- nastavnicima i učenicima naše škole na nastavničkom vijeću i satovima razredne zajednice
- roditeljima na roditeljskim sastancima
- predstavnicima institucija s kojima smo provodili intervju i ostvarili suradnju: Agencija za mobilnost, Culturelink, Hrvatski ferijalni i hostelski savez, Interkultura, Institut za migracije.

Projekt još namjeravamo predstaviti:

- u okviru većeg projekta udruge WHW – Što kako i za koga
- internetskim portalom koji je u izradi, a namijenjen je distribuiranju informacija za srednjoškolce i prosljeđivanju linkova na ostale relevantne internetske stranice za putovanja i kulturnu razmjenu mladih
- u okviru radioemisije »Zašto tako?« na HR1
- izradom *video-clipa* kojim pozivamo mlade da putuju i pokazujemo im kako da to ostvare

9. Pred vratima Europe

Druga srednja škola Beli Manastir

Školska 3, 31300 Beli Manastir

Telefon/telefaks:

031 703306; 031 705206, 031 705707

E-adresa:

ss-beli-manastir-503@skole.htnet.hr

Tematsko područje

Osobna prava i odgovornosti i prava drugih

Cilj projekta

Osposobiti učenike za uočavanje problematike sadašnjosti i budućnosti, traženje rješenja kroz timski rad i suradnju, naučiti se kompromisu, pravu na informiranje i aktivnom djelovanju u zajednici.

Voditeljica

Jasminka Berend, prof.

Učenci

Anđela Durdov, Vanesa Mihajlović, Marijana Mijatović, Dijana Šovakov, Kristina Džankić, Monika Joh, Martina Grgić, Biljana Maksimović

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Od niza predloženih tema u sklopu djelovanja javne politike učenici su se odlučili za temu koja je po njihovom mišljenju najaktualnija u vrijeme završetka pregovora Republike Hrvatske s Europskom Unijom, a na što ih je potaklo niz informacija u sredstvima javnog informiranja, ali i sumnjičavost sugrađana o boljitku naše budućnosti.

Znajući kako će se građani izjasniti na referendumu o ulasku u Europsku Uniju, a smatrajući kako o istom pitanju imaju svoj stav, a koji je najčešće negativan, učenici su se odlučili djelovati svojim načinom – Projektom građanin, a što je imalo za cilj zainteresirati naše sugrađane za naše sutra – Europsku Uniju.

Učenici su u istraživačkom radu proveli niz anketa i intervjuja na zadanu temu, obradili dobivene odgovore i napravili analizu. Ankete su radili na uzorku od 15 do 17 godina i od 30 do 50 godina. Ankete su imale višestruki cilj: organizacija i ustroj Europske Unije, države članice, Lisabonski ugovor, ciljevi Europske Unije, obrazovanje, zapošljavanje, gospodarstvo, boljitak življenja i slično.

Intervjui su rađeni s braniteljima, umirovljenicima, ali i sa građaninom Republike Slovenije, što je bilo vrlo poučno, jer su učenici dobili odgovore na pitanja od naših građana i građana zemlje članice Europske Unije koje su mogli komparirati.

Zanimljivo je kako su građani na kraju intervjua iznijeli pozitivan stav o uspjehu našeg projekta, postizanju njegova cilja i nadom u pozitivizam mladeži i njihovoj spremnosti za djelovanje u budućnosti.

Učenici su napravili intervju i s voditeljicom smjene naše škole, predstavnicom Zavoda za zapošljavanje, a gdje su došli do informacija koje su zainteresirale naše sugrađane, sa poduzetnikom koji se bavi seoskim turizmom, a što je imalo za cilj pokazati ostalima kako se baviti malim poduzetništvom u cilju razvoja gospodarstva i izlaska iz recesije i kako postati aktivan i samosvjestan građanin Europske Unije.

Učenici su do nekih podataka došli prateći tisak i elektroničke medije.

U sklopu istog učenici su proučili Ustav Republike Hrvatske, Opću deklaraciju o ljudskim pravima i Lisabonski ugovor.

Moguća rješenja problema

Istraživanje je pokazalo da se o Europskoj Uniji puno piše i govori i da ljudi najčešće imaju negativan stav prema njoj. Stoga su učenici odlučili djelovati i pripremiti naše sugrađane za referendum kroz niz akcija: održali su ogledni sat o Europskoj Uniji mlađim učenicima, napravili promidžbe Europske Unije, a za javnost organizirali i predstavljanje projekta na radioemisiji.

Sva su svoja iskustva bilježili i dokumentirali.

Najbolji pristup rješenju problema

Smatramo najboljim pristupom rješenju problema učenje o pravima i odgovornostima, o suradničkom odnosu i osvješćivanju važnosti naših odluka koje će utjecati na našu budućnost, razvoj demokracije i formiranje građanina Europske unije, jer su državljani Republike Hrvatske građani Europske Unije i uživaju prava koja im jamči pravna stečevina Europske Unije – Ustav Republike Hrvatske čl. 146.

Plan djelovanja

Sastavljen je edukacijski listić s nizom aktualnih pitanja o Europskoj Uniji npr. ustroj, organi, zapošljavanje, obrazovanje, gospodarstvo i slično, a koji je imao cilj podučiti učenike nižih razreda o navedenoj temi. Angažirali su se i na vlastitoj promidžbi Europske Unije, što je zainteresiralo naše sugrađane.

Radioemisija u kojoj su učenici sudjelovali imala je za cilj pokazati kako učenici mogu djelovati na različite načine, a tako su upoznali i širu javnost sa svojim aktivnim djelovanjem.

Projekt je pokazao i pozitivne strane malog poduzetništva, zapošljavanja, obrazovanja i sl. u Europskoj Uniji.

Ostvareni rezultati

Učenici su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, izrade plakata, javnog predstavljanja, ali se i međusobno bolje upoznali i usavršili svoje sposobnosti npr. crtanje, izrada stripa, rad na računalu, komunikacija, dizajniranje i kompromis.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen učenicima i profesorima naše škole, Zavod za zapošljavanje Beli Manastir, Županijska smotra Projekt građanin, Osijek – travanj 2011., Radio-Baranja.

10. Stari običaji padaju u zaborav

Udruga DAR – Dugopolje aktivno radi

Stepinčeva 2, 21204 Dugopolje
Mobitel: 098 1375698, 098 9762593,
098 9440878
E-adresa: udrugadar@gmail.com

Tematsko područje

Kulturna baština

Cilj projekta

Osvijestiti problem gubljenja tradicije, izvorne kulture i starinskih običaja kod mladih.

Nakon istraživanja, sakupljanja podataka, sudjelovanja u oživljavanju istih, ostaviti pisani trag budućim naraštajima koji će im biti primjereno složen i napisan, proizišao iz saznanja i svjedočenja starijih generacija Dugopolja.

Voditeljice

Stephanie Balić, prof., Mara Balić, dipl. učiteljica, Maja Lovreček, prof.

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi projekta su: Josip Radovan (8. razred), Jana Dodoja (8. razred), Anita Ževrnja (8. razred), Stjepan Ante Balić (1. razred), Ivana Jelena Balić (2. razred), Luka Balić (2. razred), Matea Radovan (2. razred), Kristina Ćosić (2. razred), Karlo Balić (3. razred), Ozana Čipčić (3. razred), Ivan Čulin (4. razred).

Učenici koje će predstavljati projekt na smotri: Matea Radovan (2. razred), Kristina Ćosić (2. razred), Ozana Čipčić (3. razred), Ivan Čulin (4. razred).

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Dugopolje se brzo razvija i napreduje u svim smjerovima, gospodarstvo, urbanizacija, doseljavanje stanovništva. Uslijed svega uočen je problem gubljenja tradicije te pri tome tradicija mjesta pada u zaborav.

Iz tog razloga skupina mladih volontera udruge odlučili su istražiti stare običaje Dugopolja te ostaviti pisani trag za buduće generacije.

Volonteri su istražili dokumente i zakone koji se odnose na problem:

- Opća deklaracija o ljudskim pravima (čl. 27 stavak 1)
- Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (čl. 5)

Prikupljene su informacije o starim običajima i sastavljen je anonimni anketni upitnik za mještane različitih dobnih skupina te su odradili tzv. »glas naroda« kako bi dobili uvid u njihova znanja o običajima i jeziku svojih predaka.

Volonteri su o problemu razgovarali i s načelnikom općine Dugopolje i dobile njegovu podršku, a obratili su se i predstavnicima KUD– a Pleter kako bi prikupili što više informacija za projekt.

Moguća rješenja problema

Volonteri su uočili tri moguća rješenja problema:

- naučiti stare dugopoljske plesove i napjeve, dječje igre, naučiti svirati starinske instrumente, prepoznati stare predmete i nošnju pri čemu bi pomogao KUD Pleter;
- osvijestiti značenje izvorne kulture i prisjećanje na život u prošlosti kroz nastavne programe u suradnji sa Osnovnom školom Dugopolje
- istražiti više aspekata o tradiciji, izvornoj kulturi i običajima našeg mjesta i ostaviti pisani trag za buduće generacije.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja, volonteri su se odlučili za najbolji pristup.

Najbolji pristup rješenju problema

Volonteri su odlučili da će istražiti više aspekata o tradiciji, izvornoj kulturi i običajima našeg mjesta i ostaviti pisani trag za buduće generacije. U tome imaju podršku predstavnika lokalne zajednice.

Plan djelovanja

Volonteri su isplanirali aktivnosti koje će poduzeti kako bi se provelo predloženo rješenje. Dogovoreno je da aktivnosti obuhvate različite aspekte života i običaja ljudi u Dugopolju, npr. jelo i piće (pečenje kruha ispod peke, pravljenje pršuta, sudžuka, sira, pravljenje vina, tradicionalna jela), ručni radovi (kukičanje), tradicionalna druženja i zabave (društvene igre, plesovi i napjevi), radovi u polju i vinogradu (sijanje, sadenje), zavičajni govor (arhaične riječi, razlikovni rječnik), mjesta vezana za prošlost (guvna). Pri tom su izradili portfelj i upotpunjavali dokumentacijsku mapu te su tiskali brošuru koja sadržava sve sakupljeno i ostaje kao pisani trag za buduće generacije. Čuvat će se u Narodnoj knjižnici »Dugopolje«.

Ostvareni rezultati

Volonteri su radom na projektu razvijali svoje vještine istraživanja, suradničkog i iskustvenog učenja, diskusije, intervjua, pisanja dopisa, izrade plakata i javnog predstavljanja.

Sakupili su građu za tiskanje brošure i ostavili je u nasljeđe budućim naraštajima.

Volonteri su osvijestili važnost očuvanja tradicije i upoznali se sa starim običajima svoga mjesta.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen lokalnoj zajednici kao i predstavnicima općine Dugopolje te medijima.

Nakon predstavljanja na državnoj smotri projekt će biti objavljen i na mrežnim stranicama Udruge.

11. Ovisnosti – Budi jak, nemoj početi!

Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju Rijeka

Vukovarska 58, 51000 Rijeka

Telefon/telefaks: 051 675 746

E-adresa: tehnicka-skola@skole.t-com.hr

Tematsko područje

Razvoj osobnog identiteta

Cilj projekta

Primarna prevencija ovisnosti razvojem vještina važnih za odupiranje u »rizičnim« situacijama

Voditeljica

Željka Travaš, dipl. politolog

Učenici

Učenici koji su sudjelovali u izradi i koji će predstavljati projekt na smotri: Matej Došen, Dino Potočnjak, Dino Jukić

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Istraživanja i osobna životna iskustva mladih pokazuju da tijekom srednje škole više od polovice adolescenata proba neku od ilegalnih droga. Nemaju razvijene vještine i sposobnosti za odupiranje pritisku grupe vršnjaka ni medijskoj promidžbi nezdrava ponašanja pa prelaze granice u »rizičnim« situacijama. Više od 40 posto postat će ovisno o pušenju duhana, 30 posto će prekomjerno piti alkohol, a oko 5 posto će imati ozbiljne probleme vezane uz uzimanje ilegalnih droga. Pušenje cigareta i uživanje alkohola zapravo je početak puta u ovisnost. Moderno doba potaknulo je preduvjete za nastanak još jedne vrste ovisnosti, »kompjuterske ovisnosti«.

Moguća rješenja problema

Učenici uočavaju da je problem moguće rješavati boljim zakonskim odredbama i aktivnostima, edukacijom mladih – zdravstvenim odgojem, već postojećom politikom, ali i razvojem vještina važnih za odupiranje socijalnom pritisku grupe vršnjaka i medijskoj promidžbi nezdrava ponašanja.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najdjelotvorniji put i najproduktivniju politiku za rješavanje problema prepoznaju razvoj vještina kojima će mladi sagraditi samokontrolne mehanizme, oduprijeti se pritisku vršnjaka i nekim aspektima promidžbe nezdrava ponašanja kroz medije. Budi jak, nemoj početi!

Plan djelovanja

Javna tematska izložba Budi jak, nemoj početi, s postavom do kraja nastavne godine, a na Svjetski dan nepušenja, 31. svibnja skretanje pozornosti učenika posebnim prilogom.

Ostvareni rezultati

Učenici koji su sudjelovali u izradi Projekta stekli su brojne vještine i znanja te formirali stavove i osposobili se za daljnje aktivnosti u procesu cjeloživotnog učenja. Ostali učenici škole osviješteni su o značaju i čimbenicima borbe protiv ovisnosti.

Predstavljanje projekta

S projektom su upoznati Nastavničko vijeće, Vijeće učenika i roditelji. Projekt će biti predstavljen široj javnosti za obilježavanja Dana škole.

12. Preko pruge do škole – sigurnije

Prometna škola Rijeka

Jože Vlahovića 10, 51000 Rijeka

Telefon/telefaks: 051 343037

E-adresa: prometna-ri@ri.t-com.hr

Tematsko područje

Projekt građanin; projektna nastava iz demokratskog građanstva

Cilj projekta

Potaknuti i razviti kod učenika svijest da se kao aktivni građani moraju uključiti u rješavanje problema zajednice u kojoj žive i rade

Upozoravanjem na problem sigurnosti u željezničkom prometu inicirati rješavanje pitanja uređenja dvaju zapuštenih i neadekvatno osiguranih pješačko-pružnih prijelaza u blizini škole

Voditeljica projekta

Jasminka Zupčić, prof. mentor

Učenicima

Učenicima 2.PT razreda koji su sudjelovali u izradi projekta: Andrea Kauzlarić, Antonija Knežević, Anita Milas, Ivan Seršić, Martina Smojver, Valentina Tadić, Antonela Teševčić, Tina Tomić.

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Andrea Kauzlarić, Antonija Knežević, Valentina Tadić, Antonela Teševčić.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Učenicima drugog PT razreda, članovima grupe – Odgoj za ljudska prava i demokraciju, odlučili su istražiti pitanje sigurnosti pješaka u željezničkom prometu na dva pješačka pružna prijelaza na trasi željezničke pruge Rijeka-Opatija-Matulji. Pružni prijelazi nalaze se u riječkoj četvrti Krnjevo te u neposrednoj blizini triju škola: Prometne škole, Strojarske škole za industrijska i obrtnička zanimanja i Osnovne škole San Nicolo. Po mišljenju učenika stanje sigurnosti sudionika u prometu na ovim prijelazima je nezadovoljavajuće pa su odlučili inicirati njihovo uređenje. Problem je u neadekvatnoj opremljenosti i neodržavanosti tih željezničkih pješačko-pružnih prijelaza. Istraživanju su pristupili na način da su: 1. Proveli anketu među učenicima, profesorima i ostalim djelatnicima škole. 2. Razgovarali sa stanovnicima zgrada u neposrednoj blizini

ovih pružnih prijelaza. 3. Fotografirali sadašnje stanje na prijelazima. 4. Istražili zakone, pravilnike i ostale propise koji reguliraju pitanje sigurnosti u željezničkom prometu kako bi odredili odgovorne za rješavanje tog problema. 5. Istražili stanje na drugim lokalitetima u Gradu gdje također postoje ŽCP. 6. Istražili druge izvore informacija (internet, dnevni tisak, stručne publikacije).

Na temelju prikupljenih i obrađenih informacija formirana je dokumentacijska osnova koja je poslužila za argumentiranje zahtjeva pred nadležnima za rješavanje ovog pitanja.

Moguća rješenja problema

Učenici su istakli tri moguća pristupa rješavanju problema: održavanje *statusa quo*, dakle, ne činiti ništa već pasivno promatrati i čekati nečiju tuđu inicijativu. Ova alternativa nije dobro rješenje jer se ne smije čekati da se dogodi nesreća kako bi se stvari pokrenule. Druga mogućnost je edukacija pješaka kroz predavanja i preventivne akcije koje bi imale za cilj upozoriti na to kako se treba ponašati uz prugu i ukazati na opasnosti pri prelasku pruge. Preventivno edukativno djelovanje je potrebno, ali nije dovoljno. Treba raditi na podizanju razine fizičko tehničke zaštite pružnih prijelaza. Treća mogućnost je pokretanje akcije za uređenje tih pješačko pružnih prijelaza što je u nadležnosti HŽ – infrastruktura, Sekcija za održavanje pruga, Rijeka.

Najbolji pristup rješenju problema

Najbolje rješenje je pokretanje akcije za uređenje pješačko pružnih prijelaza u blizini Prometne škole u Rijeci. Taj se problem može kvalitetno razriješiti izvođenjem radova na zamjeni dotrajalih željezničkih pragova, odnosno uređenju pješačke staze i postavljanju signalno zvučnih uređaja koji bi najavili nadolazak vlaka. Utemeljenje za pokretanje ove inicijative je u Zakonima i propisima koji reguliraju željeznički promet, a koji jasno reguliraju standarde sigurnosti. Po mišljenju učenika politika za koju su se opredijelili je u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, a temelji se na ustavnim odredbama kojima se definiraju prava građana na slobodu kretanja i osobnu sigurnost te pravo na zaštitu života i zdravlja ljudi.

Plan djelovanja

Nakon razgovora s ravnateljima svih triju škola iz okruženja zainteresiranih za ovo pitanje (OŠ San Nicolo, Prometna škola i Strojarska škola za industrijska i obrtnička zanimanja) učenici su dobili njihovu punu potporu da nastave sa svojim aktivnostima. Razradili su plan koji je obuhvaćao:

1. Na temelju formirane dokumentacijske osnove koja je rezultat ranijih istraživanja uputiti pismeni zahtjev nadležnima za uređenje ŽC prijelaza, a to su HŽ – infrastruktura, Sekcija za održavanje pruga Rijeka i Uprava HŽ – Infrastruktura, Zagreb.
2. Pismeno informirati Mjesni odbor Sveti Nikola o pokretanje inicijative za uređenje ŽCP te dogovoriti susret i razgovor s predstavnicima MO.
3. Dogovoriti i realizirati sastanak s nadležnima u HŽ – Infrastruktura, Rijeka i iznijeti im zapažanja i primjedbe te ih pozvati na djelovanje.
4. Predstaviti projekt na Vijeću učenika, na Smotri projekata iz područja ljudskih prava i demokratskog građanstva te na svečanosti Dana škole.

Ostvareni rezultati

Učenici su dobili punu potporu za svoje nastojanje da se izbore za sigurniji dolazak u školu i za uređenje zapuštenih pružnih prijelaza od strane ravnatelja svih zainteresiranih škola iz okruženja. Dobili su podršku i od Vijeća MO Sveti Nikola i obećanje da će oni učiniti sve što mogu da se problem riješi. MO je učeničku inicijativu ocijenio kao »vjerodostojan i hvalevrijedan projekt iniciran od sudionika pješačke komunikacije preko nedovoljno zaštićene pruge«. Očekuje se sastanak s predstavnikom HŽ – Infrastruktura u Rijeci i pismeno očitovanje o inicijativi od strane HŽ – Infrastruktura, Zagreb. Učenici vjeruju da će ova njihova akcija biti prepoznata kao nešto pozitivno i da će se ozbiljno razmotriti mogućnost uređenja ovih prijelaza. Naučili su da samo aktivan građanin može ostvariti svoje životne ciljeve i da nije dovoljno brinuti samo o svojim osobnim interesima već da se treba angažirati na rješavanju zajedničkih problema iako uspjeh nije zajamčen. Rad na projektu omogućio im je upoznavanje sa praksom demokracije i borbe za ljudska prava uz poštivanje demokratske procedure.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na županijskoj Smotri, a bit će predstavljen Vijeću učenika i Vijeću roditelja i u povodu Dana škole.

13. »U Europu sa svjetlom«

Šumarska i drvodjeljska škola

Karlovac

Vatrogasna cesta 5, 47000 Karlovac

Telefon/telefaks:

047 609 599; 047 611 175

Tematska područja

**Ljudska prava i demokratsko
građanstvo (aktivni građani),
pravo na zdrav okoliš i pravo
na razvoj**

Cilj projekta

Pokrenuti i senzibilizirati javnost kroz planirane aktivnosti. Osigurati financijsku potporu da bi se u skoro vrijeme uvela javna rasvjeta u arboretum i tako osigurala sigurnost našim učenicima i profesorima, zaštitile vrijedne biljne vrste i infrastruktura našeg arboretuma.

Voditeljice projekta

Nevenka Bončić, dipl. polit. i Mirna Korkut, prof. pedagogije

Učenici

Valentina Cindrić, Iva Domišljanović, Luka Katić, Vladimir Ribičić, Filip Trezner

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Aboretum u mraku

Karlovac je poznat kao grad na četiri rijeke i grad parkova i promenade. U jednom od takvih parkova, na prostoru Gažanskog polja, u blizini ušća Korane u Kupu smjestila se i naša škola. Od 1980. godine od kada je škola izgrađena, površina od 16 ha oko škole pretvara se u uzornu zelenu oazu s uređenim i asfaltiranim stazama i različitim sadržajima urbane parkovne infrastrukture. Naš je arboretum danas jedna od najljepših zelenih površina grada, a s više od tisuću različitih vrsta drveća i grmlja dendrološki je osmišljen prostor koji ima edukativnu, ali i estetsku, rekreativnu i turističku funkciju. Problem koji se javlja je što s prvim sumrakom svi šetači i građani Karlovca napuštaju ovaj prostor, jer arboretum tone u mrak. Učenici, nastavnici i djelatnici škole, ipak, moraju prolaziti ovim neosvijetljenim prostorom osjećajući se pri tom vrlo nesigurno i prestrašeno. Ovakvo stanje mraka rezultiralo je sve učestalijim fizičkim napadima i zastrašivanjima učenika od nepoznatih

osoba te brojnim devastacijama školske imovine, uništavanjem nasada i brojnih vrijednih i rijetkih biljnih vrsta.

Moguća rješenja problema

Treba li se dogoditi zlo da bi moćnici reagirali?

Da bismo promijenili postojeće stanje, proučili smo zakonsku regulativu u okviru koje smo sagledali naša prava, ali i obaveze nositelja vlasti u provođenju mjera sigurnosti za sve građane, a posebno učenike. Prije 10 godina pokrenuli smo inicijativu za očuvanje kulturnih i prirodnih znamenitosti Karlovca kroz zaštitu školskog arboretuma, koju smo u obliku projekta prezentirali na državnoj smotri Projekt građanin. Tim smo projektom sagledali moguća rješenja problema, od kojih se kao najprihvatljivije pokazalo uvođenje javne rasvjete u prostor arboretuma. Od tada pokušavamo različitim inicijativama pokrenuti gradsku vlast za rješavanje našeg problema. Svi dosadašnji pokušaji bili su neuspješni. U posljednje vrijeme, zbog učestalijih izgreda u ovom prostoru u večernjim satima, podršku za rješavanje našeg problema, osim učenika, roditelja, građana i partnera u projektu (ekološke udruge, turistička zajednica, Hrvatske šume, Zelenilo Karlovac) pružila nam je i Policijska uprava Karlovačka i međunarodna organizacija *British Councila* koja nas je sponzorski podržala u provođenju naših aktivnosti. U ovom smo koraku sagledali i prednosti i nedostatke dosadašnjih aktivnosti.

Najbolji pristup rješenju problema

Postati aktivni građanin je imperativ današnjice

Da bismo promijenili postojeće stanje, nužno je educirati učenike i nastavnike te pridobiti podršku partnera u projektu, koji će se aktivno uključiti u naše aktivnosti da bi se ostvario krajnji cilj, a to je uvođenje javne rasvjete u prostor arboretuma. Naglasak je stavljen na odgoj i obrazovanje za aktivno građanstvo svih zainteresiranih da bismo osvijestili svoju odgovornost i aktivnu ulogu u poboljšanju kvalitete života u zajednici u kojoj živimo. Ostvarujemo kontakte s nositeljima vlasti koji su dužni ponijeti svoj dio odgovornosti u rješavanju stanja nesigurnosti za učenike i građane i očuvanje okoliša. Prednosti odabrane politike očituju se kroz sljedeće: Ovako promijenjenim stanjem učenici, profesori i građani osjećali bi se sigurnije u prolasku arboretumom. Do punog bi izražaja došla i sva ljepota arboretuma kao i njegova edukativna uloga. Rekreativna i turistička funkcija arboretuma dobila bi na značaju i u večernjim satima. Naša odabrana politika u skladu je s temeljnim slobodama i pravima čovjeka i građana koja su propisana Ustavom Republike Hrvatske.

Plan djelovanja

Upalite nam svjetlo

Aktivnosti provodimo kroz različite etape:

1. Anketiranje učenika i građana da bi prepoznali problem neosvijetljenosti arboretuma i mogućih posljedica.
2. Konferencija za tisak radi upoznavanja medija s našim ciljem i planiranim aktivnostima.
3. Ulična kampanja koja sadržava podjelu letaka, plakate, transparente, glazbeno-scenski prikaz s jasnom porukom »Upalite nam svjetlo«.
4. Potpisivanje peticije za uvođenje javne rasvjete.
5. Prikazivanje filma koji ilustrira problem na lokalnoj TV-postaji i javnim videoekranima kojim ćemo pokušati senzibilizirati širu javnost za problem.
6. Kontakti s nositeljima vlasti i podržavateljima kroz proces zagovaranja (ekoudruge, susjedi u okruženju, potencijalni donatori).
7. Završna konferencija za tisak gdje će javnost biti upoznata s rezultatima poduzetih aktivnosti.

Sve naše aktivnosti prate lokalni mediji.

Ostvareni rezultati

- Senzibilizacija javnosti za problem.
- Educirani učenici i nastavnici za aktivno građanstvo.
- Ostvorena suradnja s partnerima zainteresiranim za našu problematiku.
- Ostvorena financijska podrška *British Councila*.
- Snimljen film *U mraku* u suradnji s Kinoklubom Karlovac.
- Potpisana peticija.
- Dobivena podrška nositelja vlasti.

Dobiven idejni projekt i predračun za postavljanje rasvjete u arboretumu od poduzeća ENA d.o.o. za graditeljstvo, elektrotehničke usluge i trgovinu.

Predstavljanje projekta

Aktivnosti vezane uz naš projekt još su u tijeku. U realizaciji sudjeluje oko 30 učenika i nastavnika. Po završetku projekta planiramo prezentacije za učenike, roditelje i Nastavničko vijeće naše škole, na Vijeću mladih grada Karlovca i Karlovačke županije, u Knjižnici Ivan Goran Kovačić za učenike drugih škola i građanstvo kao i prezentacije putem lokalnih medija; tiska, radija i TV.

14. Pokrenimo promjene, pokažimo primjerom

IV gimnazija »Marko Marulić«

Zagrebačka 2, 21 000 Split

Telefon/telefaks: 021 344 484

Tematsko područje

Projekt građanin

Cilj projekta

Podizanje svijesti mladih o važnosti vode i osnaživanje njihova sudjelovanja u donošenju odluka

Voditeljica

Natalija Palčić, prof.

Učenicima

Alfirević Stela, Hrboka Ana, Piuk Josipa, Odrlić Filip, Šantak Pavao

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Utvrđeno je da klimatske promjene imaju izravan utjecaj na vode. Klimatske promjene se uočavaju kao promjene u temperaturi zbog promjena u prirodi ili zbog ljudskih aktivnosti. Prema mišljenju stručnjaka, temperatura na Zemlji bi u 21. stoljeću trebala porasti (do 6 C*).

Klimatske promjene imaju izravan utjecaj na količinu i kvalitetu vode. Treba se samo sjetiti suša, poplava, podizanja razine mora i oluja... To nam govori da život uz vodu i upravljanje vodom danas postaje sve teže, zbog navedenih promjena koje su sve teže predvidljive i sve ekstremnije.

Takve promjene mogu dovesti do demografskih promjena (ljudi napuštaju svoje domove zbog drastičnih promjena uzrokovanih dostupnošću vode...), ekonomskih promjena (utjecaj suša na poljoprivredne prilike...), društvenih promjena (ljudi moraju prilagoditi njihov način života klimatskim promjenama koje se događaju...), tehnoloških inovacija (ulaganje u nove tehnologije da bi se ublažile posljedice klimatskih promjena...) i promjene u politikama (donošenju rješenja), zakonima....

Ljudi imaju velik utjecaj na klimatske promjene kroz svoj svakodnevni život preko:

1. stakleničkih plinova (promet, industrija, krčenje šuma, poljoprivreda...). Ugljični dioksid i metan povećavaju efekt staklenika ko-

ji dovodi do viših temperatura i drugačije raspodjele oborina na Zemlji.

2. aerosoli (kapljice ili male čestice koje se gibaju zrakom, a ljudi ih unose u atmosferu. One se odražavaju na suncu i prikrivaju posljedice efekta staklenika).

Moguća rješenja problema

Više je rješenja kojima se može pokušati umanjiti ovaj problem:

1. donošenjem kvalitetnijih zakona i kazni za njihovo nepoštivanje
2. boljom organizacijom institucija zaduženih za upravljanje vodama
3. promjena vlastitog ponašanja.

Nakon razmatranja jakih i slabih strana pojedinog rješenja te mogućnosti vlastitog utjecaja odlučili smo da je najbolji pristup rješenju problema promjena ponašanja.

Najbolji pristup rješenju problema

Ljudi (kao pojedinci i oni zaduženi za industrijska postrojenja) trebaju biti svjesni da je voda osnovni izvor našega svakodnevnog života. Budući da naše ponašanje ima posljedice na klimu, moramo pokušati biti umjereni i razboriti. Stoga mislimo da mi mladi kao najbolji pristup rješenju problema trebamo odabrati promjenu svog vlastitog ponašanja kroz manju potrošnju, više recikliranja (ponovnog korištenja), korištenje alternativnih izvora energije i korištenje javnog prijevoza.

Takve inicijative mogu sačuvati naše vodene izvore. Važno je znati da upravo mi možemo učiniti puno da ograničimo ekološke katastrofe.

Plan djelovanja

Iako smo jako zadovoljni suradnjom koju ostvarujemo sa našom lokalnom zajednicom po pitanju inicijativa mladih, ipak moramo priznati da naš utjecaj na promjene akcijskih planova i sudjelovanja u samoj strategiji ovog ne samo lokalnog – već globalnog problema nije baš velik, te smo stoga nastojali osmisliti neke zanimljive načine našeg doprinosa osvješćivanju našeg okruženja po pitanju klimatskih promjena.

Stoga su naše akcije usmjerene na:

1. provođenje ankete o poznavanju problema klimatskih promjena i posljedica na vodene izvore u našoj zemlji
2. slanje poruka javnosti preko medija i susreta sa predstavnicima lokalnih i regionalnih vlasti
3. osmišljavanje prezentacije i provođenje edukativnih tribina o klimatskim promjenama u našoj školi

4. osmišljavanje videouratka na temu »Klimatske promjene i vode – što mi možemo učiniti« i objavljivanje na internetu
5. organiziranje javne debate na temu »Klimatske promjene u RH-a i vode«
6. osmišljavanje kviza na temu poznavanja ovog problema
7. izradu plakata i prezentacija koji će biti izloženi u školskim prostorima.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen na:

- 10. europskom parlamentu mladih za vodu u ožujku 2011. u Nizozemskoj
- susretu sa županom Splitsko-dalmatinske županije, 31. ožujka 2011
- susretu sa dogradonačelnicom Splita, 1. travnja 2011.
- županijskoj smotri projekata, 19. travnja 2011.
- satovima izborne nastave građanskog odgoja i biologije u našoj školi tijekom ožujka i travnja 2011.
- mrežnim stranicama naše škole.

15. Plavi biser zelenog Zagorja

Srednja škola Bedekovčina

Ljudevita Gaja 1, 49222 Bedekovčina

Telefon/telefaks: 049/213-514

Tematska područja

**Zaštita okoliša, gospodarstvo
i poduzetnička kompetencija**

Cilj projekta

Upoznati učenike s problemom ugroženosti životinjskih vrsta u Republici Hrvatskoj, posebice dupina i šišmiša. Razvijati i poticati ljubav prema ugroženim životinjskim vrstama, saznati što više podataka o njima te o tome upoznati i ostale učenike škole. Uz spomenuto, želimo razvijati ekološku svijest učenika sakupljajući PET ambalažu čime ćemo ostvariti novčana sredstva za projekt te pomoći učenicima slabijega imovinskog stanja.

Voditeljice projekta

Danijela Švigir, prof. i Vera Hrvoj, prof.

Učenici

Broj učenika u projektnoj skupini: 6

Ivana Kolarić 3Mb, Marko Golubić 3Mb, Deni Ban 2Mb, Jurica Vrhovec 2Ma, Danijel Tenšek 2c (instrumentalna pratnja). Rezervna članica: Sanja Beluhan 1Mb

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Ugrožene životinjske vrste posebno su zanimljivo područje proučavanja. Jedinstvene su i posebne te su upravo zbog toga pobudile naš veliki interes. Problem ugroženosti životinjskih i biljnih vrsta prisutan je ne samo u našem zavičaju, već i u drugim dijelovima naše domovine. Tražujući za ugroženim vrstama saznali smo da su dupini u Jadranu ugroženi isto kao i šišmiši o kojima postoji čitav niz predrasuda.

Želja za novim znanjem i ekološka osviještenost članova naše male skupine etnologa, potakla nas je na ovogodišnju temu našeg projekta – odlučili smo ekološku osviještenost spojiti s proučavanjem zaštićenih životinjskih vrsta, iako smo isto mogli primijeniti i na proučavanje biljnih vrsta (kockavica, božikovina).

Moguća rješenja problema

Proučavajući ugrožene životinjske vrste u Republici Hrvatskoj došli smo do podatka da udruga Plavi svijet iz Velog Lošinja promovira interes javnosti o morskom okolišu te ima program posvajanja dupina, čime doprinosi podizanju svijesti javnosti o potrebi zaštite svih dupina i njihova prirodnog okoliša. Potaknuti tom činjenicom odlučili smo i našim radom pridonijeti tom plemenitom činu.

Saznali smo da je ova godina proglašena godinom šišmiša, pa smo stoga uz dupine, kao predmet našeg proučavanja izabrali i šišmiše.

Najbolji pristup rješenju problema

Za ostvarenje naše namjere, odnosno za posvajanje dupina, potrebna su nam i određena novčana sredstva (300 kn). Razmišljajući kako doći do tih novaca, došli smo na ideju sakupljanja PET ambalaže. Na taj smo način potaknuli brigu učenika o potrebi očuvanju škole i njezinog okoliša.

Plan djelovanja

Plan djelovanja uključivao je čitav niz aktivnosti.

Kako područje našeg proučavanja zauzimaju i šišmiši, željeli smo »iz prve ruke« saznati sve o njima te se riješiti postojećih predrasuda o tim životinjama. S tom namjerom posjetili smo špilju Vetrenicu, podzemnu Medvedničku ljepoticu u kojoj žive organizmi prilagođeni životu u tami, hladnoći i visokoj vlazi. Tu smo uz stručno vodstvo vidjeli šišmiše i saznali mnogo zanimljivosti. Izlet nas se jako dojmio te smo odlučili posjetiti i Veli Lošinj da bismo i tamo saznali što više podataka koji bi nam pomogli u radu na našem projektu te ih upoznati s informacijama i zanimljivostima o šišmišima. Planiramo nastaviti suradnju s Parkom prirode Medvednica te im predložiti da i oni pokrenu akciju posvojenja šišmiša.

Bili smo u stalnom kontaktu s djelatnicima *Plavog svijeta* te nakon što smo sakupili dovoljno PET ambalaže, poslali smo zahtjev za posvajanja dupina čime smo posvojili »našeg« Santiaga.

Ostvareni rezultati

Našim radom zainteresirali smo učenike za problematiku ugroženosti vrsta. Potaknuli smo ih na sakupljanje PET ambalaže i tako im pokazali način na koji sami mogu ostvariti određena novčana sredstva koja mogu iskoristiti na plemeniti način. Znanja koja smo stekli o dupinima i šišmišima prezentirali smo učenicima škole i otvorili mogućnost daljeg istraživanja i učenja.

Ovaj naš naizgled »maleni projekt« zainteresirao je ne samo učenike, već i sve djelatnike naše škole bez čije pomoći ne bismo u tako kratkom vremenu uspjeli sakupiti dovoljan broj PET ambalaže.

Predstavljanje projekta

S projektom je upoznato nastavničko vijeće škole, a javno je bio predstavljen za vrijeme održavanja slobodnih aktivnosti u našoj školi. Sažetak projekta predstavili smo i na internetskoj stranici naše škole, kako bi svi bili upoznati s našim radom.

16. Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti

Srednja škola Oroslavje

Ljudevita Gaja 1, 49 243 Oroslavje

Telefon: 049 588 740, Fax: 049 588741

Tematsko područje

Odgovaj za socijalnu osjetljivost

Cilj projekta

Osposobiti učenike za uočavanje problema i traženje rješenja kroz timski rad i zajedničke akcije.

Voditeljice

Ana Knežević-Hesky i Renata Čandrlić

Učenicima

Broj učenika u projektnoj skupini: 9

Učenicima 3. r: Iva Tuđa, Ana Šefček, Ivana Šturlan, Ines Ormuš, Jelena Ščitnik; učenici 2. r: Lucija Cvetko, Sabina Drempetić, Valentina Ščitnik, Matija Matija, 1. r.

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: (4+1 rezerva)

Ana Šefček, Iva Tuđa, Lucija Cvetko, Sabina Drempetić, Valentina Ščitnik

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Siromaštvo i socijalna isključenost siromašnih jedan je od najvećih problema suvremenog svijeta, ujedno i najveći izazov. Prebroditi siromaštvo može se odlukama koje moraju sezati od lokalne sve do globalne razine, te je svaka inicijativa vrijedna i dobrodošla.

Jaz između siromašnih i bogatih se ne smanjuje, siromašni ljudi nemaju zadovoljene temeljne potrebe svoje egzistencije a samo siromaštvo čini ih isključenima iz mnogih aspekata društvenog života. Lice siromaštva gotovo je nemoguće opisati, no vjerojatno je da će ono pogoditi određene kategorije ljudi kao nezaposlene, bolesne, invalide, članove brojnih obitelji, maloljetne trudnice, samohrane roditelje, pripadnike etničkih skupina.

U društvu slobodnog tržišta neizostavno nastaju nejednakosti, država će ekonomsku nejednakost pokušati smanjiti ekonomskim mjerama kao

što su povećanje proizvodnje, smanjivanje nezaposlenosti, poticanje samozapošljavanja i slično, no mi nalazimo prostor za djelovanje putem alternativnih politika među kojima su humanitarne aktivnosti i edukacija mladih na socijalnoj osjetljivosti.

Moguća rješenja problema

Alternativne politike koje smo uočili bile su sljedeće:

1. Organiziranje humanitarnog koncerta.
2. Pečenje i prodaja kolača.
3. Organizacija humanitarnih akcija u suradnji s PTPI i Likovnom radionicom Škole.

Najbolji pristup rješenju problema

Kao najbolji pristup izabrali smo organiziranje humanitarnih akcija, čijim sredstvima ćemo sudjelovati u pomaganju siromašnim učenicima naše Škole i maloljetnim majkama. U akcije ćemo uključiti učenike iz PTPI i likovne radionice naše Škole.

Plan djelovanja

Provođenje ankete među učenicima Srednje škole Oroslavje o problemu siromaštva i socijalne isključenosti.

Organiziranje priredbe i sakupljanja darova za Božić za štíćenike Rehabilitacijskog centra Pustodol.

Provođenje intervjua s osobama u Gradu i zajednici koji se bave problemom siromaštva (Crveni Križ, Caritas, župnik, pročelnica gradskog ureda, Forum mladih).

Izrada slika i skulptura koje ćemo ponuditi na aukciju poduzećima u našem gradu.

Ostvareni rezultati

Plan djelovanja je djelomično realiziran (posjet štíćenicima u Pustodolu, prikupljanje odjeće za dijete maloljetne mame, pripremljene su slike i skulpture za aukciju...), a ostalo će biti realizirano do kraja svibnja.

Predstavljanje projekta

Projekt će biti predstavljen na Nastavničkom vijeću, Vijeću učenika, Vijeću roditelja.

17. Ne budemo li čitali, pročitat će nas!

**Škola za umjetnost, dizajn,
grafiku i odjeću Zabok**
K. S. Gjalskog 5, 49210 Zabok
Telefon/telefaks:
094 221620, 049 221147

Tematska područja
**Kulturna baština, kulturne
vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj
identitetne i interkulture
kompetencije**

Cilj projekta

Razvijanje ljubavi prema knjizi i čitanju i spoznaja da se i uz pomoć knjige stvara odnos prema životu, svijetu i sebi samome

Voditeljica

Valentina Petric Klaužer, prof.

Učenicima

Broj učenika u projektnoj skupini: 7

Jana Borovčak, 3. r., Valerija Bunčić, 4. r., Josipa Benčić, 4. r., Petra Grabušić, 4. r., Dorotea Žerjavić, 4. r., Ivana Vrban, 4. r., Sara Vrgoč, 1.r.

Učenicima koji će predstavljati projekt na smotri: Jana Borovčak, 3. r., Valerija Bunčić, 4. r., Josipa Benčić, 4. r., Petra Grabušić, 4. r.

OPIS

Izbor i istraživanje problema

Početkom školske godine na satovima hrvatskog jezika, a prilikom dobivanja popisa lektirnih naslova za predstojeću školsku godinu, razvila se zanimljiva diskusija. Profesorica je povela raspravu o tome koliko čitamo i zašto je čitanje važno. Ova rasprava potaknula nas je da u suradnji sa školskom knjižničarkom provedemo kratko istraživanje među učenicima naše škole. Posebno su nas zainteresirali poražavajući rezultati projekta PISA (u kojem su sudjelovali i naši učenici).

Odlučili smo i mi provesti slično istraživanje u školi, te saznati koliko učenici naše škole čitaju, što čitaju i kako čitaju, te posjećuju li uopće školsku, ali i gradske knjižnice?

Odlučili smo svoje istraživanje proširiti i na lokalnu zajednicu, te smo otišli u Gradsku knjižnicu Zabok i o ovom problemu razgovarali sa ravnateljicom knjižnice. Zanimalo nas je kolika je posjećenost Gradske

knjižnice od strane srednjoškolaca, koja je najčešća tematika koja mlade zanima, čita li se više domaća ili strana književnost i koliko se čita novija književna produkcija. Koliko je uopće razvijena kultura čitanja među mladima? U vrijeme kada je na Internetu dostupno gotovo sve i kada tehnologija napreduje golemim koracima postavlja se pitanje nađu li mladi vremena pročitati koju knjigu. Ako i nađu vremena, čine li to elektroničkim putem ili ipak potraže svoju člansku iskaznicu za lokalnu knjižnicu (vjerojatno već prekrivenu prašinom) i posude kakav zanimljiv naslov. Činjenica je da su učenici knjižnice zamijenili Internetom koji često daje neprovjerene pa i netočne podatke.

Čitanjem razvijamo svoj govor, izražavanje, maštu. Knjiga daje drugačiji doživljaj od filma, zvuka, TV-a i drugih čuda tehnike. Zašto onda ne volimo čitati? Zašto čitanje (a posebno lektire) doživljavamo kao jednu od napornih školskih obveza i dosadnu aktivnost koju uglavnom ne činimo zbog vlastitog duhovnog uzdizanja, nego zato što moramo. Odlučili smo to promijeniti.

Moguća rješenja problema

Prilikom traženja rješenja problema odlučili smo se za nekoliko mogućnosti te otkrivali dobre i loše strane svake ideje.

S obzirom na to da je naša školska knjižnica prostorno mala (manja od 26m) i nema čitaonicu predlagali smo proširenje školske knjižnice unutar koje bi se nalazila i čitaonica.

Predložili smo i da se u holu škole uredi mali »dnevni boravak« sa stolicom, foteljama, policama za knjige i časopise te izložbenim prostorom u kojem bi učenici mogli izlagati svoje likovne radove, učiti, čitati i kreativno provoditi slobodno vrijeme.

Osim toga, predlagali smo i osnivanje čitateljskog kluba s ciljem promicanja knjige i stvaranjem navike čitanja kao poticaj za međusobno druženje, razgovaranje o pročitanim knjigama kao i preporučivanje nove i aktualne literature. Čitateljski klub bio bi oblik neformalnog druženja čija je namjera promicati knjigu i stvarati naviku čitanja te mjesto na kojem čitatelji mogu slobodno reći što misle o onome što su pročitali.

Najbolji pristup rješavanju problema

U razgovoru sa ravnateljicom shvatili smo da se proširenje školske knjižnice još uvijek ne može realizirati zbog nedostatka prostora (zbog čega Škola radi u dvije smjene). Odlučili smo se za uređenje dnevnog boravka u auli školi te za osnivanje čitateljskog kluba u sklopu kojeg bismo provodili niz aktivnosti kojima bismo potakli učenike da više čitaju.

Plan djelovanja

Naš plan djelovanja predstavili smo Vijeću učenika Škole koje nas je podržalo i pomoglo nam u planiranju i ostvarivanju naših aktivnosti:

- predstavljanje projekta Odboru za kulturu grada Zaboka
- osnivanje čitateljskog kluba (učenički prvi pokušaji, učenici predstavljaju omiljene knjige, pisanje prikaza knjiga, dizajniranje ovitaka knjiga...)
- radionice kreativnog pisanja
- projektiranje i izrada dnevnog boravka
- svaki mjesec posjet drugom kazalištu
- posjet Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici i Hrvatskom državnom arhivu
- organizacija donacija i razmjena knjiga.

Ostvareni rezultati

Plan djelovanja je djelomično realiziran, a do kraja školske godine bit će u potpunosti. Učenici su bili izrazito motivirani za projekt čiji je cilj promicati knjigu stvarati naviku čitanja.

Predstavljanje projekta

Projekt je predstavljen Vijeću učenika Škole, pročelnici Odbora za kulturu grada Zaboka i u Gradskoj knjižnici Zabok.

5

Dokumenti za organizaciju i provedbu smotre

Program smotre

Program Smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo vlade Republike Hrvatske

Srijeda, 18. svibnja 2011., područje predškolskog odgoja i obrazovanja
Velika dvorana MZOŠ-a, Donje Svetice 38, Zagreb

- 8:40–9:00 Okupljanje sudionika seminara
- 9:00–9:10 Uvodna riječ predsjednice Državnog povjerenstva:
Nevenka Jelačić-Lončarić, prof.
- 9:10–9:20 Uvodna riječ tajnika Državnog povjerenstva i koordinatorice za predškolski odgoj: mr. sc. Tomislav Ogrinšak, mr. sc. Andreja Silić
- 9:20–9:30 Uvodna riječ ravnatelja AZOO-a: Vinko Filipović, prof.
- 9:30–9:50 Važnost i vrste nacionalnih programa u RH-a, s posebnim osvrtom na NPOOLJP: Marija Ivanković, prof., načelnica Odjela za predškolski odgoj i obrazovanje MZOŠ-a
- 9:50–10:10 Prava sudjelovanja – temelj rada u projektu: prof. dr. sc. Dubravka Maleš
- 10:10–10:40 Projektno učenje – strategija rada, Vrednovanje projekata, Važnost interakcije u projektu: doc. dr. sc. Ivanka Stričević, Mirjana Milanović, prof.
- 10:40–11:00 Stanka
- 11:00–12:30 Prezentacije odabranih projekata iz područja NPOOLJP-a
Osvrti članova prosudbenog vijeća
Rasprava sudionika
1. *Znam i mogu sam/sama*: Dječji vrtić Bjelovar, Bjelovar
 2. *Od zbrkovite do cjelovite prometnice*: Dječji vrtić Sunce, Zadar
 3. *Kutina, zdravi grad*: Dječji vrtić Kutina, Kutina
 4. *Dižemo glas za zemlje spas*: Dječji vrtić Vandela Božićković, Hvar
 5. *Naše šetnjice gradom*: Dječji vrtić Dječji svijet, Varaždin
- 12:30–13:30 Stanka za objed

13:30–15:00 Prezentacije odabranih projekata iz područja NPOOLJP-a
Osvrti članova prosudbenog vijeća

Rasprava sudionika

6. *Mađarski moj prvi–drugi jezik*: Dječji vrtić Bambi, Ždala
7. *Drnjanski vez*: Dječji vrtić Vrapčić, Drnje
8. *Kulturna baština*: Dječji vrtić Bubamara, Benkovac
9. *Žugice hote dimo*: Dječji vrtić Maslačak, Čakovec
10. *Mi smo djeca svoga grada*: Dječji vrtić Tratinčica, Koprivnica

14:00–15:00 Rasprava o projektima

15:30–16:00 Završna riječ i podjela potvrđnica: mr. sc. Inga Seme Stojnović, mr. sc. Andreja Šilić

Četvrtak, 19. svibnja 2011., osnovne i srednje škole
Gradska skupština Grada Zagreba, Ćirilometodska 5

8:30–9:00 Registracija sudionika

9:00–9:30 Pozdravni govori

9:30–9:45 Stvaralaštvo mladih

9:45–10:00 Uvod u Smotru: Nevenka Lončarić-Jelačić, predsjednica
Državnog povjerenstva Smotre

10:00–11:30 Prikaz i obrana projekta

11:30–12:30 Stanka za osvježenje

12:30–14:30 Nastavak prikaza i obrane projekata

14:30–14:45 Osvrt na Smotru

14:45–15:30 Dodjela pohvalnica i zahvalnica učenicima i sudionicima

15:30–16:30 Posjet učenika Hrvatskom saboru

Organizatori smotre

Smotru projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo organiziraju Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske i Agencija za odgoj i obrazovanje.

Članovi državnoga povjerenstva Smotre projekata iz područja Nacionalnoga programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo:

Ante Akmadža

Željeznička tehnička škola, Palmotićeve 84, Zagreb

Višnja Biti

HRT, Hrvatski radio, Prisavlje 3, Zagreb

Mira Božić

Dječji vrtić »Ivana Brlić Mažuranić«, Cerska 22, Zagreb

Zdravka Giacometti

HRT, Prisavlje 3, Zagreb

Mirjana Milanović

Učiteljski fakultet, Savska 77, Zagreb

Renata Horvat, dipl. uč.

Osnovna škola Josipa Račića, Srednjaci b.b., Zagreb

Vera Hrvoj, prof.

Srednja škola Bedekovčina, Gajeva 1, Bedekovčina

Nevenka Lončarić-Jelačić, prof.

Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb, predsjednica

prof. dr. sc. Dubravka Maleš

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Ivana Lučića 3, Zagreb

Ksenija Matuš, prof.

Gimnazija Bjelovar, Matice Hrvatske 14, Bjelovar

mr. sc. Tomislav Ogrinšak

Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb, tajnik

Đurđa Kulušić, dipl. uč.

Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb

Snježana Romić, dipl. uč.

Osnovna škola Lijepa naša, Tuhelj 54, Tuhelj

mr. sc. Inga Seme Stojnović

Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb

mr. sc. Andreja Silić

Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb

Elvira Skender Miličević

prof., Upravna i birotehnička škola, Varšavska 17, Zagreb

doc. dr. sc. Ivanka Stričević

Sveučilište u Zadru, Ulica Mihovila Pavlinovića bb, Zadar

Božica Šarić

Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, K. Š. Gjalskoga 5,
Zabok

Nataša Vulić, prof.

Agencija za odgoj i obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb

Suci / procjenitelji

Suci / procjenitelji prikazivanja i obrane učeničkih projekata imaju vrlo važnu ulogu u vrednovanju cjelokupne Smotre. Biraju se iz reda uglednih i utjecajnih građana u javnosti.

Ante Akmadža, prof.

ravnatelj Željezničke tehničke škole u Zagrebu

Branimir Bilić

novinar, urednik TV-emisije »Misli 21. stoljeća«, HRT Zagreb

Višnja Biti

novinarka, voditeljica emisije »Zašto tako?«, HRT Zagreb

Zrinka Čupić, dipl. iur.

Sektor za suzbijanje korupcije, Ministarstvo pravosuđa

Davor Dubravica

načelnik sektora za suzbijanje korupcije, Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske

Zdravka Giacometti,

novinarka, redakcija »Dobro jutro Hrvatska«, HRT, Zagreb

Renata Horvat

OŠ Josip Račić, Zagreb

Snježana Kegel

OŠ Antuna Branka Šimića, Zagreb

Đurđa Kulušić

viša savjetnica, Agencija za odgoj i obrazovanje

Mirjana Lovreković

ravnateljica Učilišta Volonter

Luka Mađerić

predstojnik Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske

prof. dr. sc. Dubravka Maleš

Filozofski fakultet, Zagreb

Ksenija Matuš

profesorica savjetnica, Gimnazija Bjelovar

prof. dr. sc. Milan Mesić

Filozofski fakultet, Zagreb

Pero Mihaljević, dipl. iur.

Sektor za suzbijanje korupcije, Ministarstvo pravosuđa

mr. sc. Marin Mrčela

sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske

Jagoda Novak

voditeljica Odjela za istraživanje i informiranje, Centar za ljudska prava, Zagreb

Sanja Prelogović

ravnateljica OŠ »Đuro Ester«, Koprivnica

Ester Radmilo, dipl. iur.

Ured pravobraniteljice za djecu

Snježana Romić

učiteljica savjetnica, OŠ »Lijepa naša«, Tuhelj

Đuro Sessa

sudac Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednik Udruge hrvatskih sudaca

prof. dr. sc. Vedrana Spajić-Vrkaš

Centar za ljudska prava Filozofskog fakulteta u Zagrebu

dr. sc. Ivanka Stričević

Knjižnica Medveščak, Zagreb

Mirjana Sučević

učiteljica savjetnica, OŠ »Josip Račić«, Zagreb

Elvira Skender Miličević

profesorica savjetnica, Upravna i birotehnička škola, Zagreb

dr. sc. Berto Šalaj

Fakultet političkih znanosti, Zagreb

Božica Šarić

ravnateljica Škole za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću, Zabok

Suzana Telar

OŠ Sela, Sela

mr. sc. Marija Dubravka Uzelac

predsjednica Udruge Mali korak, Centar za kulturu mira i nenasilja, Zagreb

Popis projekata dječjih vrtića

Br.	Naziv projekta	Dječji vrtić	Mentori/ce
1.	Znam i mogu sam/sama	Dječji vrtić Bjelovar, Matošev trg bb, 43 000 Bjelovar	odgojiteljice Klaudija Krmpotić, Stela Čanadija
2.	Promet u našim jasicama - od zrkovite do cjelovite prometnice	Dječji vrtić Sunce Zadar, Veslačka br. 1	Marija Prižmić, Natalija Begonja
3.	Kutina, zdravi grad	Dječji vrtić Kutina, Augusta Cesarca 4a, 44 320 Kutina	Renata Brozović i Ružica Krančević
4.	Dižemo glas za zemlje spas	Dječji vrtić Vandela Božtković Hvar, Hamibala Lucića 4, 21450 Hvar	dgojiteljice Sendi Petrić i Ivana Vidošević, pedagoškinja, Veronika Puljić, prof.
5.	Naše šetnjice gradom	Dječji vrtić Dječji svijet, Anina 2, 42000 Varaždin	odgojiteljice Jelena Kežić i Dijana Malnar te pedagoškinja i ravnateljica Ljubimka Hajdin
6.	Mađarski moj prvi - drugi jezik	Dječji vrtić Vrapčić Drnje, podružnica Bambi, Braće Radića bb, 48 332 Ždala	odgojiteljice Maja Šobak i Željka Hrženjak
7.	Drnjanski vez	Dječji vrtić Vrapčić, Trg kralja Tomislava 26, 48322 Drnje	Odgoviteljica Adrijana Široki
8.	Kulturna baština	Dječji vrtić Bubamara, Velebitska 3, 23 420 Benkovac	odgojiteljice Melijana Jurica, Marica Gulan,
9.	Žugice hote dimo	Dječji vrtić Čakovec, područni odjel Maslačak, J. Bedekovića bb, 40 000 Čakovec	odgojiteljice Nevenka Žganec i Lilijana Smiljanić
10.	Mi smo djeca svoga grada	Dječji vrtić Tratinčica, Trg podravskih heroja 7, 48000 Koprivnica	Odgoviteljice Ksenija Zember i Adrijana Gajski

Popis projekata osnovnih škola – razredna nastava

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenici
1.	Mali volonteri	III. osnovna škola Čakovec, Ivana pl. Zajca 24, 40000 Čakovec	Zdenka Novak, dipl. učiteljica razredne nastave - mentor, Katarina Pahek Čajić, dipl. kateheta – vieroučiteljica	Dora Pajić, Mia Vlah, Edita Trstenjak, Sara Leško, Janja Petrović, Ema Meglič, Fran Bendelja, Ema Bogdan, Borna Činč, Niko Dering, Fran Golubić, Mateja Horvat, Ura Jakišić, Rajna Medimurec, Fran Meglič, Luka Micek, Ilian Mislavić Miša Ovičar, Eno Perišić, Aleksandar Posavec, Ira Pucko, Lena Sarić, Laura Šardi, Tomi Tkalec, Matija Vidaković, Ema Vurušić, Gabriela Židov, Žana Žilić
2.	Dodir priča	Osnovna škola Josipa Račića, Srednjaci bb, 10000 Zagreb	Dragana Rakonca, dipl. defektologinja, uč. razr. nastave, Darja Jurić, dipl. knjižničarka	Jelena Bistrović, Sara Breber, Antonija Džajić, Emma Gaš, Nika Horvat, Fran Hromiš, Hrvoje Komušar, Nika Livaković, Dora Ratić, Filip Mihalinec, Nika Stashty
3.	Upoznajmo Marina Getaldića	Osnovna škola Marina Getaldića, Frana Suplića 3, 20000 Dubrovnik	Jadranka Zlošilo i Durdica Bender-Masle	Mara Brautović, Jana Vrnković, Gita Jurjević, Sarah Vreškvić, Božo Danović (vezerva)
4.	Roditeљи suradnik u nastavi	OŠ Ante Kovačića Zlatar, Ulica Vladimira Nazora 1, 49250 Zlatar	Vesna Čeboci, učiteljica razredne nastave; Anita Petanjek Macan, dipl. učiteljica razredne nastave	Klaudija Hubak, Ivona Huljak, Andro Klančir, Karlo Škof
5.	Ženske narodne nošnje stubičkoga kraja	Osnovna škola Stubičke Toplice, Strmećia cesta 5a, 49244 Stubičke Toplice	Brigitte Gmaz, dipl. učiteljica razredne nastave, Martina Šaban, učiteljica njemačkog jezika, Sandra Haddad, prof. pedagogije	Stjepan Biškup, Maša Brozović, Ana Klarić, Ana Oremuš
6.	Kruh - dar života	Osnovna škola Ksavera Šandora Gajskog Zabok, Bački put 1, 49210 Zabok	Snježana Turk, Ružica Kotarski	Luka Burčić, Jana Martinjak, Erika Leljak, Mirko-Božidar Tarade, Tin Siladi
7.	Razglednica Zlatar Bistrice	OŠ Zlatar Bistrica, Vladimira Nazora 10, 49247 Zlatar Bistrica	Andreja Jertec, učiteljica 2. razreda, Jasna Kokot Pelko, stručni suradnik defektolog-logoped	Josip Kuljak, Ema Počekal, Hanna Kropf, Ana Futivić

Popis projekata osnovnih škola – predmetna nastava

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
1.	Čuvajte nas, pazite nas jer zakoni se krše	Osnovna škola Ferdinandovac, Dravska 66, 48356 Ferdinandovac	Mihaela Hapavel, prof.	Marija Karan, Andrea Repić, Klara Kolar, Ana Marija Kolar
2.	Anoreksija i bulimija – utjecaj medija na mlade	OŠ »Milan Brozović« Skalini Istarskog tabora 3, 51 215 Kastav	Vesna Rubeša	Žana Jurčić, Sara Barać, Nika Vrabc, Gloria Szabo, Lucija Pustahija, Alana Geci
3.	Prehranom i vježbom do zdravlja	Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Podravsko sunce, Hercegovачka bb, 48 000 Koprivnica	Andreja Pavlek, profesor logoped, Martina Crnković, profesor rehabilitator	Ana Puhalo, Marinko Jakovljević, Tatjana Petran, Anastazija Kolar, Aleksandra Vujasinović, Nikola Gal
4.	Školski turizam – dio hrvatske turističke ponude	OŠ Vežica, Kvaternikova 49, Rijeka	Gordana Frol	Leon Poljanić, Valerija Tabako, Nika Mlinović, Veronika Čiković, Borna Dobrović, Edi Ždralić
5.	Kršenje članka 95 Obiteljskog zakona	Osnovna škola Čavle, Čavle 212, 51219 Čavle	Gordana Manojlović, prof.	Irma Topić, Katja Matejić, Lorena Pančić, Nikol Marelja Bošnjak, Marija Čabrijan, Ira Fabrio, Marija Žeželić, Roberta Broznić, Marta Drakula
6.	Odlaganje i selekcija otpada u Molvama	Osnovna škola Molve, Trg kralja Tomislava 10, 48 327 Molve	Mirela Paša, dipl. učiteljica RN i hrvatskoga jezika	Dario Aušperger, Hrvoje Aušperger, Katarina Doleneć, Alen Franjo, Kristina Hontić, Petra Ivančan, Robert Koprčanec, Valentina Janči, Josipa Kožuhar, Monica Krznarić, Luka Lončar, Matej Lončar, Josipa Međimorec, Karlo Mihaljić, Karlo Molnar, Nikolina Ormanec, Iva Ptičak, Tajana Vujković, Katarina Žufika
7.	Europski odgoj	OŠ kneza Mislava, Braće Radić 6, 21212 Kaštel Sućurac	mr. sc. Tihomir Rajčić	Mirna Duvnjak, Marko Milković, Ana Parčina, Danijel Vuko
8.	Stop plastičnim vrećicama	Druga osnovna škola Čakovec, Trg pape Ivana Pavla II, 40000 Čakovec	Srjezana Odak Hrkač, Ljiljana Obadić, Marta Novak	Iva Petrović Nina Drk, Anja Rakuša, Eni Šamarija, Petra Grašić, Jakov Sedlar, Leon Baksa

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenic
9.	Stari recepti - zdravlju život	Osnovna škola Jurja Barakovića, Ražanac bh, 23248 Ražanac	Mirsija Tokić, prof.	Nina Bolođa, Matea Vigan, Lorena Beretin, Dora Bolođa, Marija Uzelec, Marija Marasović
10.	Ulična umjetnost	Osnovna škola Podmurlivce, Podmurlivce 6, 51000 Rijek	Sonja Dragičević	Maša Palčić, Ivan Šantić, Domagoj Vukelić, Marko Pahljina, Matija Modrić, Viktor Škorjanc, Gvižeta Plenković, Lorena Uhljević, Ivan Sisković, Paolo Vučetić, Toni Žunjić, Adriana Matic, Vita Komen, Iris Pejić, Mia Jancić, Lovre Šušić
11.	Zajedno možemo više	Osnovna škola Frana Krste Frankopana Osijek., Osijek, Frankopanska 64	Anica Furnić, Dubravka Čuržik	Tihana Grgić, Sara Grbešić, Nika Pušeljčić, Lorena Stanovejčić
12.	Kulturna baština naše škole	Osnovna škola Marina Getaldića, Frana Supila 3, 20000 Dubrovnik	Durdica Bender-Maste, Anita Vlasić	Petra Caput, Magda Kamber, Luka Kljobasa, Ivo Srezović, Mario Režić (rezerva)
13.	Prejterani i unos soli u organizam školske djece	Osnovna škola »Nikola Tesla«, Trg Ivana Kljobučarica 1, 51000 Rijek	Orijana Marušić, Štimac, mr. sc.	Dejan Stamenić, Košira Lerga, Oja Martinec, Nikola Kolačević, Franko Ivancić i Laura Kraguljac
14.	Reklamo, gdje se gasiš?	Osnovna škola Žrnovnica, Hrvat-skih velikana 41, 21251 Žrnovnica	Ankica Dobrović, učiteljica razred-ne nastave	Luka Cvitanović, Karla Lovrić, Meri Lovrić, Karlo Stikić
15.	Održivom potrošnjom do čistog okoliša	OŠ »Petar Zrinski« Čabar, Narod-nog oslobođenja 19, 51306 Čabar	Ksenija Petelin, prof.	Anamarija Kvas, Doris Petelin, Niko Petelin, Tina Troha, Tijan Malnar, Domagoj Kovac, Sara Bilien, Denis Tušek
16.	Prehrana - zdravlje i poremećaji!	OŠ »Đuro Esterk«, Trg slobode 5, 48000 Koprivnica	Ana-Marija Bobočan, prof.	Patricia Cikuš, Matea Ešetić, Ivna Ištvanović, Marija-Helena Petrović
17.	Zeleni komatek	Osnovna škola Stjepana Radića, 49 228 Brestovec Orehovički	Ljubica Gorički, prof. pedagogije, Dijana Gubez, učiteljica povijesti	Lucija Đurkan, Petra Franc, Martina Novosel, Ana Škrlec
18.	Angeljeki čuvari - djece za osobe treće životne dobi	OŠ Stjepana Radića, Brestovec Orehovički 40	Zdenko Kobeščak	Katarina Marija Kobeščak, Karolina Tretinjak, Lana Kolaric, Karlo Kobeščak
19.	Veseli stolci	Osnovna škola Ksavera Šandora Gjalskog, Đački put 1, 49210 Zabok	Biserka Krnek, učitelj mentor	Patricia Dugorepec, Fran Šaronja, Karlo Kada, Tajana Šinković, Karla Vuksan

Popis projekata srednjih škola

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
1.	Volonterstvo	Gimnazija »Fran Galović«, dr. želj-ka Selingerova 3A, 48000 Koprivnica	Mišela Lokotar, prof.	Dorothea Bardek, Lucija Sušilović, Nikolina Nemeč, Ines Sewer
2.	Jesmo li svjesni proble-ma u komunikaciji?	Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac, Dr. Ivana Kranjčeva 5, 48350 Đurđevac	Dušanka Vergić, prof.	Senjan Anja, Jakelić Lucija, Kovačev Nika, Kovačev Niko-lina, Škležbar Viktorija, Leščan Mirta, Kovačić Lucija
3.	Znaš li što jedeš?	Umjetnička škola Luke Sorkočevića, Strossmayera 3, 20000 Dubrovnik	Ivana Penjak	Ozana Masneč, Mirna Putica, Paola Franić, Renci Pecotić
4.	Zalogajnica za učenike	Srednja škola Konjščina, Matije Gupca 5, 49282 Konjščina	Željka Florijan Kiseljak, dipl. oec	Valentina Čar, Valentina Havočić, Valentina Partaj, Ivana Majdak, Mateja Špoljar, Nikolina Pazur, Matija Buden
5.	Uvođenje građanskoga odgoja u školu – poziv na stvaralačku avan-turu	Tehnička škola i prirodoslovna gimnazija Rudera Boškovića, Vukovarska 209, 31000 Osijek	Jasna Sudarić, prof. i Gordana Popović, prof.	Ena Tomić, Doma Vadija, Gordana Marijanović, Elvira Pek, Domagoj Šubarić, Lara Grbec, Ivana Jozić i Lara Marčić
6.	Nacionalizam mladih u našem društvenom okruženju	Ekonomska i upravna škola Osijek, Trg Sv. Trojstva 4, 31000 Osijek	Dalbor Popović, prof.	3b razred upravnog smjera: Dorothea Balić, Mateja Lujčić, Ivana Lozanić, Pierre Lučić, Dežji Ugljik, Sara Murat, Dragana Šarić, Dragana Dokić, Nataša Budimir, Milica Krička, Martina Kis
7.	Siromaštvo u našoj sredini	Prosvjetno-kulturni centar Madara u RH, Drinska 12a, 31000 Osijek	Mirela Berlančić, prof., stručni suradnik: Diana Dorkić, prof.	Barbara Bakat, David Beckskei, Karolina Topić, Marko Kolić, Mihael Žvič, Noemi Šipos, Viktorija Balint, Noemi Hajek, Zoltan Lakatos
8.	Putuješ li? – razvijanje kulturnog identiteta i interkulturalizma srednjoškolaca kroz putovanja	Privatna srednja ekonomska škola INOVA s pravom javnosti	Karmen Ratković, prof.	Sanja Čejvanović, Mateo Đurasek, Ivana Džalto, Mateo Hujzerović, Antonija Jeskov, Ivor Kolarić Bilčić, Luka Kovačić, Andrija Matček, Maja Petras, Robert Prijević, Denis Rogulji, Antonela Skoko

Br.	Naziv projekta	Škola	Mentor	Učenci
9.	Pred vratima Europe	Druga srednja škola Beli Manastir, Školska 3, 31300 Beli Manastir	Jasminka Berend, prof.	Andela Durdov, Vanesa Mihajlović, Marijana Mijatović, Dijana Šovakov, Kristina Džankić, Monika Joh, Martina Grgić, Biljana Maksimović
10.	Stari običaji padaju u zaborav	Udruga Dugopolje aktivno radi (DAR), Stepinčeva 2, 21204 Dugopolje	Stephanie Balić, prof., Mara Balić, dipl. učiteljica, Maja Lovreček, prof.	Josip Radovan, Jana Dodoja, Anita Ževrnja, Ivana Jelena Balić, Luka Balić, Matea Radovan, Kristina Čosić, Karlo Balić, Ozana Čipčić, Ivan Čulin
11.	Ovisnosti – Budi jak, nemoj početi!	Tehnička škola za strojarstvo i brodogradnju Rijeka, Vukovarska 58, 51000 Rijeka	Željka Travaš, dipl. politolog	Matej Došen, Dino Potočnjak, Dino Jukić
12.	Preko pruge do škole – sigurnije	Prometna škola Rijeka, Jože Vlahovića 10, 51000 Rijeka	Jasminka Zupičić, prof. mentor	Andrea Kauzarić, Antonija, Knežević, Anita Milas, Ivan Seršić, Martina Smojver, Valentina Tadić, Antonelatašević, Tina Tomić.
13.	»U europu sa svjetlom«	Šumarska i drvodjeljska škola Karlovac, Vatrogasna cesta 5, 47000 Karlovac	Nevenka Bončić, dipl. polit. i Mirna Korkut, prof. pedagogije	Valentina Cindrić, Iva Domišljanović, Luka Katić, Vladimir Ribičić, Filip Trezner
14.	Pokrenimo promjene, pokazimo primjerom	IV gimnazija »Marko Marulić«, Zagrebačka 2, 21000 Split	Natalija Pačić, prof.	Alfrević Stela, Hrboka Ana, Piuk Josipa, Odriljin Filip, Šantak Pavao
15.	Plavi biser zelenog Zagorja	Srednja škola Bedekovčina, Ljudevita Gaja 1, 49222 Bedekovčina	Danijela Švigir, prof., Vera Hrvoj, prof.	Ivana Kolarić, Marko Golubić, Deni Ban, Jurica Vrhovec, Danijel Tenšek (instrumentalna pratnja), Rezervna članica: Sanja Beluhan
16.	Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti	Srednja škola Oroslavje, Ljudevita Gaja 1, 49243 Oroslavje	Ana Knežević-Hesky i Renata Čandrić	Iva Tuđa, Ana Šeček, Ivana Šturlan, Ines Ormuš, Jelena Ščitnik, Lucija Cvetko, Sabina Drempetić, Valentina Ščitnik, Matija Matija
17.	Ne budemo li čitali, pročitat će nas!	Škola za umjetnost, dizajn, grafiku i odjeću Zabok, K. S. Gjalškog 5	Valentina Petric Klaužer, prof	Jana Borovčak, Valerija Bunčić, Josipa Benčić, Petra Grabušić, Dorotea Žerjavić, Ivana Vrban, Sara Vrgoč

Programske teme

S projektom iz demokratskog građanstva i ljudskih prava po metodi *Projekt građanin* mogu sudjelovati:

- odgojitelji predškolskog odgoja
- učenici razredne nastave osnovnih škola
- učenici predmetne nastave osnovnih škola
- učenici srednjih škola.

Cilj Smotre: Omogućiti učenicima stjecanje kompetencija za cjeloživotno učenje

Na smotri mogu sudjelovati projekti iz sljedećih tematskih područja.

1. Predškolski odgoj:

- osobna prava i odgovornosti i prava drugih
- pravo na zdravu okolinu i čuvanje okoline
- razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog identiteta i interkulturalnosti;
- ponos i čuvanje baštine.

2. Razredna nastava

- ljudska prava i odgovornosti
- zaštita voda u zavičaju
- zavičaj, gospodarstvo u zavičaju i poduzetnička kompetencija
- projektna nastava iz demokratskog građanstva – projekt građanin
- zaštita okoliša
- razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog identiteta i interkulturalnosti
- razvoj kulturne osviještenosti
- jezične / dijalektalne osobitosti zavičajnih regija
- umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema.

3. Predmetna nastava osnovne škole i srednje škole

- ljudska prava i demokratske građanske odgovornosti
- projektna nastava iz demokratskog građanstva – projekt građanin
- umijeće komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema
- razvoj osobnog, zavičajnog, domovinskog i globalnog identiteta
- gospodarstvo i poduzetnička kompetencija
- zaštita okoliša
- europske integracije
- kulturna baština, kulturne vrijednosti i stvaralaštvo, razvoj identitetne i interkulturalne kompetencije.

Svaki projekt djece u dječjim vrtićima, učenika osnovne škole te učenika srednjih škola treba imati sljedeće *sastavnice*:

1. naziv projekta
2. tematsko područje
3. cilj projekta
4. naziv dječjeg vrtića/škole, adresa, telefon, telefaks, e-pošta
5. ime i prezime voditelja projekta
6. podaci o djeci u dječjim vrtićima te učenicama / učenicima
7. opis projekta: opis pojedinih dionica projekta (prema metodičkim odrednicama za provedbu projekata te prema osobitostima za svaku dob – izbor i istraživanje problema, moguća rješenja problema, najbolji pristup, plan djelovanja, podaci o tome gdje je projekt bio predstavljen, ostvareni rezultati).

Opis provedbe projekata

Proces odgoja i obrazovanja za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja ostvaruje se na tri razine:

- Cjelokupno ozračje u kojem dijete živi u obitelji i vrtiću (prostor, ritam života, materijalno okružje, odnosi i interakcije s drugima)
- Svakodnevne životne situacije (zadovoljavanje osnovnih potreba, dosljednosti u primjeni odgojnih postupaka, razvoj socijalne veze s odgojiteljicom / odgojiteljem i osjećaja komunikacijske sigurnosti i dr.)
- Planirani poticaji za raznovrsne igre i planirana zbivanja u odgojnoj skupini i vrtiću te okružju.

U izboru tematike projekta valja polaziti od potreba i mogućnosti djece i uvažavati načela i metode predškolskog razvojnog kurikuluma. Projekt treba imati elemente akcijskog istraživanja.

1. Izbor teme koja je povezana sa životom djeteta

Izbor teme se mora temeljiti na intrinzičnoj motivaciji djeteta. Polazište je u nekom, za djecu važnom životnom problemu i interesu koji je svojstven njihovim razvojnim osobinama. Teme iz područja predškolskog odgoja i obrazovanja integriraju četiri grupe prava i odgovornosti: pravo na preživljavanje, pravo na razvojne poticaje, pravo na sudjelovanje i zaštitna prava;

2. Razvoj projekta u predškolskom odgoju i obrazovanju

a) Stvaranje materijalnog i interakcijskog okružja

Osiguranje poticajne materijalne sredine i što raznovrsnijih izvora znanja. Osigurati timski pristup i partnersku suradnju svih sudionika projekta: u odgojnoj skupini, unutar vrtića, s roditeljima djece i s lokalnom zajednicom.

b) Aktivna uključenost djeteta – učenje činjenjem, informacije iz prve ruke

Rad na projektu odvija se u kontekstu koji potiče djecu na pregovaranje, suradnju, preuzimanje odgovornosti za traženje odgovora (učenje, kako učiti), provjeravanje svojih otkrića i traženje vlastitih pristupa rješavanju problema.

Iskustva koja djeca stječu tijekom projekta moraju biti relevantna za njegov život.

c) Kreativno izražavanje i prosocijalno ponašanje

Način ponašanja djece u igri i rezultati dječjeg stvaranja (govornog, likovnog, glazbenog i praktičnog) sredstvo su motiviranja za dalja istraživanja, ali i mjerilo rasta i razvoja djeteta te postignuća vezanih za temu projekta.

3. Evaluacija procesa i postignuća

Procjenjuje se praktična primjena novih znanja i vještina djece. Procjenu vrši odgojitelj, odnosno tim koji radi na projektu, na temelju promatranja dječje igre i stvaranja.

Tijek rada na provedbi projekta učenika osnovnih i srednjih škola

Projektna nastava ostvaruje se kroz najmanje sedam koraka zbog toga da se očuva demokratska procedura rješavanja problema, ali i svi procesni dijelovi projekta. Znanje projektnog planiranja učenici će trebati kasnije u svojem profesionalnom i građanskom životu. Takvo učenje namijenjeno je učenicima razredne nastave i predmetne nastave osnovnih škola i učenicima srednjih škola. Za ostvarenje projekta potrebno je najmanje 15 školskih sati.

Svaki sat planira se tako *da uključuje interdisciplinarni pristup u oblikovanju sata* kao što su: čitanje, diskusija, pisanje, istraživanje činjenica, analiza grafova, rješavanje problema u malim skupinama, socijalno učenje, učenje kako učiti, poduzetništvo, tehnike suradničkog učenja, igra uloga, proučavanje zakona i Ustava RH-a, pisanje dopisa, molbi, kontaktiranje s osobama iz javnog života i predstavnicima vlasti, javni nastup itd.

Učenici u suradnji s roditeljima i učiteljima izabiru problem, sustavno ga istražuju, dokumentiraju i oblikuju plan rješavanja problema. U ostvarivanju projekta uspostavlja se suradnja s roditeljima, stručnjacima, predstavnicima vlasti, medija, ljudima iz lokalne zajednice u čiju nadležnost spada rješavanje problema. Da bi se došlo do odgovarajućeg izbora i rješenja problema u nastavnom procesu, planiraju se sljedeće dionice.

1. Izbor problema

Prepoznavanje problema u svojoj sredini kroz osobno iskustvo, razgovor s roditeljima, rođacima, prijateljima, učiteljima. Raspravljanje i selekci-

oniranje problema kojim će se razred ili skupina baviti većinskim brojem glasova razreda.

2. Istraživanje društvene važnosti problema

Proučavanje zakona i propisa koji se odnose na problem. Upoznavanje ustavnih odredbi iz područja rješavanja problema. Praćenje tiska i ostalih medija. Anketiranje učenika i građana. Korištenje biblioteka i čitaonica, udžbeničke literature, prikupljanje informacija elektronskom poštom, slaganje dokumentacijskih mapa.

3. Oblikovanje mogućih rješenja problema

Dijeljenje projektne skupine u četiri manje skupine. Svaka skupina raspravlja i oblikuje najbolji način rješavanja problema. Utvrđuju se načini, pristupi, postupci, identificiraju se lokalni nositelji vlasti u čije područje rada spada problem i koji mogu pomoći u rješavanju problema.

4. Izbor najboljeg pristupa rješenju problema

Glasnogovornik svake skupine pred cijelim razredom obrazlaže pristup skupine rješavanju problema. Cijeli razred raspravlja o jakim i slabim stranama ponuđenog rješenja. Na kraju razred izabire najuspješnije rješenje među ponuđenima a slabe strane nastoji ponuđenim rješenjem nadvladati.

5. Razvoj plana akcije

Projektna skupina razvija plan akcije, odnosno planiranje aktivnosti koje će se poduzeti kako bi se proveo plan i došlo do oživotvorenja predloženog rješenja problema. Projektna skupina izrađuje portfelj i dokumentacijsku mapu rješavanja problema.

6. Predstavljanje plana akcije široj zajednici

S planom akcije upoznaju se ostali učenici, roditelji, razrednici, predstavnici lokalne zajednice. Tako se stvara pozitivno ozračje za prihvaćanje ponuđenog rješenja problema. Projekt se može prikazati u školi pred nastavnicima, učenicima, na roditeljskom sastanku, na razini cijele škole i sl. Bit je u tome da učenici učvršćuju svoje vještine argumentacije, javnog nastupanja, razvijaju svoje stavove, upoznaju u očima drugih svoju osobnost.

7. Javno predstavljanje ponuđenog rješenja problema

Za predstavljanje projekta izvan škole potrebno je pomoći učenicima tako da voditelj projekta unaprijed dogovori odlazak predstavnicima lo-

kalnih vlasti koji su nadležni za rješavanje problema. Može se uputiti obavijesti medijima o mjestu i vremenu susreta s predstavnicima lokalnih vlasti. Prilikom predstavljanja potrebno je koristiti portfelj i dokumentacijsku mapu. Na portfelj se stavljaju samo najreprezentativniji dokumenti (fotografije, isjecci iz novina, rezultati ankete, članci zakona, tekstualni zapisi učenika i drugi važni materijali prikupljeni i nastali u pojedinim koracima rješavanja problema).

Sadržaj smotre i vrednovanje postignuća

I. dokumenti projekta su ogledna mapa (četiri spojena *hamera/panoa* 70x100) i dokumentacijska mapa projekta – format A4 ili A5.

II. Obrazloženje i obrana projektnog cilja (do 16 minuta) – skupina od četiri učenika pred prosudbenim povjerenstvom.

Sadržaj i procedura Smotre detaljno su opisani u priručniku za nastavnike *Projekt građanin*.

Voditelji projekta

Projekt vode samo oni voditelji koji su prošli stručnu edukaciju za primjenu Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava, za aktivne metode učenja i poučavanja i projektnu nastavu – projekt građanin.

Selekcija projekata

Izbor najkvalitetnijih projekata obavlja Državno povjerenstvo te o rezultatima izbora obavještuje voditelje projekata. Izbor se obavlja prema sljedećim okvirnim kriterijima:

- izbor teme i postupak provedbe treba biti u skladu s uputama objavljenim u Katalogu natjecanja susreta i smotri;
- projekt treba imati obilježja integriranoga razvojnog kurikuluma i uvažavati zadaće i načela odgoja i obrazovanja za demokratsko građanstvo i ljudska prava;
- u prikazu se daje proces provedbe projekta i postignuća vidljivih u promjenama okruženja i ponašanju djece i odraslih;
- u provedbi i prikazu postignuća treba koristiti kreativne načine izražavanja djece i odraslih.

Osposobljenost koju stječu učenici radeći na projektima iz područja demokratskog građanstva

Učenici se osposobljavaju da budu konstruktivni građani zauzeti za izgradnju boljeg društva, a ne bespomoćni kritizeri koji svojim tihim otporom unište svaki razvojni projekt. Doživljaj uspjeha u ovom području prenosi se na bolje učenje u drugim predmetima, jer je doživljeni uspjeh izvor motivacije.

Projektna nastava uključuje sve metode aktivne uključenosti učenika u nastavni proces.

Takvim učenjem stječe se društvena osposobljenost – znanja, vještine i stavovi koji su neophodni za *cjeloživotno učenje*:

- istraživanje
- učenje kako učiti
- rješavanje problema
- timski rad
- suradničko učenje
- dokumentarni pristup
- rasprava
- kratak i argumentiran govor
- javni nastup
- poduzetnička osviještenost
- učenje Ustava RH-a i zakona njihovim korištenjem u rješavanju stvarnih problema
- identitetna, kulturna i interkulturalna osviještenost
- komunikacijske vještine
- razvoj građanskih i moralnih vrlina.

Kriteriji za vrednovanje projekta

1. **Značaj.** Je li skupina izabrala najvažnije informacije za ukazivanje na značaj problema i mogućnost njegova rješenja?
2. **Razumijevanje.** Jesu li izlagatelji pokazali razumijevanje prirode i opsega problema s obzirom na alternativne pristupe rješenja problema koje su prepoznali? Jesu li pokazali razumijevanje svojeg plana djelovanja?
3. **Obrana stajališta.** Je li skupina na odgovarajući način predstavila svoje stajalište? Jesu li učenici branili svoja stajališta na odgovarajući način prilikom odgovaranja na postavljena pitanja?
4. **Točnost u odgovaranju.** Jesu li odgovori na pitanja sudaca bili uspješni?
5. **Suradnja unutar skupine / timski rad.** Jesu li se branitelji projekta držali onog dijela rješenja problema za koji su bili odgovorni? Jesu li se nadopunjavali uvažavajući pritom mišljenja ostalih?

Kriteriji za vrednovanje obrane projekta

1. **Uvjerljivost.** Je li izlaganje u cjelini uvjerljivo ukazalo da je izabrani problem važan?
2. **Praktičnost i usklađenost:** Je li predloženi pristup za dobivanje potpore ostvarljiv? Jesu li uzeta u obzir stvarna ograničenja?
3. Je li odnos između izlaganja bio jasan? Je li se svako izlaganje nadovezivalo na ono prethodno ili prethodna?

4. **Obrana stajališta:** U kojoj su mjeri učenici uspjeli dokazati da je njihov plan djelovanja razuman? U kojoj su mjeri uspjeli dokazati da mogu osigurati potporu i prevladati otpor u zajednici i kod izvršne i zakonodavne vlasti u odnosu na njihov plan djelovanja?
5. **Točnost u odgovaranju:** U kojoj su mjeri odgovori učenika bili točni u odnosu na pitanja?
6. **Suradnja:** Jesu li izlaganja učenika pokazala da su razgovarali o postignutom i naučili surađivati radeći na projektu?

U vrednovanju obrane projekta uzima se u obzir cjelokupni rezultat s obzirom na kreativnost, originalnost i učinkovitost izlaganja. Obrana projekta vrednuje se opisno.

Literatura

1. Nacionalni program odgoja i obrazovanja o ljudskim pravima, Vlada Republike Hrvatske (1999), Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima, Zagreb
2. Temeljni međunarodni dokumenti iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava (1999), Vlada Republike Hrvatske, Nacionalni odbor za obrazovanje o ljudskim pravima, Zagreb
3. Projekt građanin, priručnik za nastavnike (2008), Agencija za odgoj i obrazovanje, prijevod. Centar za građanski odgoj i Ministarstvo prosvjete SAD, Zagreb
4. Lončarić Jelačić, Nevenka: Odgoj za ljudska prava i aktivno građanstvo kroz cjelokupni školski pristup (2008), Brošura za Smotru projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Zagreb
5. Spajić-Vrkaš, V., Stričević, I., Maleš, D., Matijević, M. (2004): Poučavati prava i slobode-priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Istraživačko – obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo, Zagreb.
6. Maleš, Dubravka, Stričević, Ivanka: Odgoj za demokraciju u ranom djetinjstvu (2005), Priručnik za rad s djecom predškolske dobi na usvajanju humanih vrijednosti: Udruženje Djeca prva, Zagreb
7. Maleš, Dubravka i suradnici: Živjeti i učiti prava (2003), Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
8. Uzelac, Maja (2006) 111 koraka prema demokraciji i ljudskim pravima. Priručnik građanske i političke kulture za mlade i odrasle. Mali korak, Zagreb, Istraživačko-obrazovni centar za ljudska prava i demokratsko građanstvo

9. Markočić, Matilda: *Igrom do škole* (2003), Udruženje »Djeca prva«, Zagreb
10. *Humane vrednote i Istraživanje humanitarnog prava* (2004), Zavod za školstvo Republike Hrvatske, Hrvatski crveni križ i ICRC, Zagreb

Upute za suce / procjenitelje

Smotra Projekta građanin je kulminacija interaktivnog programa građanskog odgoja kojem je cilj aktivno uključivanje mladih u građanski život njihovih zajednica. U Projektu građanin, učenici uočavaju i analiziraju pitanja i probleme s kojima se suočava njihova zajednica (škola, susjedstvo, grad, država). Oni odabiru jedno od tih pitanja i problema za detaljno istraživanje. Nakon što dovrše svoje istraživanje oni predlažu javnu politiku koja se bavi tim pitanjem ili problemom. Na kraju, izrađuju plan akcije u kojem su detaljno opisani koraci koji se trebaju poduzeti da bi njihov prijedlog javne politike bio usvojen od strane nadležnih tijela. Tada, na osnovi svojih istraživanja razred ili projektna skupina izrađuje svoj portfelj.

Da bi izradili portfelj Projekta građanin, učenici se dijele u četiri podgrupe, jedna grupa za svaki dio portfelja. Glavna je odgovornost svake grupe:

Prva grupa – objašnjenje problema

Druga grupa – istraživanje alternativne politike

Treća grupa – predlaganje javne politike

Četvrta grupa – izrada plana akcije

Sljedeći podaci pripremljeni su da bi vam pomogli u vrednovanju svakoga od četiri dijela portfelja. Portfelj ima dvije komponente – oglednu komponentu i dokumentacijsku komponentu. Te dvije komponente zajedno čine portfelj koji ćete vrednovati. U tu svrhu koristit ćete Popis kriterija za portfelj i Obrazac za procjenu portfelja. Obrazac za procjenu portfelja ima pet dijelova, četiri dijela s kriterijima za vrednovanje portfelja i jedan dio s kriterijima za sveukupno vrednovanje rada učenika.

Dolje navedeni podaci odgovaraju četirima glavnim dijelovima koji čine oglednu komponentu i dokumentacijsku mapu.

Prva grupa za izradu portfelja – objašnjenje problema

Ogledni dio

U prvom oglednom dijelu treba navesti detaljno objašnjenje odabranog problema te razloge zašto ga je razred ili projektna skupina odabrala. Pisani sažetak na jednoj ili dvije stranice trebao bi obuhvaćati jasan opis pitanja/problema i što je razred / skupina o njemu naučila. U prvom oglednom dijelu trebali bi se nalaziti i odgovarajući grafikoni, fotografije, ilustracije i/ili strip. Učenici bi trebali navesti i sve izvore koje su koristili u istraživanju.

Pisani sažetak treba postaviti na ogledni pano, a on mora sadržavati sljedeće podatke:

- jasno objašnjenje prirode pitanja/problema koji su učenici odabrali za istraživanje
- stupanj ozbiljnosti i opseg pitanja/problema
- razina(e) tijela vlasti koja su nadležna za bavljenje tim problemom
- navedene osobe ili grupe koje bi mogle podijeliti odgovornost za rješavanje tog problema
- navedena neslaganja oko problema u zajednici
- postoji li već politika koja se bavi tim problemom
- ako politika postoji, navesti objašnjenje njezine prikladnosti.

Dokumentacijska mapa

U prvome dijelu mape učenici moraju dokumentirati svoje istraživanje, uključujući i odabir materijala koji najbolje podupire njihove tvrdnje. Kao dodatak sadržaju, ovaj dio mora sadržavati dokaze koji podupiru njihov grupni rad. Na primjer:

- popunjeni obrazac Uočavanje i analiza problema
- sažetak obrazaca korištenih tijekom vođenja razgovora (ili reprezentativne primjerke)
- relevantne članke iz novina i/ili časopisa
- popunjene obrasce koji se odnose na medije – radio i TV, ili obrasce o korištenim izvorima
- ostale odgovarajuće članke i izvješća.

Druga grupa za izradu portfelja – istraživanje alternativne politike

Ogledni dio

U drugom oglednom dijelu treba navesti detaljno objašnjenje i vrednovanje dvaju ili tri prijedloga alternativne javne politike koju su predložile različite grupe ili pojedinci. Ako već postoji javna politika i nju treba uključiti, zajedno s objašnjenjem njezine učinkovitosti. U drugom oglednom dijelu trebali bi se nalaziti i odgovarajući grafikoni, fotografije, ilustracije i/ili strip. Učenici bi trebali navesti i sve izvore koje su koristili.

Ogledni dio treba sadržavati pisani sažetak, ne duži od jedne stranice, za svaku alternativnu javnu politiku koja se predstavlja. Svaki sažetak trebao bi sadržavati sljedeće podatke:

- ako već postoji javna politika, njezino objašnjenje i vrednovanje njezine učinkovitosti (koje su prednosti i nedostaci)

- detaljno objašnjenje alternativne politike/rješenja i njezinih prednosti i nedostataka, zajedno s podacima koji to podupiru
- navod izvora koji predlaže tu javnu politiku (npr. građani, posebna interesna grupa, zakonodavstvo, gradska skupština ili gradsko vijeće).

Dokumentacijska mapa

U drugome dijelu mape učenici moraju dokumentirati svoje istraživanje, uključujući i odabir materijala koji najbolje podupire njihove tvrdnje. Kao dodatak sadržaju, ovaj dio mora sadržavati dokaze koji podupiru njihov grupni rad. Na primjer:

- primjerak cijelog teksta politike, ako ona već postoji
- pisma ili memorandume posebnih interesnih grupa ili pojedinaca
- promidžbeni materijal koji je u opticaju u zajednici
- ostale odgovarajuće članke i izvješća koji podupiru navedene tvrdnje.

Treća grupa za izradu portfelja – predlaganje javne politike

Ogledni dio

U trećem dijelu treba jasno objasniti odabrani prijedlog javne politike kojim se želi rješavati određeni problem i razlozi zbog kojih ga je razred/skupina odlučila podržati. Razred / skupina može odlučiti i podržati postojeću politiku, prilagoditi postojeću politiku, predložiti novu politiku, ili poduprijeti jednu od alternativnih politika opisanih u oglednom dijelu broj dva. U trećem oglednom dijelu trebali bi se nalaziti i odgovarajući grafikoni, fotografije, ilustracije i/ili strip. Učenici bi trebali navesti i sve izvore koje su koristili.

- Ogledni dio trebao bi sadržavati pisani sažetak od jedne do dvije stranice u kojem se navodi sljedeće:
- Objašnjenje javne politike koju razred predlaže i opravdanje kako će se ta javna politika najbolje baviti navedenim problemom.
- Prednosti i nedostaci javne politike, uključujući i aktualne podatke koji podupiru navedene tvrdnje, imenovane osobe ili grupe na koje će ta politika imati utjecaj te koji će biti mogući učinak.
- Izjava u kojoj se navode odgovarajuća tijela vlasti ili državni ured, koji će biti odgovorni za provedbu predložene javne politike.
- Mišljenje u kojem se navodi zašto predložena javna politika nije u suprotnosti sa zakonom ili Ustavom.

Dokumentacijska mapa

U trećem dijelu mape učenici moraju dokumentirati svoje istraživanje, uključujući i odabir materijala koji najbolje podupire njihove tvrdnje. Kao dodatak sadržaju, ovaj dio mora sadržavati dokaze koji podupiru njihov grupni rad. Na primjer:

- popunjeni obrazac Mišljenja o ustavnosti
- relevantne zakone, uredbe i/ili pravilnike
- kopiju postojeće politike ili zakona, ili modele nove ili prilagođene javne politike
- ostale relevantne članke i izvješća koji podupiru navedene tvrdnje

Četvrta grupa za izradu portfelja – izrada plana akcije

Ogledni dio

Četvrti ogledni dio portfelja trebao bi sadržavati detaljan opis procesa koji je potrebno provesti da bi predložena javna politika bila usvojena od strane nadležnog tijela vlasti ili državnog ureda. Plan bi trebao sadržavati sljedeće: korake za dobivanje potpore navedenoj politici u zajednici i detaljan plan provedbe predložene javne politike. U četvrtom oglednom dijelu trebali bi se nalaziti i relevantni grafikoni, fotografije, ilustracije i/ili strip. Učenici bi trebali navesti i sve izvore koje su koristili.

Pismeni sažetak treba sadržavati sljedeće podatke:

- jasno objašnjenje na koji će način razred od dužnosnika tražiti potporu javnoj politici koju predlažu
- jasno objašnjenje na koji će način razred tražiti potporu javnoj politici i planu akcije koju predlažu od strane posebnih interesnih grupa, grupa u zajednici, poduzeća ili utjecajnih pojedinaca
- navedene utjecajne pojedince, poduzeća, posebne interesne grupe ili državne urede koji bi se mogli suprotstaviti predloženoj javnoj politici i planu akcije te razloge zbog kojih bi to oni mogli učiniti
- objašnjenje koraka koje treba poduzeti da bi se proveo plan akcije i koje su koristi plana
- procjenu troškova i vremenski okvir za provedbu plana akcije, ako je moguće.

Dokumentacijska mapa

U četvrtom dijelu mape učenici moraju dokumentirati svoje istraživanje, uključujući i odabir materijala koji najbolje podupire njihove tvrdnje. Kao dodatak sadržaju, ovaj dio mora sadržavati dokaze koji podupiru njihov grupni rad. Na primjer:

- pisane izjave potpore ili suprotstavljanja
- promidžbeni materijal
- pisma utjecajnih osoba ili javnih dužnosnika
- ostale relevantne članke i izvješća koji podupiru navedene tvrdnje.

Osvrt

Ovaj dio se nalazi samo u dokumentacijskoj mapi. U posljednjem koraku Projekta građanin traži se od učenika da se osvrnu na svoje iskustvo učenja. Peti dio dokumentacijske mape treba sadržavati kratke izjave i/ili pisma učenika u kojima oni opisuju što su naučili iz Projekta građanin. To uključuje osvrt na to što su naučili o javnoj politici i procesu donošenja politike. Trebaju objasniti kako im je Projekt građanin pomogao da bolje razumiju ulogu dužnosnika i građana. Na kraju, u osvrtu bi trebalo navesti kako bi projektu drugačije pristupili da ga rade iznova.

Obrazac za procjenu obrane projekta

Portfelj Projekta građanin sastoji se od dva dijela: oglednog panoa od četiri dijela i dokumentacijske mape od pet dijelova. Kada vrednujete portfelj, kriterije koji se nalaze u obrascu za procjenu treba primijeniti na ogledni dio i na odgovarajući dio u dokumentacijskoj mapi. U vrednovanje portfelja i dokumentacijske mape uključuje se i vrednovanje njegove obrane. Skala procjene je sljedeća: *Izvršno, vrlo uspješno, uspješno, zadovoljavajuće.*

Kriteriji vrednovanja	Procjena	Komentar
<p>Prvi pano: Razumijevanje problema</p> <p>Navodi i objašnjava problem i njegove uzroke i predstavlja dokaze postojanja problema</p> <p>Pokazuje razumijevanje pitanja vezanih uz problem</p> <p>Pokazuje razumijevanje postojeće ili predložene javne politike</p> <p>Objašnjava neslaganja oko problema koji možda postoje u zajednici</p> <p>Objašnjava zašto bi vlast trebala biti uključena u rješavanje</p>		
<p>Drugi pano: Analiza alternativne politike</p> <p>Predstavlja dvije ili tri alternativne javne politike kao rješenje problema</p> <p>Objašnjava prednosti i nedostatke svake predstavljene alternativne politike</p> <p>Utvrđuje koje su nesuglasice i sukobi vezani uz svaku od alternativa</p>		

Kriteriji vrednovanja	Procjena	Komentar
<p>Treći pano: Priprema javne politike i uvjeravanje</p> <p>Navodi javnu politiku kojom se rješava problem i državni odjel ili tijelo nadležno za provođenje predložene javne politike</p> <p>Podržava predloženu javnu politiku objašnjenjima i dokazima</p> <p>Utvrđuje i objašnjava prednosti i nedostatke predložene javne politike</p> <p>Objašnjava i podupire podacima zašto je njihova predložena javna politike ustavna</p>		
<p>Četvrti pano: Provedba plana akcije</p> <p>Navodi pojedince i grupe koje podupiru i koje se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati</p> <p>Navodi dužnosnike koje podupiru i koje se suprotstavljaju toj politici, a na koje će ona utjecati</p> <p>Navodi i objašnjava slijed akcija kojima će djelovati da se njihova predložena javna politika provede</p> <p>Predlaže akciju koja se nastavlja i temelji na dokazima predstavljenima na prethodnim panoima</p>		

Kriteriji vrednovanja	Ocjena	Komentar
<p>Cjelokupni portfelj: Opseg u kojem cjelokupni portfelj</p> <p>Predstavlja materijal na oglednim panoima i dokumentacijskoj mapi koji je međusobno povezan i međusobno se podupire</p> <p>Predstavlja jasan i uvjerljiv slijed od jednog do drugog oglednog panoa</p> <p>Koristi standarde dobrog pisanja</p> <p>Koristi odgovarajuće i prikladne grafikone i pisane podatke</p> <p>Vizualno je privlačan</p> <p>Uključuje dokaze</p> <p>U dokumentacijskoj mapi u petom poglavlju učenici su dali osvrt o tome što su naučili</p>		

Ukupna procjena projekta:

a) izvrsno b) vrlo uspješno c) uspješno d) zadovoljavajuće

Komentar:

Jake strane obrane projekta:

Ima li slabih strana? Vaše preporuke za poboljšanje:

Procjenitelj:

Ime škole/učitelja

6

Dodatak: županijske smotre projekata

Primorsko-goranska županija

Izvešće s 3. županijske Smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo

U OŠ Vežica u Rijeci, 18. ožujka 2011. održana je 3. županijska Smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Smotru je otvorila učiteljica Gordana Frol, voditeljica Županijskog stručnog vijeća za demokratsko građanstvo. Učenici, polaznici Projekta građanin izveli su igrokaz Mogu i ja. Igrokaz je nastao na nastavi Projekt građanin uz pomoć učiteljice razredne nastave Miljenke Rumora, a tematski je vezan za sadržaje koji učenici uče na nastavi. Učenici su potvrdili kako učenje za ljudska prava i demokratsko građanstvo potiče aktivne metode rada i omogućava učenicima stvaralačko izražavanje u procesu učenja.

Na Smotri je bilo prikazano sedam projekata, šest iz starijih razreda osnovne škole i jedan projekt srednje škole.

Prikazani projekti iz osnovnih škole su:

- OŠ Vežica, Rijeka – projekt – Školski turizam – dio hrvatske turističke ponude
- OŠ Podmurvice, Rijeka – projekt - Ulična umjetnost
- OŠ Petar Zrinski, Čabar – projekt – Održivom potrošnjom do čistog okoliša
- OŠ Nikola Tesla, Rijeka – projekt– Sol kao lijek, hrana i otrov
- OŠ Milan Brozović, Kastav – projekt– Anoreksija i bulimija (utjecaj medija na mlade)
- OŠ Čavle, Čavle – projekt – Kršenje članka 95. Obiteljskog zakona

Prikazani projekt iz srednje škole je:

- Prometna škola, Rijeka – Projekt – Preko pruge do škole – sigurnije

Suci procjenitelji bili su: Karla Mušković, dr. med., savjetnica za zdravstvo u Odjelu gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb, Morena Mičetić Fabić, mr. sc., viša stručna suradnica – koordinatorica za programe u Odjelu za odgoj i školstvo, Vanja Tataj, prof., viša stručna suradnica za djelatnost novi mediji i kultura mladih u Odjelu gradske uprave za kulturu, Davor Kolarić, prof., Zoran Mijanović pedagog, Maja Uršić Staraj dipl. soc. iz udruge Delta.

Učenici su pokazali da argumentirano znaju objasniti problem, poznaju zakonske propise i sposobni su oblikovati alternativne politike kako bi unaprijedili opće dobro. Radom na projektu razvili su vještine koje će tijekom života znati usmjeriti u poboljšanju kvalitete osobnog života i zajednice. Suci procjenitelji pohvalili su sve projekte, a učenicima zaželjeli uspješnu prezentaciju na državnoj Smotri.

Ove školske godine povećao se broj škola u Primorsko-goranskoj županiji koje su počele provoditi građanski odgoj prema metodologiji Projekt građanin. Stručnu pomoć u radu učitelji dobivaju na Županijskim stručnim vijećima. Osim stručno metodičkih pitanja učitelji su najčešće postavljali pitanja o načinima integracije građanskog odgoja i obrazovanja u kurikulum škole sukladno Nacionalnom okvirnom kurikulumu.

Od nove školske godine, škole će imati mogućnost uvođenja novog predmeta koji obuhvaća odgoj za mir i nenasilno rješavanje sukoba, učenje osnova demokracije (vlast, pravda, odgovornost, privatnost), učenje za poduzetništvo, obrazovanje za zaštitu potrošača, razvoj identiteta i interkulturalnosti, suzbijanje stereotipa i predrasuda prema nacionalnim manjinama, zaštitu i promicanje ravnopravnosti spolova.

Gordana Frol
OŠ Vežica, Rijeka

Koprivničko-križevačka županija

Izvješće s 4. županijske Smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo

Četvrta županijska Smotra projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo za Koprivničko-križevačku županiju održana je 31. ožujka 2011. godine u Osnovnoj školi »Đuro Ester«, u Koprivnici.

Organizatori Smotre bili su Agencija za odgoj i obrazovanje, Koprivničko-križevačka županija i OŠ »Đuro Ester« Koprivnica.

Predstavljeni projekti

- Mi smo djeca svoga grada, DV »Tratinčica«, Koprivnica (voditeljice: Ksenija Zember i Adrijana Gajski)
- Đelekovečki kajkavski rečnik, DV Drnje, podružnica »Iskrica«, Đelekovec (voditeljica: Ivana Janeković)
- Ivanečki Baltazar – prozor u svijet mašte, DV Drnje, podružnica »Ivančica«, Koprivnički Ivanec (voditeljice: Ines Posavec i Nedeljka Vrhoci)
- Cvela ružica pokraj puteca, DV Drnje, podružnica »Zvončić«, Gola (voditeljice: Antonija Novak i Milka Novaković)
- Otvorili smo zatvorena vrata, DV Drnje, podružnica »Potočnica«, Sigetec (voditeljica: Dijana Lončarić)
- Igra kolo veselo, DV Drnje, podružnica »Ivančica«, Koprivnički Ivanec (voditeljice: Gordana Besten i Petra Kovačić)
- Peteranec u vrijeme Frana Galovića, DV Drnje, podružnica »Lastavica«, Peteranec (voditeljica: Ivona Čižmešija)
- Prehranom i vježbom do zdravlja, Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Podravsko sunce, Koprivnica (mentorice: Andreja Pavlek i Martina Crnković), (učenici: Ana Puhalo, Marinko Jakovljević, Aleksandra Vujasinović, Nikola Gaj)
- Mali volonteri, III. Osnovna škola Čakovec (mentorice: Zdenka Novak i katarina pahek Čajić), (učenici: Una Jakšić, Ema Vurušić, Dora Pajić, Miša Ovčar)

- Čuvajte nas, pazite nas jer zakoni se krše, OŠ Ferdinandovac (mentorica: Mihaela Hapavel), (učenici: Marija Karan, Andrea Repić, Klara Kolar. Ana Marija Kolar)
- Odlaganje i selekcija otpada u Molvama, OŠ Molve (mentor: Mirela Paša), (učenici: Kristina Hontić, Monica Krznarić, Tajana Vujković, Katarina Žufika)
- Prehrana – zdravlje i poremećaji!, OŠ »Đuro Ester«, Koprivnica (mentorica: Ana-Marija Bobovčan), (učenici: Patricia Cikuš, Matea Eršetić, Ivana Ištvanović, Marija-Helena Petrović)
- Jesmo li svjesni problema u komunikaciji?, Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva, Đurđevac (mentorica: Dušanka Vergić), (učenici: Kovačić Lucia, Kovačev Nika, Senjan Anja, Kovačev Nikolina)
- Volonterstvo, Gimnazija »Fran Galović«, Koprivnica (mentorica: Mišela Lokotar), (učenici: Dorotea Bardek, Lucija Sušilović, Nikolina Nemeč, Ines Sewer)

Povjerenstvo Smotre

Ivan Pal

zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije

Maja Sinjeri, dipl. učiteljica

OŠ »Đuro Ester«, Koprivnica

Jasna Kraljić Cmrk, prof.

mentorica Gimnazije »Fran Galović« u Koprivnici

mr. Sanja Prelogović

ravnateljica OŠ »Đuro Ester« Koprivnica

Suci / procjenitelji

mr. sc. Tomislav Ogrinšak

viši savjetnik u Agenciji za odgoj i obrazovanje u Zagrebu

Diana Šarek

voditeljica programa i urednica školskog programa na županijskom radiju Koprivnica

Melita Mioč Felak

sutkinja županijskog suda u Koprivnici i županijske voditeljice za demokratsko građanstvo

Sanja Prelogović

OŠ Đuro Ester, Koprivnica

Krapinsko-zagorska županija

Izvešće s 4. županijske Smotre projekata iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo

OŠ Brestovec Orehovički bila je 1. travnja 2011. godine domaćin četvrte županijske Smotre projekata iz Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. Organizatori Smotre bili su Agencija za odgoj i obrazovanje, Županija Krapinsko-zagorska i OŠ Brestovec Orehovički.

Otvorenju Smotre bili su nazočni i pozdravili sudionike ravnatelj škole, zamjenik načelnika općine, predstavnica Županijskog povjerenstva smotre te zamjenica župana Krapinsko-zagorske županije za društvene djelatnosti Sonja Borovčak.

Na Smotri je bilo prikazano 16 projekata, što je najveći broj prikazanih projekata na županijskoj smotri do sada. U prezentaciji projekata sudjevalo je 60 učenika i 30 voditelja.

Projekti dječjih vrtića prezentirali su problematiku prava na životni standard primjeren djetetovom tjelesnom, duševnom, duhovnom i ćudorednom društvenom razvoju, sigurnost djece u okruženju, te razumijevanje i uspostavljanje pravila za suživot.

Četiri projekta učenika nižih razreda, šest učenika viših razreda osnovnih škola i četiri projekta učenika srednjih škola bavilo se problemima ljudskih prava i demokratske građanske odgovornosti, razvoja osobnog, zavičajnog, domovinskog i globalnog identiteta, odgoja za socijalnu osjetljivost, umijeća komuniciranja i rješavanja osobnih i društvenih problema, razvoja identitetne i interkulturalne kompetencije, kulturne baštine, kulturnih vrijednosti i stvaralaštva, gospodarstva i poduzetničke kompetencije te zaštite okoliša.

Predstavljeni projekti dječjih vrtića

- Zajedno možemo više i bolje, DV Zipkica Zabok
- Sportska dvorana, DV Oroslavje

Predstavljeni projekti učenika osnovne škole – razredna nastava

- Ženske narodne nošnje stubičkoga kraja, OŠ Stubičke Toplice
- Kruh – dar života, OŠ Ksavera Šandora Gjalskog Zabok
- Roditelj suradnik u nastavi, OŠ Ante Kovačića Zlatar
- Razglednica Zlatar Bistrice, OŠ Zlatar Bistrica

Predstavljeni projekti učenika osnovne škole – predmetna nastava

- Veseli stolci, Ksavera Šandora Gjalskog Zabok
- Zeleni komaček, OŠ Brestovec Orehovički
- Ovisnosti - debata, OŠ Krapinske Toplice
- Antun Mihanović i srce grada Klanjca, OŠ Antuna Mihanovića Klanjec
- Angeljeki čuvari, OŠ Brestovec Orehovički
- Školske kronike, OŠ Lijepa naša Tuhelj

Predstavljeni projekti učenika srednjih škola

- Plavi biser zelenog zagorja, SŠ Bedekovčina
- Zalogajnica za učenike, SŠ Konjščina
- Borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti, SŠ Oroslavje
- Ne budemo li čitali, pročitat će nas!, ŠUDIGO

U prezentacijama projekata učenici su pokazali koliko su upoznati sa zakonskim propisima koji utječu na njihov život i rad u školi i sredini u kojoj žive. Sustavno su proučili probleme za koje smatraju da su važni, dokumentirali problem i tražili rješenja. U ostvarivanju projekata surađivali su s roditeljima, svim djelatnicima škole, strukturama lokalne vlasti, širom javnosti. Svaki njihov prijedlog bio je temeljen na zakonima i naišao na potporu šire javnosti. Dokazali su da su ojačali svoje govorničke sposobnost, osobito sposobnosti argumentacije, stekli su strpljivost u slušanju drugih, uvažavanju tuđeg mišljenja te učili na osobnim i tuđim iskustvima. Radom na projektima usmjeravaju se na razvoj kompetencija koje su bitne za život i rad u modernom društvu. To su: poduzetništvo, umijeće učenja, osobni i socijalni razvoj, informacijsko-komunikacijska tehnologija, zdravlje, sigurnost i zaštita okoliša i građanski odgoj.

Suci / procjenitelji

Ivan Šmid, dipl. inž. (djelatnik ZARA na razvojnim projektima i predavač na Veleučilištu Vern gdje predaje poslovno planiranje i strategijsko upravljanje)

Vlasta Horvatić-Gmaz, glavna urednica časopisa *Hrvatsko zagorje*

Goran Šuper, profesor

Branko Pratengrazer – učitelj

Danuta Lojna – odgajateljica

Voditeljice županijskog stručnog vijeća demokratskog građanstva u Krapinsko-zagorskoj županiji: **Ljubica Gorički, Ružica Kotarski, Renata Čandrlić, Vera Hrvoj, Snježana Romić**

Prezentacije projekata pratila su po tri suca / procjenitelja koji su učenicima postavljali pitanja i vrednovali njihova izlaganja, portfelje i dokumentacijske mape. Suci procjenitelji projekata izrekli su pohvale svim prikazanim projektima pa su svi projekti predloženi za državnu Smotru koja će biti u svibnju u Zagrebu.

Povjerenstvo Smotre

Snježana Romić

OŠ Lijepa naša Tuhelj, predsjednica

Ivan Mikušić

ravnatelj OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, dopredsjednik

Ljubica Gorički

OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, članica

Ružica Kotarski

OŠ Ksaver Šandor Gjalski, Zabok, članica

Renata Čandrlić

SŠ Oroslavje, članica

Vera Hrvoj

SŠ Bedekovčina, članica

Đurđa Mohač

Odgojni dom Bedekovčina, članica

Danuta Lojna

DV Zipkica Zabok, članica

Ivančica Boroš

tajnica OŠ Stjepana Radića Brestovec Orehovički, administrativna tajnica

Smotra je uspješno provedena, a učesnici Smotre dobili su katalog koji je izdan u suradnji Krapinsko-zagorske županije i Agencije za odgoj i obrazovanje te pohvalnice i zahvalnice za sudjelovanje.

Snježana Romić

voditeljica ŽSV-a demokratskog građanstva,
predsjednica Povjerenstva

